

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Batizi András szobra Batizon

Huszonkettedik évfolyam
2011. június

Tartalom

Vasárnapi prédikációk

Csomay Árpád: Az Ige hirdetése. Az apostolok cselekedetei 16,14	307
Szász Zoltán: Bolondság vagy erő? 1Korinthus 1,18.....	312

Prédikációk pünkösd nagyhetére

Lőrincz István: A szeretet himnusza. 1Korinthus 12,31b–13,4b	
A kiváltképpen való út. 1Korinthus 12,31b.....	314
Az emberek vagy az angyalok nyelve. 1Korinthus 13,1	315
A prófétálásnál, ismeretnél is több! 1Korinthus 13,2	317
Szeretet az egyszerű ajándékokban. 1Korinthus 13,3.....	318
A szeretet hosszútűrő. 1Korinthus 13,4a	319
A szeretet kegyes és jóságos. 1Korinthus 13,4b.....	320

Prédikációk pünkösd ünnepére

Darányi Lajos: Az első pünkösd. Az apostolok cselekedetei 2,1–4	322
Id. Fazakas Sándor: Akiket Isten Lelke vezérel. Róma 8,14–17	324
Nagy Lajos: Térjetekek meg... és veszítek a Szentlélek ajándékát.	
Az apostolok cselekedetei 2,36–39	327
Visky János: A Lelket ki ne oltsátok! 1Thesszalónika 5,19.....	331

Prédikáció Szentháromság vasárnapjára

Lakatos Péter: Szentháromság és szeretetközösség! 2Korinthus 13,1.....	335
--	-----

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor: Teljességgel ne esküdjetekek! Máté 5,33–37	339
--	-----

Prédikációk a nemzetközi homiletikai irodalomból

Lüthi, Walter: A negyedik evangélium magyarázata a gyülekezet számára. (Ford. Kádár Miklós ny. lelkipásztor)	
Az Atyához menetelről. János 13,36–14,14	344
Jézus más vigasztalót ígér. János 14,15–25	348
A Fiú végrendelete. János 14,26–31.....	352
A szőlőtőről szóló példázat. János 15,1–27.....	355

A Genezáret partján

Gyököcssy Endre: Indulás a mélységek felé XVII. Legyen teljes örömmünk!	360
--	-----

Alkalmi prédikációk

Biblióóra

Móra László Tibor: Az utolsó ítélet. Máté 16,27; 25,31–46	362
---	-----

Esztetési igehirdetés

Márton Zoltán: Egymás terhét hordozzátok. Galata 6,2.....	364
---	-----

Temetési igehirdetés

Balázs Lajos: Én mindig veled leszek... Zsoltárok 73,23–26	365
--	-----

A címlapon: Batizi András reformátor szobra Batizon. A szobrot Erdei István készítette.

2010. okt. 31-én leplezték le. A fényképet Király Lajos készítette.

A hátapon: Batizi András éneke: *Jer, dicsérjűk az Istennek Fiát.* (MRÉ 379)

Vasárnapi prédikációk

Csomay Árpád
Biharszentjános

Az Ige hirdetése

Alapige: Az apostolok cselekedetei 16,14

Bibliolvasás: Az apostolok cselekedetei 16,11–15

Egy német mesterlegény vándorlása során eljut Amszterdamba, ahol megsodálta a gazdag emberek házeit. Egy embertől meg is kérdezte: Kiké ezek a szép házak? Kan niet verstaan! (Nem értem) – válaszolta a holland. A mesterlegény meg elcsodálkozik, hogy milyen gazdag lehet ez e Kanietverstaan úr, akinek ilyen sok háza van!

A német mesterlegény eljut a kikötőbe. Itt csodálkozik, hogy mennyi hajó van és hogy milyen buzgalommal rakodják ki az Indiából és Kelet-Ázsiából hozott drágaságokat. – Kiké ezek a hajók? – kérdezi most. Kan niet verstaan! – jön újból a válasz. A német mesterlegény ismét elámul, hogy ez a Kanietverstaan úr milyen gazdag, hogy ennyi hajója van!

Amikor visszatér a városba, egy hosszú temetési menettel találkozik. Beáll a sorba és áhitattal megy ő is a menettel. Közben arra gondol, hogy bizonyosan egy gazdag embert visznek most a temetőbe, hiszen sokan kísérik őt. Meg is kérdezi a mellette levőtől: Biztos városotok egyik híres embere halt meg. Megmondanád, hogy hívják? Ismét ezt a választ kapta: Kanietverstaan!

Ekkor a német mesterlegény könnyekre fakadt és siratta Kanietverstaan urat. Mi hasznod van immár a szép házaidból, a sok hajódból?! Most halott vagy és elmész a minden élők útján és nem vihetsz magaddal semmit a javaidból! Ó, te szegény Kanietverstaan!

*

A mai időkben is olyan sok ember van elfoglalva a földi dolgokkal: a sok munkával, a pénz halmozásával, az élvezetek hajszolásával... Ki törődik manapság a Bibliával?! Vajon hányan olvassák naponta? Hány ember értékeli Isten Igéjét úgy, mint azok az asszonyok a Gangites partján. A mai világban az emberek inkább a világ javainak a megszerzésével foglalkoznak. A lelki dolgokra, a lelki értékekre olyan keveset adnak, pedig majd haláluk alkalmával a világi javakat mind e földön hagyják és csak a lelki kincsek kísérik őket a túlvilágba.

Vannak viszont olyanok, mint te meg én, akiknek a világi javakon kívül fontos az örökké megmaradó Ige, mert tudjuk, hogy az formálja életünket, hogy Jézus Krisztushoz hasonlítsunk, hogy majd a mennybe jussunk. Sőt, nekünk mindennél fontosabb és előbbre valóbb az Ige, Isten szava és csak utána a világi javak és annak megszerzése.

És Istennek különös gondja volt mindig, hogy ez az Ige hirdettessék, hogy legyenek mindig emberek, akik szólják az Igét ott és akkor, ahova Ő küldi őket.

Pál apostol és a szolgatársai Bitiniába igyekeztek (ApCsel 16,7), de nem eresztette őket a Lélek. Pálnak álmában megjelent egy macedón férfi és ő ebből megértette, hogy Isten azt akarja, hogy Európa felé, Macedóniába menjenek, hogy a megfeszített Jézusról itt tegyenek bizonyosságot. Így jutnak el Filippibe. Filippi Macedóniai város, mely Kr. e. a 7. században már létezett.

Amikor Pál apostol itt járt, a lakosok fele római telepes volt, de éltek itt görög származásúak és bevándorlók. A bevándorlók között zsidók is voltak, akiknek azonban nem

volt zsinagógájuk. Filippi a Via Egnatia mentén feküdt és mind katonai, mind kereskedelmi szempontból fontos volt. A közelben arany- és ezüstbányák voltak. Így a város lakói gazdagok voltak, bár ezek a bányák már kimerültek, amikor Pál apostol itt járt.

Mivel nem volt zsinagógájuk, Pálék kimentek a városból a folyó mellé (Gangites), „ahol az imádkozás szokott lenni és leülvén beszélgetnek az egybegyűlt asszonyokkal.” (ApCsel 16,13)

Ezeknek az asszonyoknak fontos volt az imádkozás. Nemcsak az otthoni, magános imádkozás, hanem a közösségi is. Sokan úgy gondolják, hogy tudnak otthon is imádkozni. Ez fontos is, hogy naponta imádkozzunk, akár többször is, vagy inkább úgy mondom, hogy „szüntelen imádkozzatok”. (1Thessz 5,17) Ám az otthoni magános imádság nem elég! Szükségünk van mindnyájunknak együtt lenni, együtt imádkozni, együtt figyelni az Igére! Szükségünk van arra, hogy egymás hite által épüljünk. A magános ember hamarabb belefárad mindenbe. Az imádkozásba is! A Biblia olvasásába is! S ilyenkor ámit el a sátán minden embert, amikor elgyöngül, amikor elerőtlenedik! Aztán belemertül az ember a világi dolgokba, a világi élvezetekbe. Megelégedik a földi javakkal, a földi mulandó dicsőséggel... Mint VIII. Henrik király.

*

VIII. Henrik angol király (1491–1547) zsarnoki módon uralkodott 35 éven át. Hat felesége közül kettőt kivégeztetett. Senki sem mert megmondani a királynak az igazat. Mindenki hódolatot színel. Csak az udvari bolond mondta el hóbortos szavakkal a véleményét a királynak. Ha a királynak ez nem tetszett, csak nevetett és azt mondta: Bolond vagy te! – és az udvarnál mindenki vele együtt nevetett. Mivel a bolond kiválóan értette a dolgát, a király átnyújtott neki egy arany bolondjogart azzal a kikötéssel, hogy azt addig viseli és addig tevékenykedik bolondként az udvarnál, amíg nem jön egy nagyobb bolond. Teltek-múltak az évek, az udvari bolondot senki sem tudta felülmúlni, így a király haláláig hivatalában maradt. Amikor az udvarban elterjedt a hír, hogy a király beteg és halálán van, a bolond besurrant a király szobájába. Amikor a király meglátta őt, ezt mondta neki: „El kell egymástól búcsúznunk, barátom.” A bolond így válaszolt: „Igen, királyom, hallom, hogy el akarsz utazni.” A király felnyögött: „Nem akarok. Muszáj!” A bolond erre elgondolkodva azt mondta: „Muszáj? Van valaki, aki nagyobb nálad, aki parancsolhat neked?” A király felsóhajtott: „A mindenható Isten!” A bolond tovább kérdezett: „Mikor térsz vissza a nagy utazásodról?” A király nyöszörgött: „Abba az országba megyek, ahonnan nincs visszatérés és soha többé nem jövök vissza.” A bolond csodálkozva kérdezte: „Abba az országba mész, ahonnan nincs visszatérés; vajon felkészültél-e a nagy útra, van-e térképed, úti kísérod, úti elemőzsiád?” A király felkiáltott: „Nem, én sohasem törődtem Istennel és az örökkévalósággal!” Akkor a bolond a király hideg kezébe tette a bolondjogart és ezt mondta: „Ó, király, te adtad nekem ezt a jogart, hogy addig viseljem, míg fel nem tűnik birodalmadban egy nagyobb bolond, mint én. Te vagy, ó király, a legnagyobb bolond. Tudtad, hogy meg kell halnod, és nem készültél fel rá. Nálad nagyobb bolond nincs!” Ekkor a király így kiáltott fel: „Elvesztettem a koronámat, elvesztettem a birodalmamat, elvesztettem a lelkemet – mindent elveszítettem!”

*

Az emberek nagy többsége így viselkedik. Úgy él, hogy nem törődik Istennel, az Ő Igéjével. Élnek a világi örömeiknek. Élvezik azokat, vagy agyondolgozzák magukat és nem számolnak azzal, hogy egyszer eljön a „nagy utazás”, amikor mindenkinek el kell indulnia a minden élők útján! Ekkor jó lenne „egy térkép”, a Biblia útmutatása, „egy

útítárs”, maga Jézus Krisztus! A legtöbben viszont, mint VIII. Henrik király, szomorúan kiáltanak: „Mindent elveszítettem!”

Hogy ez ne történjen meg veled, drága testvérem, ragadd meg az imádkozás, az istentisztelet alkalmait, amikor a testvéri közösségben Isten tanácsol téged, hogy életed „nagy utazása” ne a pusztulásba és örök kárhozatba torkolljék.

Az ige is erről beszél: „És egy Lídia nevű, Thiatira városbeli bíboráros asszony, ki féli vala az Istent, hallgata reánk. Ennek az Úr megnyitá szívét, hogy figyelmezen azokra, amiket Pál mond vala.” (ApCsel 16,14)

*

Ennek az asszonynak mindene megvolt. Bíboráros volt és nagyon gazdag. A bíbort a bíborcsiga mirigyének váladékából állították elő és nagyon drága volt. 1 gr. festékhez 12 ezer csigára volt szükség. A bíbor éppen a drágasága és színe miatt a méltóság és tekintély jelképe lett, ezért az uralkodók sajátították ki maguknak és csak a legelőkelőbb személynek volt a kiváltsága, hogy bíborszínű ruhát viseljen. A bíborral festett kelmét elsősorban kultikus célokra használták. Bíborból készült a függöny a szent sátorban, valamint a papok öltözete.

Lídia bíborral kereskedett. Minden bizonnyal sokat keresett, ha a bíbor az előkelők öltözéke volt. Lídiát azonban nem vakította el a gazdagság. Nemcsak az anyagiaknak hódolt, hanem gondja volt lelkére is. Ezért ment el az asszonyokkal imádkozni. Azt írja róla a Biblia, hogy „féli az Istent” s ez nem azt jelentette, hogy rettegett tőle.

Az istenfélelem Lídiának azt jelentette, hogy tisztelte az Urat. Az istenfélelem azt jelentette, hogy Lídia az Úrnak engedelmeskedett. Nem rettegett Istentől, sőt tisztelte Őt és hódolt előtte.

Nem azért ment el imádkozni, hogy ezzel elnyerje Isten kegyelmét és jóindulatát. Lídia is minden bizonnyal küszködött a bűneivel, az ó-emberével. S ő nem azért ment el imádkozni, nem azért ment az istentiszteletre, hogy kieszközölje Isten jóindulatát, hogy ne büntesse meg őt a bűneiért. Hiszem, hogy alázattal figyelt Pál apostol beszédére, vagyis igehirdetésére. És azt is hiszem, hogy bűnbánat volt a szívében, mert azt olvassuk a továbbiakban, hogy az apostol beszéde hatására megkeresztelkedett. Ez pedig azt jelentette, hogy hitvallást tett, amit bűnbánat előzött meg.

Testvérem, a te szívedben milyen az istenfélelem? Rettegsz Istentől? Vagy ha mégis eljössz az imádkozásra, az istentiszteletre, milyen gondolatokkal érkezel? El akarod nyerni Isten jóindulatát, vagy tisztelettel, hódolattal és bűnbánattal állsz-e meg Isten előtt?

Lehet, sőt bizonyos, hogy ó-embered még ott ágaskodik benned! Lehet, sőt bizonyos, hogy még vívódsz a bűneiddel! De ne rettegj Istentől, mert Ő nagyon szeret téged. Egyszülött Fiát adta a keresztre, csakhogy téged megváltson. Ha bűnbánattal állsz meg előtte és ha eldöntöd, hogy Jézust követed, akkor Isten Jézusért megbocsát és üdvösségre vezet. Csak fogadd be szívedbe Jézust! Reá figyelj és keresd mindig az Ő akaratát, azt kérdevez: Mit akarsz Uram, hogy cselekedjem?

Lídia úgy félte az Urat, hogy közben kereste az alkalmakat, amikor az igehirdetés kapcsán közösségben lehet Vele. Eljárt azokra az alkalmakra, ahol imádkoztak, ahol az Igéről beszéltek, és figyelt... figyelt... S egyszer csak az Ige elvégezte, amiért küldetett: Lídia megtért! Átadta magát az Úrnak és megkeresztelkedett háza népével együtt. Nem volt ez olyan magától értetődő! Hiszen az ó-ember biztosan viaskodott benne is, mint Lutherben, aki meg akarta fojtani, de még ő is azt mondta, hogy ez nagyon nehéz, mert „a gazember tud úszni!”

S ez így van minden ember életében. Sok viaskodásba kerül ez mindenkinek és mégsem büszkélkedhet senki sem, hogy ő maga győzött, ő maga diadalmaskodott a bűnei felett, mert Isten az, Aki cselekszik! Lídia esetében is azt olvassuk, hogy „az Úr megnyitotta a szívét...” Így nyitja meg azoknak a szívét ma is, akik figyelnek az Igére, akik figyelnek az Úrra!

*

John Wesley angol lelképásztor erről az élményéről így ír, mely 1738-ban történt:

Este nagyon kelleltenül mentem el az Aldersgate utcai imaházba, ahol valaki felolvasta Luthernek a Római levélhez írt bevezetését. Háromnegyed kilenc táján, midőn a felolvasás ott tartott, hogy Isten milyen változást idéz elő a szívben a Krisztusban való hit által, szívemet furcsa melegség töltötte el. Azt éreztem, bízom Krisztusban, egyedül Krisztusban, üdvösségemért. Megkaptam a bizonyosságot, hogy elvette bűneimet, még az én bűneimet is, és megszabadított a bűn és a halál törvényétől.

Lehet, hogy most arra gondolsz, hogy Lídia megtérése egy régi történet, sőt a Wesley-é is, pedig ahhoz már közelebb vagyunk időben. Ám ma már egy modern világban élünk és ma olyan hihetetlen ez! Mondok akkor egy mai történetet. Nem a magamét, pedig azt is elmondhatnám. Inkább egy másikat:

*

Dr. Viczián Miklós írta 2001-ben Ez 37,1–10 alapján (*Az életre keltett csontok tanulsága*):

Ezékiel könyvében nagyon különös látomást olvashatunk. Isten lélekben elragadja a prófétát és egy völgybe viszi, ahol nagyon sok emberi csont van. Kiszáradt, kiféhéredett csontok. Nem beszél arról a Szentírás, hogyan kerültek azok a völgybe...

Látva napjaink szép, nagy, történelmi levegőjű templomait, a névlegesen magukat keresztyéneknek vallók és a gyülekezetek maroknyi valóságos számát, úgy érezhetjük, hogy Isten most bennünket is megragad látásban, mint Ezékielt és azt mondja: az én szememben halott csontvölgy ez az ország és annak keresztyén gyülekezetei. De Isten végső szava nem ez! Terve van az élettelen csontokkal és képes is azt véghezvinni.

Isten körbevezeti a prófétát a völgyben: betekinthez a lakásokba, munkahelyekre, emberi szívekbe, majd felteszi a kérdést: „Életre kelnek-e még ezek a csontok?”, vagy ahogy mi fogalmaznánk: Lehet itt még élő hitű gyülekezet?

A próféta Isten iránti tisztelettel ugyan, de valójában kitérő választ ad: „Ó, Uram, Uram, te tudod!”

Mindenesetre nem hallatszík a próféta hangjából semmi remény vagy meggyőződés. Legfeljebb megengedő bizalom: „Uram, a te ügyed, csináld, ahogy akarod, de én ebben tehetetlen vagyok.”

És mit mond erre az Úr Isten? Talán azt, hogy: „Figyelj, és csodálkozz, hogy milyen csodatevő Isten vagyok!” – és hatalmas feltámadást produkál, amit a próféta ámulva végignéz?

Vagy azt mondja: „Gyorsan láss munkához, válogasd ki az összetartozó csontokat, öltöztess fel őket. Ha keményen dolgozol, még ki lehet valamit hozni ebből a csonthalmából!”

Nem, hanem azt parancsolja: „Mondd nekik: Ti száraz csontok, halljátok az Úr Igéjét!”

A parancsnak engedelmeskedni élő hit kell! Csak aki már átélte, hogy bűnei és vétkei miatt halott volt, de Isten életre keltette, és Jézus Krisztusért örök élettel ajándékozta

meg, az képes engedelmeskedni ennek a „képtelen” parancsnak, és elhími, hogy aki őt megelevenítette, az képes ezeket a kiszáradt csontokat is életre kelteni.

Istennek a „legyen” szavára állt elő a világ, és ma is csak szava, Igéje képes új életet támasztani.

A próféta – bármilyen képtelenség is – elkezdte a hatalmas, fehér, élettelen csontalmaznak hirdetni Isten Igéjét. Igehirdetése nem dörgedelem. Nem a bűnöket olvassa fejükre, pedig a bűn és véték miatt voltak halottak, a halott cselekvésképtelen. Előbb étellel kell megajándékozni, csak akkor látja, honnan szabadult. Csak az élő képes ragaszkodni teremőjéhez.

Ezékiel elkezdte hátborzongató prédikációját: „Így szól az én Uram, az Úr ezekhez a csontokhoz: Én lelket adok belétek, és életre fogtok kelni. Inakat adok reátok, húst rakok reátok, és beborítalak benneteket bőrrel, azután lelket adok belétek, hogy életre keljete. Akkor megtudjátok, hogy én vagyok az Úr.”

Az élettelen csontok nagy mozgolódással egymáshoz illeszkedtek.

Az elhangzó isteni Igének mindíg ez a következménye. Megmozdulnak az Úr szemében halott emberek, és egymásra találnek. Összeilleszkednek újra, akik talán haragból, közömbösségből már nem is beszéltek egymással. Az idegenek boldog kapcsolatra lépnek. Először csak egymás mellett vannak, de még semmi nem köti össze őket. Kellenek az inak, amelyek a csontokat erősen összetartják, és kell a hús, az izom, ami mozgatni képes azt. Nem elég, ha szorosan összetartoznak a csontok, ha azok tehetetlenek.

Végül bőr is kell. Miért? Mert a bőr megvéd a külső fertőzésektől. Hiszen az élő szervezet folyamatos támadás éri. El akarják pusztítani, élőködnek rajta. Kell a bőr! Mint védelem; de egyben a bőr adja a felismerhető külsőt, segít megkülönböztetni egyik embert a másiktól. A világban dúló sematizmus, a divat és a hirdetések által diktált egyformaság a halál egyformasága, mert minden élőlény más és más egyedi teremtmény.

Amikor külsőre már újra emberek voltak a kiszáradt csontok, azért még hija volt az életnek. Nincs bennük lélek, Isten szemében még élettelenek. A prófétának folytatnia kell az igehirdetést: „Akkor ezt mondta nékem: Prófétájl a léleknek, profétájl, emberfia, és mondd a léleknek: Így szól az én Uram, az Úr: A négy égtáj felől jöjj elő, lélek, és lehelj ezekben a megöltékben, hogy életre keljenek!”

Veszik tehát az ember-formájú halottak a lelket, és megtörténik a csoda: életre kelnek. A próféta szeme láttára formálódnak ma is a kis, Isten Szentlelkétől áthatott élő közösségek....

„Igen nagy sereg volt.” Sereg! Egy rendezett, összehangolt cselekvő, védekezésre és támadásra alkalmas szervezet. Egy gyülekezet jött létre a próféta szeme láttára, élő tagokkal, akiket külön-külön és együtt is Isten Szentlelke irányít. Kinek a munkája volt tehát a halott csontok életre keltése, a prófétáé, vagy Istené? Nyilvánvaló, hogy Istené. Mi szerepe van akkor a prófétának? Az, hogy hirdesse a rábizott Igét, mert „tetszett Istennek, hogy az igehirdetés bolondsága által üdvözítse a hívőket.” (1Kor 1,21) Ige nélkül és próféta nélkül csak fehér, élettelen csontok maradnak....

Akarunk-e mi is ilyen, Isten Szentlelke és Igéje által formált élő gyülekezet lenni?... Akarjunk! És munkálkodjunk azon, hogy élő gyülekezetté legyünk. Ámen.

Bolondság vagy erő?

Alapige: 1Korinthus 1,18
Bibliolvasás: János 19,16–30

Egy skót misszionárius kb. száz évvel ezelőtt Mexikóban járt, majd hazaérve Skóciába, beszámolt missziói útjáról. Elmondta azt, hogy nem volt nap, amikor meg ne dobáltak volna követ. De csak hirdette tovább az evangéliumot rendületlenül. Aztán egyszer egy városba érkezett és látta, hogy ott rengeteg keresztet, feszületet árultak és az egész városban hallható volt az árusok kiáltása: „Olcsó keresztet vegyenek! Olcsó keresztet vegyenek!” Azt mondta, hogy a mai napig a fülébe cseng, nem tud szabadulni ettől. Bárcsak ott csengene a mi fülünkben is, nehogy olcsó keresztet hirdessünk, nehogy olcsó kegyelmet hirdessen az, amit teszünk és ahogy szolgálunk keresztyénként.

Ez az igevers olyan gyülekezetnek íródott, amely igen leértékelte a keresztet azáltal, hogy Krisztushoz nem méltó életet folytatott, noha keresztyénnek tartotta magát. Tételesen nem tagadták Krisztust, de az életfolytatásuk teljesen ellentmondott a krisztusi tanításnak. Pál apostol e hozzájuk intézett levelét könnyek között írta, értésükre adva, hogy mennyire fáj neki a Jézus Krisztushoz méltatlan viselkedésük, életfolytatásuk. A keresztyénség elfogadása megtörtént az életükben, de sajnos az életvitelükben Krisztus követése nem valósult meg.

Emlékszem, mennyire megijedtem, amikor a katonaságban az egyik katonatiszt a kezembe nyomott egy igazi kézigránátot. Hamar elmúlt a félelem, amikor ez a tiszt megnyugtatott afelől, hogy a kézigránátból hiányzik a robbanótöltet és így egyáltalán nem veszélyes. Noha kinézetre és súlyra meghasonlásig hasonlít egy éles kézigránátra, amelyiket bármelyik pillanatban fel lehetne robbantani, ám mégis veszélytelen, mert hiányzik belőle az a robbanótöltet, ami fegyverré teszi a gránátot. Kinézetre gránát, de lényegét tekintve nem az, mert ártalmatlan gyakorlóeszköz. Valami hasonló történt a korinthusi keresztyénekkal is. Kívülről keresztyénnek tűnhettek, de a legfontosabb, ami igazán keresztyénné tette volna őket, vagyis Jézus Krisztus keresztyének az ereje, hiányzott az életükből. Ezért utálatos sokszor a kívülálló szemében a keresztyénség, amely egyet mond, de mást csinál. Ebben a világban, amelyben élünk, nem csoda, hogy sokszor nincs hitele a krisztusi tanításnak. Azért nem csoda, mert éppen azok járatták le, teszik erőtlenné, akik amúgy keresztyénnek nevezik önmagukat.

Amit Pál ebben az egy mondatban elmond, az nagyon élesen elválasztja egymástól a kereszthez különböző módon viszonyuló embereket. Mindazoknak, akiknek bolondság a keresztről való beszéd, azokat elveszetteknek tekinti, azokat pedig, akik Isten erejének tartják a keresztet, megtartottaknak nevezi.

1. A bolondságnak tartott kereszt

Sokan ma is bolondságnak tartják a keresztről való beszédet. Az eredeti szöveg szerint ez a kifejezés valami olyasmit rejt magában, amiben benne van a lenézés, megvetés, az érdeklődés teljes hiánya vagy egyenesen a közömbösség. A legjobban ideillő kifejezés mégis az, hogy ízetlen. Valami, aminek nincs íze, mert elveszítette. Volt, de valamilyen módon megízetlenült. Amikor Jézus a Hegyi Beszédben arról beszélt, hogy a tanítványok a föld sója, akkor így folytatja: *Ha pedig a só megízetlenül, mivel lehetne ízét visszaadni? Semmire sem való már, csak arra, hogy kidobják, és eltapossák az emberek.* (Mt 5,13) Jézus itt éppen arról beszél, hogy milyen könnyen megízetlenülhet a ke-

resztyén élet, és könnyen lehet haszontalan bolondsággá, mert azzá teszik azok, akik nem élnek meg a kereszti valóságát, hanem csak beszélnek róla. Korinthusban bolondsággá tették a keresztről való örömmüzenetet a Krisztushoz méltatlan életvitellel. Ma vajon nem ez történik, amikor tömegek mondják keresztyénnek magukat, de életvitelükben ízetlenné, bolondsággá teszik Isten Jézus Krisztusban adott drága örömmüzenetét? Az ilyen és ehhez hasonló, hiteltelen példák nem teszik vonzóvá, hanem egyenesen taszítóvá a kereszti valóságát. Vajon az én életem mit mutat másoknak a kereszti valóságából? A 19. századi nagy istentagadó filozófus, Friedrich Nietzsche súlyos váddal illette a keresztyéneket, amikor azt vetette a szemükre, hogy: *Azért nem hiszek a Megváltóban, mert még nem láttam megváltottat. A keresztyénekkal pedig csak egy bajom van, hogy nem azok.* El kellene gondolkodtasson minket, mai keresztyéneket ez a vád, és igazi bűnbánatra kellene indítsa, mert sok esetben valós alapja van. A keresztyén ember ízetlen keresztyénség helyett inkább Krisztus jó illata kellene legyen, ahogy ezt Pál egy másik gyülekezetnek mondja. Jó illat, mely Krisztushoz vonzza és nem tőle taszítja az embereket.

2. A kereszti mint Istennek ereje

Pál szavai szerint vannak olyanok is, akiknek a keresztről való beszéd nem bolondság, hanem Isten megtartó ereje. Olyan erő ez, amely nem ismer akadályt. Akik tehát ebben bíznak, a megtartásban bíznak, amely Isten erejéből adatik. Furcsa és ellentmondásos, hogy ez az erő éppen abból a tényből fakad, hogy Isten hagyta magát az emberré lett Krisztusban megöletni a kereszten. Ez bármilyen ellentmondásos és emberileg érthetetlen, de mégis így van. Ez az egyetlen megtartó erő az ember életében, az elbukott ember számára. A kereszti egy csodálatos erőforrás annak, aki abból meríti erőt. A keresztyén élet olyan kell legyen, amely szüntelen ebből az erőforrásból, vagyis Jézus Krisztusból meríti, ebből táplálkozik. Az ószövetségi Mózesről olvassuk egy helyen, hogy negyven napig volt Isten jelenlétében a hegyen, és miután lejtött a hegyről, csodálatosan és vakítóan fénylett az arca. Ő maga nem is érzékelte, de az őt látók le kellett takarják az arcát, mert annyira fénylett, hogy egyenesen vakított. Azért fénylett, mert Isten jelenléte által feltöltődött, és másoknak is csodálatosan világított. De ez a világítás csak Isten jelenléte által lehetséges. Engedjük ekképpen munkálkodni Istent a mi életünkben, a kereszti drága megtartó isteni ereje által! Csak ez adhat megoldást akár egyéni vagy családi, közösségi életünkben, nemzeti létünkben! Fogadjuk el tehát ezt az Isten által kínált lehetőséget és ne utasítsuk vissza! Ámen.

Prédikációk pünkösd nagyhetére

Lőrincz István

Marosvásárhely–Alsóváros

A szeretet himnusza

A kiváltképpen való út

Alapige: 1Korinthus 12,31b

Ezen a pünködsdi nagyheten szeretnék igehirdetési sorozatot kezdeni a szeretet himnuszaról, amit – ha Isten éltet – a következő években ugyanezen a héten tovább folytatnánk. Azért gondoltam erre, mert a szeretet a Lélek első számú és legfontosabb gyümölcse. A pünkösdkor megalakult gyülekezetnek a legfontosabb jellemvonása a szeretet volt. Mondták is a pogányok látva őket: mennyire szeretik egymást. Ez jó esetben mind a mai napig így van. Talán nem lesz könnyű ezen az úton végigmenni. Mély és néha elvont dolgokat is fogunk hallani. Meg kell mozgassuk értelmünket is, hogy mindazt megérthessük, amit Isten mondani akar. De nem az a fontos, hogy mindent megértsünk, hanem sokkal inkább az, hogy amit megértettünk, azt majd cselekedni is tudjuk. Sok bibliaolvasó ember nyomorúsága, hogy mindent meg akar érteni, s közben azt a keveset se tudja cselekedni, amit megértett. Pál itt kijelenti, hogy a legnagyobb dolog ezen a világon a szeretet. Ezt akkor mondja ki, amikor a szeretetet összehasonlítja a hittel és reménységgel. Ekkor mondja el ezt a különös mondatot, hogy a szeretet fontosabb és nagyobb, mint a hit és a reménység. A szeretetben való élet több és nagyobb, mint a hitben és reményben való élet. Miért van ez így? A választ az 1Korinthus 12. részének a vége adja meg. Ebben a fejezetben Pál a Lélek sokféle ajándékáról beszél, majd a 14. fejezetben folytatja ezt a gondolatmenetet, de először azt mondja: egy kiváltképpen való utat mutatok nektek. Ezzel a szeretetre utal, amit a 13. fejezetben részletesen körüljár. A szeretet az a kiváltképpen való út, ami minden mást felülmúl. Azért beszél útról, mert ezzel is azt akarja kifejezni, hogy a szeretet épp egy olyan valóság, mint egy út, amin járni lehet. A szeretet átvezet az egész életen. Más szavakkal: az életet csak ez által, vagyis a szeretet által lehet helyesen átélni, megélni. Ez ennek az egész igeszakasznak a lényege. A szeretet himnusza ezt az alapgondolatot dolgozza ki, rövid tömondatokban és nagyon változatosan. A szeretet himnusza egyedülálló, nemcsak az Újszövetségben, hanem az egész Szentírásban is. Egyik írásmagyarázó joggal jegyzi meg, hogy itt Pál nem is tanít vagy prédikál, hanem énekel. És ez a himnusz mégsem egy lírai ömlengés, mondja egy másik igemagyarázó, hanem egy hatalmas és ítéletes, de ugyanakkor bátorító szó az élet legvégső igazságáról.

Az, hogy van-e szeretet vagy nincs, tulajdonképpen mindent eldönt, mindent meghatároz, amit az ember tesz vagy épp nem tesz. A szeretet az ember egész lényét átjárja. Ha nincs szeretet, akkor az ember egész lénye üres, még akkor is, ha ezerféle más dologgal tele van is. Mire gondol Pál apostol, amikor a szeretetről beszél? Hisz itt több mindenre is lehet gondolni. Nyelvi érdekességképpen először is jegyezzük meg, hogy Pál itt következetesen az „agapé” szót használja. Ezt a szót ebben az időben csak a keresztyének használták. A pogány filozófusok és írók az „erosz” szót használják a szeretet megjelölésére, amely akkor nem is annyira a szexualitásra vonatkozott, hanem a szépre, jóra, nemesre való vágyakozást fejezte ki. Jól megfigyelhetjük ezt például Plátón műveiben. Az „agapé” szóban a keresztyének azt az egészen újat kívánták kifejezni,

amit ők Krisztusban tapasztaltak meg, vagyis: létezik egy olyan szeretet, ami kész önmagát a halálba adni a másikért, az elveszettért, az ellenségért. Az „eroszt” az ember magából is ki tudja termelni, az „agapét” csak Isten tudja nekünk ajándékozni Krisztusban, a Szentlélek által. Ez a szeretet nem az ember lehetősége, hanem Isten kimondhatatlan, csodálatos ajándéka.

Amikor szeretetről beszélünk, mindenekelőtt a felebarát iránti szeretetre gondolunk. Ilyen értelemben a szeretet egy nagyon gyakorlati dolog, tulajdonképpen egy viselkedési forma, egy magatartás, amikor is az ember a felebarátja boldogságát, üdvösségét tartja szem előtt. Itt nagyon fontos megjegyezni, hogy felebarát alatt nemcsak a gyülekezeti tagokat érti, hanem a kívülállókat is. Páltól messze áll az a gondolat, hogy a szeretet parancsolata csak a keresztyének egymás közötti kapcsolatára vonatkozik. Nem, ebbe a körbe még az ellenség is beletartozik!

De érthetjük a szeretet alatt az Isten iránti szeretetet is. Ez már sokkal elvontabb, titokzatosabb, nem olyan könnyen megfogható. Más szavakkal is meg lehet ezt próbálni körülírni: Istentől való teljes függőség, teljes önátadás, Isten dicsóítása, hálaadás és öröm, bizalom és engedelmisség. Az Isten iránti szeretet nem olyan gyakorlatias, nem olyan nyilvánvaló, van benne valami misztikus, más szavakkal fogalmazva, valamilyen lírai vonás.

Kétségtelen, hogy amikor Pál szeretetről beszél, mind a kettőre gondol, de van itt egy harmadik dolog is. Pál nagyon jól tudja, hogy a szeretet elsősorban nem az, hogy mi szeretjük Istent és felebarátunkat, hanem hogy Ő szeret minket. Ő előbb szeretett minket, Ő az, aki Lelke által szeretetét kitöltötte szívünkbe. Mi tulajdonképpen ebből a szeretetből élünk. Pál hirdeti, hogy ez a szeretet nem egy eszmény, még csak nem is egy isteni gondolat, hanem egy történelmi valóság. Isten az Ő szeretetét megvalósította a történelemben Jézus Krisztus által. De itt még egy lépéssel tovább haladhatunk és kijelenthetjük, ha Isten szeretete egy történelmi esemény, akkor mi nemcsak élünk ebből a szeretetből, hanem ez a szeretet átfog, átölel minket, de nemcsak minket, hanem minden embert, sőt, ezt az egész világmindenséget is. Isten szeretetében vagyok én, a felebarátom és ez az egész teremtett világ. És én is szerethetem magamat, felebarátomat, s a teremtett világot azzal a szeretettel, amellyel Isten is szeret. Vagyis csodálattal jövök rá arra a tényre, hogy én nem vagyok magamban, hanem ott vagyok a felebarátommal és a világgal együtt Isten szeretetében. A szeretet lényegéhez tartozik, hogy örvendezhetek Istennek, a felebarátomnak és a teremtett világnak. Ezért a szeretet nem egy nehezen elérhető ideál, nem egy eszmény, hanem egy boldog valóság, ajándék, ami nekünk adott és amivel mi élhetünk. A mai estén menjünk el csendes hálaadással szívünkben, hogy Isten nekünk egy ilyen nagy ajándékot adott. Ámen.

Az emberek vagy az angyalok nyelve

Alapige: 1Korinthus 13,1

A tegnap elkezdtünk beszélgetni a szeretetről úgy, ahogy azt Pál apostol ebben a fejezetben elénk adja. Láttuk, hogy a szeretet több és nagyobb, mint a hit és a reménység, hogy a szeretet egy kiváltképpen való út. Hogy a szeretet egy olyan valóság, ami Krisztus testtelésében esemény is lett. Mi pedig ebben és ebből élhetünk. Ebben ott van a felebarát és a teremtett világ egyaránt.

A mai estén arról lesz szó, mennyire fontos, hogy mi ezzel az ajándékkal, ezzel a valósággal rendelkezünk. Pál egy súlyos mondatot mond ki itt: aki ezzel nem rendelkezik, akiben ez a szeretet nincs meg, annak az élete nem ér semmit. Pál erre egy nagyon erős példát használ. Ha embereknek vagy angyaloknak a nyelvén szólnék is, sze-

retet pedig nincs énbennem, semmi vagyok. Itt mindenekelőtt két dologra kell gondolnunk. Először is általában a nyelvre. A nyelv az embernek az a csodálatos képessége, lehetősége, amellyel ki tudja fejezni gondolatait, érzéseit. Ez a képesség az ember kiváltsága. Ez által megszűnik az ember elszigeteltsége, megszűnik az ember magánya. Nos, Pál most azt mondja: képzeljük el, hogy ezzel az ajándékkal a legtökéletesebb módon, a legmagasabb fokon és szinten rendelkezünk. Ezt azt jelentené, hogy minden embernek a nyelvén tudnánk beszélni. Mennyire csodáljuk azokat az embereket, akik csak egy idegen nyelvet is jól beszélnek, hát még azokat, akik több nyelven is ki tudják fejezni magukat. De itt arról a nyilván csak elképzelt esetről van szó, hogy valaki minden ember nyelvén tudna beszélni, sőt még az angyalok nyelvén is. S Pál erre azt mondja: még ez sem érne semmit, ha szeretet nem lenne benne. Akkor is csak zengő érc vagy pengő cimbalom lenne, csak valami élettelen dolog lenne az egészből, amiből épp az élet lüktetése, ereje hiányozna. Mert mindennek a szeretet adja meg az értelmét és lényegét. A szeretet által lesz minden valóságossá, érzékelhetővé. Szeretet nélkül minden elvont, érthetetlen. A szeretetben teremtő erő van. Ahogy Isten szeretete által teremtette ezt a világot, hisz ha Isten a világot nem szeretettel teremtette volna, akkor a világnak se volna értelme, éppúgy mi is a szeretetünkkel teremtünk. Azt mondhatjuk, hogy a szeretet által részt veszünk, részt vállalunk Isten teremtő munkájában. S ez épp a szeretet által történik. Szeretet nélkül mindenek kívül rekedünk, mindenből ki vagyunk zárva. Szeretet által mindennek valóság-íze, valóság-tartalma lesz. Ez tehát az első dolog, amire gondolhatunk, amikor azt halljuk, hogy emberek vagy angyalok nyelvén beszélünk bár.

De gondolhatunk itt valami másra is. Nagyon valószínű, hogy Pál itt a nyelveken szólásra gondol, arra a kegyelmi ajándéokra, ami a korinthusi gyülekezetben igen gyakran előfordult és amit ott igen nagyra értékelték. A nyelveken szólás egyfajta lelki elragadtatás, extázis, közben az ember érthetetlen, artikulátlan hangokat ad ki. Az első gyülekezetekben voltak olyanok is, akiknek a nyelvek magyarázása adatott, ezek az emberek el tudták értelmes szavakkal mondani, amit a nyelveken szóló érthetetlen szavakkal mondott el. Pál apostol elismerte és értékelté ezt a kegyelmi ajándékot, mint a Lélek egy különleges ajándékát, de ugyanakkor felszólította a gyülekezetet arra, hogy hasznosabb ajándékokra törekedjenek. És ekkor mondja nekik: én egy olyan kiváltképpen való utat mutatok nektek, ami az összes ajándékot felülmúlja, egy olyan ajándékot, ami egymagában többet ér, mint az összes többi együttvéve. És ez a szeretet. Mert még ha ezzel a rendkívüli ajándékkal rendelkezünk is, de a szeretet nincs bennünk, akkor semmit se érünk, semmik se vagyunk. Nem azt akarja mondani Pál, hogy ha szeretet van, akkor az összes többi ajándék felesleges. Ő nem jár a fellegekben, valóságosan látja a dolgokat. Isten sok mindennel meg akar minket ajándékozni az Ő gazdagságából, bőségéből. De a legnagyobb dolog mégis az, hogy mi a felebarátunkat és minden teremtett dolgot örömmel elfogadunk az Ő kezéből, és az Isten szeretetével szeretünk mindenkit és mindent. A nyelveken szólás azért nem elégséges, mert a nyelveken szólás által az ember önmagát építi, és nem a másikat. Az olyan istentisztelet, amiben nincs ott a másik ember szeretete, értelmetlen. Van olyan istentisztelet, amelyik Istent csak a maga számára igényli. Keresi ugyan Istent, de csak azért, hogy a saját üdvösségét megtalálja, külső és belső szükségéire segítséget kapjon. Az Istennel való kapcsolatunkból nem maradhat ki a másik ember, a testvér. Istent nem igényelhetem csak a magam számára. Az igazi kegyességben Isten és a felebarát egyaránt ott van. Hiába minden nyelv, ha szeretetemet nem tudom kifejezni és megmutatni. Ezen a héten gyakoroljuk magunkat ezen a kiváltképpen való járásban: szavakban és tettekben egyaránt. Ámen.

A prófétálásnál, ismeretnél is több!

Alapige: 1Korinthus 13,2

Pál apostol egyre értékesebb ajándékokról kezd beszélni. A tegnap este a nyelveken szólás különleges ajándékáról volt szó, de itt már sokkal fontosabb és lényegesebb kegyelmi ajándékokról szól: prófétálás, bölcsesség, titkok ismerete és hegyeket megmozgató hit. Ezek azért nagyobb és fontosabb kegyelmi ajándékok, mert sokkal hasznosabban, nélkülözhetetlenek a gyülekezet építésében.

A prófétálás azt a képességet jelöli, hogy valaki világosan és érthetően meg tud fogalmazni, át tud adni egy üzenetet. Ez az üzenet nem feltétlenül a jövőben bekövetkező dolgokról kell szóljon. Lehet az is, de nem szükségszerűen. A prófécia arról is szól, ami a múltban történt, és arról is, ami a jelenben történik. A prófétálás lényege abban áll, hogy a dolgokat Isten szemével és szemszögéből nézi és azt is el tudja mondani, hogy mi Isten akarata és célja a mi életünkkel. Azt mondhatjuk tehát, hogy a prófécia a dolgokat isteni fénybe állítja. Ezért Pál ehhez még egy magyarázó mondatot fűz: a prófétálás ajándékával rendelkező ember titkokat ismer. Olyan titkokat, amelyek Isten szívében és gondolatában vannak. Ez nem jelenti azt, hogy a látható és mindenki számára nyilvánvaló dolgok jelentéktelenek lennének, mert igenis azok is nagyon fontosak. Ez a látható világ is nagyon fontos a mi számunkra. A Biblia ezt nagyon sok helyen hangsúlyozza. Istennek azonban terve van ezzel a világgal, hogy úgy fejezzem ki: dolgozik ezen a világon. Ezért a világot és benne az embert nem lehet csak úgy megérteni, ha azt is látjuk, hogy Isten mit akar velem. De hogy Isten mit akar velem és ezzel a világgal, ez titok, el van rejtve. Ebben az életben vannak titkok, az egész életünk tele van titkokkal. Mert Isten még mindig dolgozik rajtam és ezen a világon, állandóan újabb terve van velem és ezzel a világgal. Még nincs kész sem velem, sem a világgal, s azt is jelenti, hogy még nem jelentett ki mindent, amit velem és ezzel a világgal tenni akar. A legfontosabb titok, hogy Isten még nem végzett el mindent, amit el akar végezni. Még sok mindent forgat a szívében. És ezek a tervek az időben mind meg fognak valósulni. Ezért a prófétálás tulajdonképpen nem más, mint betekintés Isten szívébe, gondolataiba, terveinek gazdagságába és teljességébe. A prófétálás ajándékával megáldott személy továbbadja másoknak, jelen esetben a gyülekezetnek, amit Isten szívében meglátott, amit Isten gondolataiból megértett. Továbbadja, megjelenti a titkokat. A prófétálás ezért elszakíthatatlan az ismerettől. A próféta mindent tud, amit tudnia kell és lehet. A próféta világosan lát a történelem eseményeiben és az egyes ember életének a történéseiben.

Mekkora ajándék ez! Ki ne vágyakozna erre? Betekinteni Isten titkaiba, megoldani a talányt, megfejteni a titkokat. S a prófétának ez meg is adatik. Nyilván, hogy ez az ajándék nagy hatalom az ilyen ember számára. Mivel ő hisz Isten világformáló hatalmában, részesül is valamiképpen ebben. Ő maga is hegyeket mozgathat meg. Az ilyen ember részt vesz Isten világ feletti uralmában. És Isten gyermekei nem kevesebbre hívtak el ebben a világban, mint titkokat megjelteni, Isten szívébe betekinteni, hegyeket, lelkeket megmozgatni. Mert mi győzi le ezt a világot? – teszi fel a kérdést János apostol. Ez a mi hitünk – válaszolja diadalmasan.

Nos, miután Pál ezekről a hatalmas ajándékokról beszél, azt mondja: ha ezekkel rendelkezem is, de szeretet nincsen énbennem, semmi vagyok. Mert Isten dolgait, titkait, akaratát nemcsak tudni, megérteni, továbbadni kell, hanem mindenekelőtt szeretni. Isten is így tesz. Ő nemcsak ismer minket, nemcsak megért bennünket, hanem mindenekelőtt szeret minket. Pál arra figyelmeztet itt minket, hogy az embereket és a dolgokat ne csak az ismeret oldaláról közelítsük meg, hanem a szeretet oldaláról. A szeretet nem mindig tudja megoldani a problémákat, de segít elhordozni azokat. Így volt ez Jézus életében is.

Tulajdonképpen Krisztus semmilyen problémát nem oldott meg, sőt, végső soron maga magának lett probléma, amikor így kiáltott a kereszten: Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet? De ő ezt is elhordozta szeretetben. Ezt a nagy igazságot csak a kereszten értjük meg. Itt értjük meg, hogy prófécia, hit, ismeret csak a szeretetben nyeri el értelmét. Szeretet nélkül ezek se érnek semmit. Itt gondolhatunk például az írástudókra, farizeusokra. Mekkora ismerettel rendelkeztek, mennyi mindent tudtak Isten titkaiból. De ismeretük elszakadt a szeretettől. Nem értették meg, hogy a próféciát, ismeretet mind a szeretet, vagyis a felebarát szolgálatába kell állítani. Az az ismeret, prófétálás, amit a szeretet irányít, sokkal többet ér, mint amiben él nincs meg. A szeretettől elszakadt ismeret nagyon sok kárt tett az egyházban az elmúlt két évezredben. Az ilyen ismeret nevében gyúltak meg a máglyák, átkozták ki keresztyének egymást. A szeretettel teljes ismeret és prófétálás épít csak, erről soha ne feledkezzünk meg. Ámen.

Szeretet az egyszerű ajándékokban

Alapige: 1Korinthus 13,3

Azok a kegyelmi ajándékok, amiket itt Pál felsorol, s amelyeknek jelenlétét és áldását számba is veszi a korinthusi gyülekezet életében, nem mind rendkívüliek, nem mind eget-földet megmozgatóak. Az első két versben, s főleg a tegnap este ilyenekről volt szó: nyelveken szólás, prófétálás, titkok ismerete, hegyeket megmozgató hit. A mai estén, ebben a felolvasott igében sokkal hétköznapibb, megszokottabb ajándékokról lesz szó: segítőkészség, odaszánás. Ezek is kétségtelenül a Szentlélek ajándékai. Ezt nem szabad egy pillanatra sem szem elől téveszteni. Könnyen abba a kísértésbe esünk, hogy a kegyelmi ajándékoknál csak a nagy dolgokra gondolunk. Azt gondoljuk, hogy például a gyógyítás, a nyelveken szólás vagy prófétálás fontos ajándékok. De az, hogy valaki hűségesen végzi a diakóniát, betegeket látogat, gyászolókat vigasztal, egy gyógyszereszt valakinek megvásárol, egy lakást kitakarít, egy magatehetetlen embert elgondoz, az már nem olyan nagy dolog. Pál arra figyelmeztet minket, hogy ezeket a mindennapi, egyszerű ajándékokat is becsüljük meg, ne vessük meg őket, mert ezeknek is fontos szerepük van a gyülekezet építésében. A gyülekezetben nemcsak próféták vannak, hanem diakónusok, presbiterek is, akik a segítség és irányítás munkáját végzik. Aki ilyen szolgálatot kapott, az is nagy áldás lehet a gyülekezet számára.

Pál ilyenekre gondolhat, amikor azt írja: vagyont feléteti. Az apostolok cselekedeteiről írott könyv 2. fejezetéből tudjuk, hogy az első keresztyének között tényleg voltak olyanok, akik minden vagyonukat eladták és a gyülekezet rendelkezésére bocsátották. Ez a felebarát segítségének hatalmas megnyilvánulása volt. Mintha azt mondaná: képzeljétek el, hogy én az egész vagyonomat odaszánom a szükségben levő emberek megsegítésére. Mi erre azt mondanánk: ez a legtöbb, a legnagyobb, amit a felebarát érdekében meg lehet tenni. Ez kétségtelenül a felebaráti szeretet csúcspontja.

Pál még tovább megy és azt mondja: képzeljétek el, hogy én még a testemet is kész vagyok tűzre adni. Hogy mit ért pontosan ez alatt, nem lehet tudni. Lehet, hogy egy olyan helyzetre gondol, amikor valaki nagy veszélyben van, például valakit egy égő házból kell kimenteni. Arra is lehet gondolni, ami az első keresztyének között gyakran megtörtént, hogy valaki önként eladta magát rabszolgának, hogy aztán a kapott pénzösszeggel másokat segítsen, és ez esetben tüzes vassal bélyeget égettek a testébe. Vagy arra is lehet gondolni, hogy Pál a vértanúságról beszél, azokról, akiket máglyán vagy Néró kertjeiben szurokba mártva megégettek. Vagy egyszerűen a teljes odaszánásra utal, amikor az ember nemcsak vagyonát, hanem életét is kész másokért odaadni. Az önfeláldozás az emberi jóság legmagasabb foka, gondolnánk. És itt Pál meglepő módon

mégis azt mondja, hogy ez se érne semmit, ha szeretet nem volna énbennem. Hogy létezik ez? Mit gondolhatott Pál? Hogy egy ilyen magasztos cselekedet a túlvilágon ne jutalmaztatna meg? Nem, ez kétségtelenül elnyeri jutalmát, és mégis megtörténhet az, hogy ha szeretet nélkül teszem, semmit se használ. Mindjárt mondunk erre példát is.

Egy dolog világossá válik előttünk: hogy mi létünk célját csak úgy érzük el, ha szeretjük felebarátunkat. A szeretet több, mint egy etikai vagy érzelmi magatartás. Több, mint a legönfeláldozóbb önző cselekedet. A szeretet egy életforma. A szeretet nem más, mint igent mondani az emberekre és dolgokra, azzal kezdődik, hogy hálát adok értük. A szeretet mindent átfog, mindent átölel. Kitéárom karjaimat és átölelek mindent, amit Isten teremtett. Akiben nincs szeretet, az mindenekelőtt meg akarja változtatni az embereket és a dolgokat, mégpedig a saját képére és hasonlatosságára. Ilyenkor nem Istentől függünk, hanem a mi eszményeink rabjai leszünk. Az első keresztyén mártírok között voltak olyanok, akik úgy haltak meg, hogy előbb nem voltak hajlandók megbocsátani testvéreiknek egy bűnét. Sokszor az öngyilkos bosszúból szánja oda életét a halálnak. Az ilyen halál nyilvánvalóan értelmetlen. Még kevésbé az öngyilkosság. A szeretet értéke nemcsak abban van, amit adok, hanem sokkal inkább abban, ahogyan adom. A világon nagyon sok mártír volt, akik egy nemes cél érdekében életüket adták, de szeretet nem volt bennük. Meg kell tanulnunk, hogy csak az használ, amikor valóban szeretetből élek és abból is cselekszem. Ámen.

A szeretet hosszútűró

Alapige: 1Korinthus 13,4a

Az előző estéken azt láttuk, hogy a nagy kegyelmi ajándékok, mint a nyelveken szóolás, prófétálás, hegyeket mozgató hit semmit sem érnek szeretet nélkül. Ezek után az apostol elkezdti részletesen leírni a szeretetet, először pozitív formában fogalmazza meg, hogy mi is a szeretet, illetve mit tesz. Különös, hogy nem nagy dolgokkal kezd, nem eget-földet rázó dolgokat mond el a szeretetről. Nem azzal kezd például, hogy a szeretet kész életét adni a másikért, kész a legnehezebb dolgokat is felvállalni. Egy egyszerűnek tűnő dolgot mond: a szeretet hosszútűró. Az se véletlen, hogy ennek az egész felsorolásnak a végén is ugyanezt találjuk: a szeretet mindent eltűr.

Az első jellemvonása a szeretetnek tehát Pál apostol szerint az, hogy mindent elfogad úgy, ahogy van. Elfogadja az embereket, a körülményeket, elfogadja a dolgokat. Nem igyekszik elkerülni a kellemetlen embereket, a kényelmetlen helyzeteket, a kínos dolgokat. Nem fordul szembe a dolgokkal és az emberekkel. Engedi, hogy úgymond minden átzúduljon rajta. A hosszútűrés tulajdonképpen azt jelenti, hogy igent mondok az emberekre, a világra. Tudom, hogy ez a világ Isten világa, hogy az emberek mind Isten teremtményei. Nagy kérdés, hogy hogyan viszonyuljunk a világhoz és a benne levőkhöz, a benne élő emberekhez? Hát úgy, hogy elfogadom, hogy ez a világ olyan, amilyen, és az emberek is olyanok, amilyenek. A hosszútűrés nyilvánvalóan elsősorban és mindenekelőtt az embertársainkhoz való viszonyunkra vonatkozik. Lehet, hogy az emberek kellemetlenek, igazságtalanok, durvák, önzők. Az ilyen emberek felé az első reakciónk az, hogy elveszítjük türelmünket, haragra gerjedünk, megsértődünk, bosszút akarunk állni, vagy kétségbeesve és megkeseredve próbáljuk megváltoztatni az embereket. Pál azt mondja, hogy a szeretet nem ilyen, hanem a szeretet hosszútűró. A szeretet nem egy rózsaszínű szemüvegen keresztül nézi az embereket, hanem reálisan. A szeretet látja, hogy a velem szemben levő ember adott esetben durva, önző, szeretetlen. A szeretet nem vak. Minél inkább Isten szemével nézzük az embereket, annál inkább látjuk, hogy mennyire nem olyanok, amilyeneknek mi szeretnénk őket. De a sze-

retet elfogadja az embereket olyannak, amilyenek. Nem reagál negatívan, amikor látja, hogy nem felelnek meg Isten akaratának és az én elvárásaimnak. Hogy Isten szereti őket úgy, ahogy vannak. Elhordozza őket abban az állapotukban, amiben éppen vannak. Azért is van ez így, mert a szeretet mindig hordoz valamit Isten irgalmasságából. A szeretet látja, hogy az ember elveszett, és tudja, hogy Isten szereti az elveszett embert, Isten nem mond le az elveszett emberről. Isten nem nyugszik bele az ember elveszettségébe. Isten odahajol az elveszett ember fölé, ahogy az édesanya odahajol a beteg gyermeke fölé.

A szeretet azt is tudja, hogy a gonosznak, rossznak is időt kell adni a megérésre, a kibontakozásra. Isten egyetlen pillanatban véget tudna vetni ennek az egész világnak, benne az elveszett embert egy szempillantásban meg tudná semmisíteni. De Ő nem teszi ezt, hanem hagyja az embert az elveszettségében, hagyja a lázadó embert a maga útján továbbmenni. Hagyja a gonoszt, a rosszat megérni. Végző soron ez a történelem értelme és az idő célja. Az ember el kell jusson elveszettségében addig a pontig, amíg már nem bírja és magába roskad. Nem így volt ez a tékozló fiú életében is. Az atya hagyta őt menni, hagyta a disznók vályújáig jutni. Ezt tudja a szeretet kívánni. A szeretet mindig erre a pillanatra vár, ezért tud hosszútűró lenni. Ez azt jelenti, hogy szüntelenül bízik a végcélban, a jó végkifejletben. Isten nem rettent meg akkor, amikor a jónak teremtett világ és ember megromlott. Ő tudja, hogy kezdetben minden jó volt és a végén is minden jó lesz. Ezért tud a szeretet hosszútűró lenni. A szerető szívű ember a szerető szívű Isten képmása.

Az eddig elmondottak nemcsak az emberekre vonatkoztatottan érvényesek, hanem éppúgy a körülményeinkre is. A szeretet tudja, hogy Isten Ura a körülményeknek is, azok is az Ő kezében vannak. Isten a rossz körülmények által is egy jó célt követ az életünkben. A hosszútűró szeretet is Jézus Krisztusban van tökéletesen kiabrázolódnak. Ő életének egész idejében eltűrte az emberek minden gonoszságát, hosszútűrése a keresztén érte el csúcspontját. Jézus szeretete szenvedő szeretet volt, és épp ez által győzedelmeskedett. Mi is kövessük ezt a Jézust, és ezt az Ő szeretetét! Ámen.

A szeretet kegyes és jóságos

Alapige: 1Korinthus 13,4b

A hosszútűrés után következik egy másik tulajdonság. Károli kegyesnek fordítja. De talán jobb az új fordítást és sok más fordítást is követnünk, amely itt a „jó”, illetve „jóságos” szavakat használják. A hosszútűrés és jóság szorosan összetartoznak, tulajdonképpen kiegészítik egymást. A hosszútűrésben passzivitás van, valaminek az elszenvedése, eltűrése, elhordozása. Minden különösebb reagálás nélkül elhordozza az emberek gonoszságát, önzését, igazságtalanságát. A jóság ezzel szemben sokkal inkább egy cselekvő, aktivitást jelző tulajdonság. A jóság mindig konkrét cselekedetekben mutatkozik meg. E két tulajdonság megnyilvánulása között nagy feszültség van. De ennek így kell lennie, ez így természetes. Úgy próbálok ezt kifejezni, hogy a hosszútűrés egyfajta légüres teret, vákuumot képez. Hisz nem tesz semmit, hagyja a gonoszt a maga útján menni és épp ezért fennáll a veszély, hogy egy szakadék keletkezik, amit ki kell tölteni. Ha nem jön a jóság, akkor nagyon könnyen megeshet, hogy például egy nagy veszekeedés következik egy ilyen helyzetben, vagy jobb esetben kétségbeesés és megkeseredettség.

Ezért most Pál azt mondja, hogy a szeretet nemcsak hosszútűró, hanem jóságos is. A jóság hidalja át azt a szakadékot, légüres teret, ami a hosszútűrés nyomán keletkezett. A szeretet így nemcsak passzívan elhordozza a rosszat, kellemetlent, hanem aktív módon

próbál tenni valamit azért, hogy a gonosz megváltozzon. A gonosz ellen valamit is tenni nem könnyű és egyszerű dolog. Mert a gonosz is halálosan komolyan veszi azt, amit tesz. Nemcsak Isten veszi komolyan a dolgát, hanem a Sátán is. Mit tesz most a szeretet? Az első megjegyzésünk erre az, hogy semmiképpen nem azt, amit a gonosz. Nem teszi azt, hogy a rosszért rosszal fizet, hogy a gyűlöletre szeretetlenséggel, haraggal válaszol, hogy bosszút próbál állni az elszenvedett sérelemért. Azt teszi, amit Pál a Római levélben fogalmaz meg: a gonoszt jóval győzi meg. A jóság nemcsak meglepi a gonoszt, hanem felül is múlja azt. Valósággal elárasztja a gonoszt jóságával. A jóság tehát elsősorban kitölti azt a légtérrel, ami a hosszútűrés nyomán keletkezett. De a jóság ezen felül odafordulás is a másik ember felé. Ezt látjuk mi Istennél is. Ő a Teremtő, aki magasan fölötte áll a teremtett világnak, ez az Ő fensége, dicsősége. De Isten az Ő fenségében, dicsőségében nem fordul el az embertől, nem tagadja meg ezt a tőle elfordult világot. Nem mond le erről a világról. Nem is szünteti ezt meg, nem vet véget ennek a világnak. Istentől azt tanulhatjuk, hogy Ő odafordul ehhez a világhoz, elárasztja azt jótetteivel, ajándékaival. Ez az odafordulás maga az Isten jósága. Mi ebben a vonatkozásban is követhetjük Isten példáját. Az ember és Isten közötti viszonyban is van egyfajta emelkedettség, az ember egyedi volta épp abban áll, hogy ő nem a másik ember, hogy valamilyen szempontból mindig felülmúlja a másik embert. Ez a mi emberségünknek fontos eleme és ez bizony sokszor fájdalmat okozhat nekünk. Hisz ilyenkor a magány fájdalmát tapasztaljuk meg. Ebből a fájdalomból egyedül Isten tud kigyógyítani bennünket. Mert megmutatja, hogy a magányból való kijutás, szabadulás útja nem az elfordulásban, az elszigetelődésben van, hanem épp az ellenkezőjében, az embertárs felé való odafordulásban. A megoldás abban van, hogy először is elfogadjuk magunkat, igent mondunk saját személyünkre, nem tépelődünk többé azon, hogy miért is vagyok olyan, amilyen vagyok, s utána odafordulunk a másik emberhez, jósággal és szeretettel ajándékozunk oda magunkat a másik embernek. Ez a szeretet merészsége, hogy merek az lenni, aki vagyok, és el merem fogadni a másik embert is úgy, ahogy van.

Ez a jóság vonzóvá lehet a másik ember számára, megragadhatja, lenyűgözheti őt. Ez a jóság sok esetben össze tudja törni a másik ember szívét, meg tudja törni a másik ember ellenállását. A jóság hisz abban, hogy ez nem hiábavaló, ennek előbb vagy utóbb meglesz az áldott gyümölcse. A jóság mindvégig munkában marad. A szeretet mindig rendkívül találékony, újabb és újabb módját találja meg annak, hogy a másik ember életében megjelenhessen, valamit cselekedhessen. Bárcsak tudna a mi szeretetünk is jóságos lenni! Ámen.

Felhasznált irodalom

Sarkadi Nagy Pál: *A szeretet himnusza.*

A. A. van Ruler: *De meeste van deze is de liefde.*

W. de Boor: *Der erste Brief des Paulus an die Korinther.*

Prédikációk pünkösd ünnepére

Darányi Lajos

Az első pünkösd

Alapige: Az apostolok cselekedetei 2,1–4
Bibliailvasás: Jóel 2,28–32

Pünkösdöt ünneplő szent Gyülekezet!

A pünkösd szó görög eredetű és azt jelenti magyarul, hogy: ötvenedik. Ötvenedik nap. Húsvétól az ötvenedik nap. A pünkösd tehát nem különálló ünnep, hanem folytatás. Annak lehet pünkösdje, akinek volt húsvétja, még előbb nagypéntekje és karácsonya. Vagyis csak a keresztyén embernek lehet pünkösdje.

Hogy igazi pünkösdünk lehessen, imádkozó és alázatos lélekkel nézzük meg a kiégszített 12 első pünkösdjét.

1. Azzal kezdődik az első pünkösd története, hogy a tanítványok mindnyájan, egy akarattal együtt valának.

Igen sok pünkösdői prédikáció lemarad ennek a történeti ténynek a tanítása mellett. Elmondják, hogy minden jó lenne, ha mi, emberek, egy akarattal mindnyájan együtt tudnánk lenni. És ajánlják az összetartást és a közösséget a családnak, az egyháznak, a nemzetnek és az egész világnak.

Mi előttünk is eszménykép az, hogy a tanítványok mindnyájan, egy akarattal együtt voltak. Mi is megcsodáljuk és irigyeljük, hogy 12 idegen ember, 12 különböző természetű ember, 12 ember, tehát 12 világ egy akarattal tudott együtt lenni. Azonban mi az Igéből azt is kiolvassuk és megértjük, hogy a 12 tanítvány nem önmagától volt képes erre az egységre. A 12 tanítvány nem magában volt képes erre az egy akaratra. A 12 tanítvány azért volt együtt, mert a mennybe ment Jézus Krisztus azt parancsolta nekik, hogy maradjanak együtt. A 12 tanítvány azért volt egy akarattal együtt, mert emlékeztek arra az ígéretre, amit a mennybe ment Jézus Krisztus mondott nekik, hogy Szentlelket vesznek nemsokára, azt várják meg, addig maradjanak együtt Jeruzsálemben. A 12 tanítvány tehát nem nagyszerű, önmagában tökéletes ember volt. Hanem a 12 tanítvány Krisztusra hallgató, Krisztus ígéreteit igaznak tartó sereg volt.

A mi világunkban nincs egy akarat. Nemcsak ellenkezések, hanem háborúk, vérontások és pusztítások vannak. Mindez azért van, mert nem hallgatunk a parancsoló Krisztusra és nem tekintünk Krisztus Ígéreteire. Keresztyénné kell tenni a világot. Krisztushoz kell közelebb vinni a lelkeket. Hangozni kell tisztábban és világosabban a mennyei parancsnak, láttatni kell hatalmasabban és érthetőbben Krisztus ígéreteit. Az segít. Az teremt a bábeli nyelvzavarból pünkösdői egy akaratot, az ad mindenkinek egy célt, egy áldást.

Ahány orvos vagy kuruzsló megvizsgálja ezt a beteg világot, annyi orvosságot ajánl neki. Krisztus, az áldott orvos több keresztyénséget, igazi keresztyénséget ajánl. Az ember csak Krisztus mellett, csak Krisztus parancsára, csak Krisztusért tud a másikkal egy akaraton lenni.

2. Isten a Lélek kitöltetésénél megvárta ezt az egységet.

És amikor megvolt ez az egység, akkor jött a Lélek. Tehát az emberi egy akarat magában véve nem volt elég. Az az egy akarat a következő pillanatban megszűnhetett volna, ha nem történt volna valami más. Ez az a más, ami történt, az felülről, az égből jött.

És most jön a másik nagy keresztyén igazság: az ég. Ez nem jelkép, nem meseország, nem papi szólam, nem délibáb vagy látszat-vigasztalás. Az ég valóság. Ott lakik a Szentháromság Isten. Ott van az ő országa. Ott vannak az őt dicsőítő teremtett angyalok. Ott vannak a kiválasztottak, az üdvösséget talált lelkek. És onnan jön minden jó. Onnan jön az áldás. Onnan jön a megígért Lélek.

Mi egészen hozzá vagyunk tapadva a földhöz, annyira besározódunk, annyira belep ennek a pora, hogy az ég nem lesz számunkra valóság. Mi nézünk minden világtáj felé, de nem nézünk felfelé. Mi várunk segítséget mindenünnen, csak felülről nem nagyon. Mi várjuk az új életet, a megújult Magyarországot minden irányból, csak felülről nem. És íme a pünkösöd, az első pünkösöd nem innen vagy onnan jött, az első pünkösöd felülről jött. Pedig a szél iránya mindig földrajzi, mindig valamelyik földi irányból fúj. De az első pünkösödkor az égből jött a szél. Az égből jött a nagy vihar, hogy figyeljenek fel rá a süketek is, hogy senki le ne tagadhassa, hogy senki meg ne magyarázhassa a tudománnyal, a lélektannal, hogy senki le ne egyszerűsíthesse, senki rabló módjára újra kol-dusszegénnyé ne tehesse az embert, hanem mindenki lássa és vallja, hogy a pünkösöd az égből jött, a pünkösöd az Isten tette. A pünkösöd ajándék, a pünkösöd csoda. Adta Isten a pünkösdi csodát a fül számára. Hallja mindenki, hogy mi történik.

3. Azután adta Isten a pünkösödöt a szem számára. Látni lehetett a kettős tüzes nyelveket, amint a tanítványokra ül.

A kettős tüzes nyelv a Szentlélekistenből annyi, amennyi kell, hogy az embert meg-erősítse, megvigasztalja, megbátorítsa. Annyi, amennyi kell ahhoz, hogy az ember ismét ember legyen. Újjászületett ember legyen. Hogy hasonlítson az ember az emberhez, akit Isten teremtett a teremtés hatodik napján. A Lélek kellő adagja nélkül csak emberforma, csak torz az ember.

A kettős tüzes nyelv volt annyi a Lélekből, amennyit elbirt az ember. Ennyi újjá-szülte és nem emésztette meg.

Isten még mindig nem tért át más módra, Ő még mindig a Lélek által szül újjá és a Lélek kitöltése által kezdi el bennünk az új életet. Ezért a mi imádságunk rámutat Krisztus Ígéretére, amely a Lelket ígéri és zengi a régi, a mindig új éneket. Jövel Szentlélek Úristen!

4. „Megtélnék mindnyájan Szentlélekkel.”

Minden emberi magyarázat inkább gyöngíti és homályosítja ezt a bibliai jelentést. Megtélnék Szentlélekkel. Nem marad hely a világnak, nem maradt hely a Sátánnak. Mennyi lomot kellett kifűjni a viharnak a szívből, mennyi szeretetet kellett elégetni a tűznek, hogy az emberi szív, ez a nagy mindenés, ez az évtizedes lomtár és raktár üre-sen legyen. Mennyi mindent kell eldobni azért, hogy hely legyen a lélek számára. Mennyi mindenről le kell mondani, hogy átvehesse az uralmat, a vezetést, az irányítást a Szentlélek. Pünkösöd az emberi élet nagy takarítása. Helykészítés, sok szemétté vált érték eldobása, hogy a Lélek elférjen, hogy a Lélek az egész helyet megkaphassa. Mennyi kilakoltatás, mennyi romeltakarítás kell, hogy a Lélek mindnyájunkat betölt-hessen.

5. És akkor azonnal meglátszott a Lélek hatása. Kezdnék szólni más nyelveken.

Az Anyaszentegyházban az ígéhirdetésen kezdi a Lélek a maga munkáját. Sok nyelv, sok beszéd van ebben a világban. De a Lélek más nyelven tanít szólni. Nemcsak jobb, mint a többi, nemcsak tökéletesebb, hanem más. Egészen más. Nem javítani, nem tatarozni kell a világot. Mást kell adni neki. Istent kell adni. Ő a más.

A Lélek mindig hatásokban mutatkozik. A Lélek azonnal jelentkezik, mint áldás, mint eredmény, mint többlet. A Lélek azt a mást adja, ami után vágyakozunk, de amit az ember magától elérni, kitermelni, elkészíteni soha nem tud. A Lélek a mi vágyaink beteljesülése.

Püünködsi szent Gyülekezet! A tanítványok az első püünkösdön engedelmeskedtek. Engedték, hogy Isten véghez vigye velük és rajtuk azt, amit akart. Engedték, hogy adja nekik a Lelket. Ezzel az engedelmeskedő hittel várjuk és engedjük, hogy Isten megtegye velünk is, ezzel az egész Gyülekezettel ezt a püünködsi csodát. Ámen.

(1932)

Id. Fazakas Sándor

Derecske

Akiket Isten Lelke vezérel

Textus: Róma 8,14–17

Bibliailvasás: Jelenések 21,1–5

Prófétai ima

Örökkévaló Szent Atyánk!

Hálát adunk azért, hogy nemcsak fizikai értelemben tartottad meg életünket, hanem gondod van arra, hogy teljes életünk a Te pásztorolásod alatt legyen. Dicsőítünk azért, hogy ígéreted szerint nem hagytál minket árván, s Szentlelkedet elküldted hozzánk. Bocsásd meg sokszori méltatlanságunkat, csüggedt, elesett voltunkat, amikor Lelked ereje helyett saját lehetőségeink között erőlködünk.

Urunk, most is várunk Rád. Hiszünk abban, hogy Te, aki megváltottál Fiaid, Jézus Krisztus által, a javunkat akarod. Kérünk, hogy Szentlelked jelenléte által engedd megérteni életünket eligazító akarodat, add, hogy örök Igéd eleven legyen most is számunkra!

Urunk, hisszük, hogy hallottál bennünket, könyörülj rajtunk, irgalmazz nekünk! Ámen.

I.

Kedves Testvéreim!

Isten fiai vagyunk. Ez a püünkösd egyik üzenete. Figyelemre méltó, hogy Pál itt nem az „Isten gyermekei”, hanem az „Isten fiai” megjelölést használja. Akiket Isten Lelke vezérel, azok kivétel nélkül Isten fiai. Nemcsak úgy általában Isten gyermekei, amire szívesen hivatkoznak azok is, akiket nem az Isten Lelke vezérel, hanem konkrétan: Isten fiai. Hogy mi különbség van gyermek és fiú között, semmi sem érzékelteti jobban, mint Jézus Krisztus neve: Ő Isten Fia. Hát van ennél szebb megnevezés? Hát van ennél nagyobb kitüntetés és méltóság? Mi nem a szolgaság lelkét kaptuk, avégre, hogy féljünk. Mert a rabszolga fél az ő urától. Mi a fiúság lelkét kaptuk, hogy Istent Atyánknak szólíthassuk. Az életünkben nem lehet úrrá az egykori rabszolga nyomasztó szorongása és félelme: vajon cselekedeteimmel elnyerem-e uram tetszését és megelégedését? Mi Isten fiai vagyunk, az Atya házában otthon vagyunk, és Őt Atyánknak szólíthatjuk. Nem elég, ha hangosan kiáltom: Atyám! A hangerő semmit sem jelent. A kötelességből „lerótt” imádság és a parancsra gépiesen elmondott Miatyánk sem ér semmit. Itt egy más kiáltásról van szó: akik Isten fiai, azok félelem nélkül, felszabadult lélekkel, boldogan kiáltanak.

Ehhez bátorságra van szükség. Minden teremtmény közül csak az embernek lehet bátorsága ahhoz, hogy Istent Atyjának szólítsa, önmagát Isten legközelebbi rokonának tartsa, és magát a mennyei családba sorolja. Ehhez bátorság kell. Ez nem magától érteendő dolog. Hiszen mi nem vagyunk „mintagyerekek”, sőt nagyon is „problémás gyerekek” vagyunk, az Atya megszökött fiai és leányai. De Isten mégis nekünk üzen: Rovott múltadat nem nézem, az már régen mögötted van, előtted kinyílt az atyai hajlék kapuja. Isten egyetlen vonással áthúzta egész múltadat. Nem nézi bűneidet! Szabad vagy! Örülzs-e ennek pünkösöd ünnepén?

a) Akiket Isten Lelke vezet, azoknak nem szabad vétkezni. A bűn elleni küzdelemben ez az első lépés. Ha megszabadultál régi bűneidről, miért kell azokat újból és újból elkövetned? Igaz, a keresztyén ember még képes vétkezni, de már nem muszáj vétkeznie. Bár egy pillanatra sem vagyunk biztonságban a bűn kísértésétől, de már szabad nemet mondanunk rá, és többé nem vétkezni. Neked mondja Jézus: *Eredj el, és többé ne vétkezzél!* Aki eddig részegeskedett, annak nem muszáj ezentúl is részegeskednie, hiszen megszabadult a bűn kényszerétől. Akinek a cigaretta évek óta fontosabb volt felelése könyörgésénél és orvosa figyelmeztetésénél, annak tudnia kell, hogy többé nem muszáj dohányoznia, mert ez a szenvedély is legyőzött, megdöntött hatalom.

b) Akiket Isten Lelke vezet, azok a jóra törekuszenek. Ennek feltétele: *az engedelmesség*. Aki Isten fia és így Isten családjának tagja, aki Istent „Atyámnak” szólítja, annak tudnia kell, hogy az atyai házban az engedelmisség szabály. Ez a szabály éppúgy napirenden van, mint az evés vagy az ivás. Vizsgáljuk meg, hogy a mi házunkban napirenden van-e és szabály-e az Istennek való engedelmisség! Az engedelmisség először is szófogadást is jelent. Az Isten Lelke által vezetett élet hallgat a szóra, szót fogad. Másodszor, aki engedelmeskedik, az igazodik az Atyához mindabban, amit tesz vagy nem tesz. Aki igazodik az Atyához, az nem hagyja figyelmen kívül az Atya akaratát. Harmadszor, aki engedelmeskedik, az kikéri az Atya véleményét, ad az Atya véleményére. Negyedszer, aki engedelmeskedik, tanácsot kér az Atyától, akár hitvestárs, akár pályaválasztás esetén és minden egyéb kérdésben. Ezt a szabályt úgy hívják az atyai hajlékban, hogy „lélekben jární”. Akiket Isten Szentlelke vezet, azok lélekben járnak és nem testben. A lélekben járó ember példát mutat gyermekei előtt és mások előtt. Egy alkalommal megkérdezték *Albert Schweitzert*: „Melyek a gyermeknevelés legjobb módszerei?” Ő így válaszolt: „Három módszert ismerek: az első a példaadás, a második a példaadás és a harmadik is a példaadás.” Akiket Isten Lelke vezérel, azok Jézusra figyelnek: „Mert példát adtam néktek, hogy amiképpen én cselekedtem veletek, ti is akképpen cselekedjetek.”

Isten fiai Isten többi fiait testvéreiknek tekintik. Ha lerázom őket, nem veszem magamra terhüket, ha ők terhet és nyűgöt jelentenek nekem, akkor engem nem az Isten Szentlelke vezet. „Nem túl nehéz teher ez neked?” – kérdeztem a minap egy kisfiút, aki jóval nagyobb, de mozgásképtelen bátyját emelgette. „Ez nem teher, ez az én testvérem!” – válaszolt határozottan a kisfiú. Isten családjában így tekintünk egymásra. Isten Szentlelke testvérekké tesz.

II.

Isten örökösei vagyunk. Ez a pünkösöd másik üzenete. Akik a sancta familia tagjai, azok Istennek örökösei. Ez nem elmélet vagy emberi rögeszme. Ez igaz! Erről a Lélek tesz bizonyosságot. A Lélek nem hazudik, mert az igazságból jön, és az igazságra vezet. Ez az igazság pedig az, hogy Krisztus megváltott bennünket, hogy polgártársai legyünk a szenteknek, gyermekei Istennek és örökóstarsai Krisztusnak. Lehet, hogy neked nincs

családod, sohasem volt igaz, békés otthonod, nem tapasztaltad meg a jóságot és a szeretetet. Jusson eszedbe a pünkösdi üzenet: Van egy másik család, melynek tagja vagy, ahol otthon érezheted magad. Ez a sancta familia, a szent család, a gyülekezet, melyben Isten az Atya, a családtagok testvérek, Krisztus pedig örökóstárs. Sohasem érezted ezt az úrvacsora kenyérében és borában, Krisztus megtöretett testében és kiontatott vérében? Heteken keresztül mindennap megjelent a Louvre-ban, a csodálatos párizsi múzeumban egy idősebb asszony, s mindig ugyanazt az egy képet nézte, egy csendéletet, melynek címe: „Kenyer és bor”. – „Ugyan, mit lát ebben a képben – kérdezte a múzeum őre –, hogy hetek óta csak előtte áll meg?” – „Mindazt, ami nekem sohasem volt: a családot, az otthon, a gyermekeket, az örömet, az igaz szeretetet” – válaszolta az idős asszony. Neki és nekünk szól a pünkösdi üzenete: Akiket Isten Lelke vezérel, azok a sancta familia tagjai és Isten örökösei. Isten Szentlelke azt adja, ami sohasem volt, ami hiányzott az életemből. Hát lehet ennél nagyobb pünkösdi öröm? Igaz, szép jövő vár reánk: az Atya dicsősége. Fiakként állunk az egyszülött Fiú mellett, s Vele együtt örülünk. Vele, aki ma is így szól: *Mindent nékem adott át az én Atyám*. A tékozló fiú történetében is az Atya szól: *Fiam, te mindenkor velem vagy és mindenem a tied*. Mindenem a tied! Miért nem látszik rajtunk ez a nagy gazdagság? E mennyei örökség birtokában miért nem ujjongunk?

Örökséged a menny dicsősége! De ehhez az örökséghez szenvedés is tapad. Akik Isten fiai és Krisztus örökóstársai, azok a szenvedésben is társak. Az üldöztetés és a szenvedés Pálnál magától értetődő dolog. Aki a Krisztusé, az ebben él. A római keresztyének nagyon jól tudták, hogy mit jelent Krisztussal együtt szenvedni. De azt is tudták, hogy aki Vele szenved, Vele is dicsőül meg. Hát van ennél nagyobb örökség?

A Krisztusért való szenvedés azonban nem feltétlenül jelent üldöztetést és mártíromságot. Az is szenvedés, hogy jövevények vagyunk ezen a világon, akiket nem értenek meg, félreértenek, megvetnek, eltipornak, akiknek kudarcba fullad az a szándékuk, hogy embereket halásszanak. Az is szenvedés, hogy szüntelenül kísértések és vádaskodások céltáblái vagyunk. Jézus nem csupán Poncius Pilátus alatt szenvedett. Egész élete szenvedés volt. Olyanok közt élt, akik kegyességük dacára sem ismerték Istent, és nem is akarták megismerni. Gondoljunk csak a 12 éves Jézus kifakadására értetlenkedő szüleiével szemben: *Miért kerestek engem? Nem tudátok, hogy az én Atyám házában kell lennem? Ők azonban a nekik adott választ nem értették.* (Lk 2,49–50) Minél inkább a Krisztuséi vagyunk, annál többet szenvedünk e világban. De aki Vele szenved, Vele dicsőül meg. Így lesz a szenvedés az örökség tartozéka. Ugyanezt mondja Jézus a Hegyi Beszédben: *Boldogok, akiket az igazságért üldöznek, mert övük a mennyek országa.* (...) *Örüljétek és ujjongjatok, mert jutalmatok bőséges a mennyekben...* (Mt 5,10.12) Akiket Isten Lelke vezérel, azok Isten boldog örökösei. Ez a pünkösdi legfőbb üzenete. Ezt az örömet vigyétek haza testvéreim! Ámen.

Nagy imádság

Urunk!

Hódolunk előtted azért, mert Fiad által fiaiddá fogadtál minket. Atyánk, ez életünk legnagyobb méltósága és kiváltsága. Kérjük Szentlelked állandó jelenlétét életünkben, hogy ehhez méltó gondolkodással és életvitellel futhassuk meg pályánkat.

Magasztalunk az egyházért. Lelked munkájának eredményeként gyülekezeti közösségünkért. S kérve kérünk, hogy tedd a mi közösségünket a fiúság lelke által olyan közösséggé, ahol nyilvánvalóvá válik országod ereje, sokféle megnyilvánulása! Küldj bennünket a templom falain kívül nyúló szent szolgálatra, hiszen valljuk, látjuk, hogy ez a

világ sóvárogva várja Isten fiainak megjelenését. Tedd a mi személyes életünket és gyülekezetünket hegyen épített várossá!

Fogadd el könyörgésünket, amikor a körülöttünk lévőkért, és a tőlünk távol lévő el-esettekért imádkozunk. Éhezők, lelki szorongásban élők, üldözöttek várnak enyhülést bajaikra. Segíts, jó Atyánk, hogy Nevedben mi is gyakorolhassuk az irgalmasság szolgálatát! Fogadd el imádságunkat, a mi Urunkért, az Úr Jézus Krisztusért! Amen.

Nagy Lajos

Térjetek meg... és veszitek a Szentlélek ajándékát

Alapige: Az apostolok cselekedetei 2,36–39

Bibliaolvadás: Ézsaiás 44,1–8

A keresztyén Anyaszentegyház nagy családjában mi, református keresztyének hangoztatjuk a legerélyesebben a hit és az élet alapját és zsinórmértékeként a Biblia fontosságát. Nemcsak a hit forrásának ismerjük a Bibliát, hanem az egyház külső formái és élete tekintetében is a Biblia üzenetét tartjuk mértékadónak. A Bibliához szabtak eleink mindent és a Bibliának ezt a mértékadó szerepét hagyták mireánk.

A Bibliára nézték a reformációkor, amikor számba vették az akkor gyakorlatban levő ünnepeket, és csak azokat tartották meg, amelyek mögött a Bibliában olvasható üdv-történeti esemény áll. Ilyen ünnepnek ismerték fel a pünkösdot is, amely arra Az apostolok cselekedetek könyvében olvasható üdvösséges eseményre emlékeztet, hogy Isten elküldte a mi Urunk Jézus Krisztus által megígért Szentlelkét a tanítványoknak.

A keresztyén ünnepszentelés központjában az igehirdetéses istentisztelet áll. Erre is általánosságban parancsunk van a Szentírásból. Ezért gyűltünk össze ünnepenként szép számban az Úr szent házában s fordul oda a figyelmünk az ünnepi igehirdetés felé, hogy a meghallott üzenetre visszaválasszon a szívünk. A pünkösdi istentiszteleten az igehirdetés, amikor visszatekint az első pünkösdi eseményekre, ez események sorában gyülekezetet lát maga előtt és a gyülekezeti együttlét központjában, akár most, egy igehirdetés áll. Egy tanítvány, Péter áll ott a gyülekezet előtt s prédikál. Ótestamentumi ígéretekre hivatkozással tesz bizonyosságot Isten nagyságos dolgairól. E tekintetben egyedül-áll az ünnepek között pünkösd. Karácsonykor, húsvétkor angyali üzenet hangzik fel az evangéliumokból, pünkösdkor pedig, akár most, emberi ajakról hangzik el nem egy egyszerű híradás, hanem egy teljes bizonyosságtétel, prédikáció – és olvashatjuk a gyülekezetnek erre a prédikációra adott válaszát is. Természetszerű tehát az, hogy amikor a mi időnk lelkipásztorai pünkösdkor ígét akarnak hirdetni, ehhez az első pünkösdkor elhangzott prédikációhoz kell fordulniuk annak érdekében, hogy mi is a pünkösdi ige szerinti legfőbb üzenete. Alig van olyan pünkösdi ünnep, amikor Az apostolok cselekedetei könyvének második fejezetéből ne olvasnának fel a lelkipásztorok egy-egy részt. Ezt tettük most is. Ebből a fejezetből olvastuk az alapigét. A felolvasott négy vers közül az első nem egyéb, mint Péter első pünkösdi beszédének a záró mondata. Forduljon hát most elsősorban erre a mi figyelmünk.

Az megszokott dolog, hogy amikor valaki akár egyházi, akár világi beszédet mond, a beszéd befejező, utolsó részében mintegy összefogja a közlés legfontosabb részét, a lényegét. Péter bizonyosságtévő beszédének a mondanivalója is abban a versben csúcsosodott ki, amelyet így jegyzett fel Az apostolok cselekedeteinek könyve: „Bizonytal tudja meg azért Izrael egész háza, hogy Úrrá és Krisztussá tette őt az Isten, azt a Jézust, akit ti megfeszítettetek.” Íme az első pünkösdi prédikáció fő üzenete: a názáreti Jézus a Krisztus, az Úr. Nem tévedünk tehát, ha mi is odaállunk szerényen Péter mellé és a mi

bizonyágtételünkben is ezt mondjuk tinektek: Tudjátok meg, hogy Jézust Úrrá és Krisztussá tette az Isten.

Ez tehát mindenekelőtt azt jelenti, hogy a pünkösdi igehirdetés központjában, mint minden keresztyén igehirdetésben, a Jézus Krisztusról szóló bizonyágtételnek kell állania. Nemcsak karácsonykor, nagypénteken vagy húsvétkor, hanem pünkösdkor is a Lélektől vezéreltetve Jézusra kell feltekintenünk. A róla szóló evangélium örömeztetésének kell eltöltenie a mi gyarló kebelünk. Fennáll a veszély, hogy a Szentlélekről általában, Jézus Krisztustól elvonatkoztatottan beszéljünk. Itt azonban a Péter mellé való állás megóv ettől.

Hogy egykor, az első pünkösdkor Péter ebben látta a maga bizonyágtételének a célját, megérthetjük. A hallgatására egybegyűlt gyülekezet tagjai odatartoztak Izráel házához, Izráel népéhez. Ahhoz a néphez, amelynek a fiai várva várták a megígért Messiást, a Krisztust. Mert a Krisztus szó messiást, felkentet jelent. Pünkösdkor, amit addig biztosan nem láttak, most a tanítványok megvilágosodott Lélekkel látták és mondták: Jézus, a megfeszített, a halálból feltámadott Jézus a megígért Messiás, akit felkent az Úr a mi üdvünkre. Ami akkor megdöbbentő újság volt a hallgatók számára, ma nem újság a mi számunkra. Jézus nevét magában nem is mondjuk, hanem így szoktuk mondani: Jézus Krisztus. A kérdés azonban az, hogy amit megszokottan mondunk, aminek a jelentését értelmileg érezzük, annak az igazsága eltölti-e egész lényünket? Vajon tudja-e a lelki Izráelnek egész háza, hogy az a Jézus, akit éppen úgy, amint az első pünkösdi sokaság nem látott, előttünk is láthatatlan. Ő a világ Ura és az emberiség és a mi Messiásunk. Ő az Atya felkentje, a Krisztus?

Mit jelent ez a szó Krisztus, Messiás, Felkent? A szónak magyar jelentését megmondtuk, bibliai gazdag tartalmát a Heidelbergi Káté tárja elénk klasszikus fogalmazásban, amikor azt mondja, hogy „Isten Fia azért neveztetik Krisztusnak, azaz felkentnek, mert Őt az Atya rendelte és Szentlelkével felkent a mi legfőbb prófétánkká és tanítónkká, aki nekünk a mi váltságunk felől Isten titkos tanácsát és akaratát tökéletesen kijelentette a mi egyetlenegy főpapunkká, aki az Ő testének egyszeri áldozatával minket megváltott és az Atya előtt könyörgésével szüntelenül közbenjár, és a mi örökkévaló Királyunkká, aki minket Igéjével és Szentlelkével kormányoz és a nekünk szerzett váltságban oltalmaz és megtart.” Tehát Krisztus az Isten adta tanítója, főpapja és ura e világnak, s benne az emberiségnek. Ő tanít meg arra, hogy mint kell élnünk e világban üdvösségesen. Ő szerzett a bűn kárhozatos nyomorúságából Isten előtt szabadulást s Ő az, akinek hatalma van arra, hogy mint e világ Ura, Igéjével és Szentlelkével vezesse és oltalmazza övéit. Jézus Krisztusban van a jelen és a eljövendő életünk. Tudjuk-e ezt? Tudod-e ezt személy szerint? És tudja-e ezt Izráel, a mai Izráel, azaz az Anyaszentegyház egész háza? Bizony nem időszerűtlen annak a hirdetése, amit egykor mondott a Lélek által Péter: „Bizonyal tudja meg azért Izráel egész háza, hogy Úrrá és Krisztussá tette őt az Isten... Jézust.”

Péter ezt általánosságban mondta beszédében, de aztán még mond egy néhány szót, s ezzel egészen személyessé teszi az üzenetet. Így szól: Azt a Jézust, akit ti megfeszítettetek. Szinte látjuk, amint rájuk mutat s így mondja: ti. Kik feszítették meg Jézust? Magát az ítélet végrehajtását néhány poroszló, két-három hóhér végezhetette. Ők kötözték rá testét a fára, ők verték kezébe, lábába a szegeket! Hogy ezek közül valamelyik, vagy valamennyi ott lehetett, az kérdéses. De Jézus megfeszítőinek lehet nevezni azokat, akik kimondták az ítéletet, és akik onnan a tömegeből kiáltották: „Feszítsd meg, feszítsd meg!” Nem lehetetlen, hogy ezek közül is lehettek némelyek a pünkösdi sokaságban. A hallgatók nagy többsége azonban idegen volt, amint ezt a fejezet elején olvassuk. Olyan emberek, akik a keresztre feszítéskor ott sem voltak Jeruzsálemben. Olyanok, akik

Krisztust várták, de Jézus nevét csak akkor hallották meg. És Péter pünkösdi prédikációjában mégis feljűk hangzik el a vádoló szó: „akit ti megfeszítettetek.”

Ennek az utolsó mondatnak vádoló, bántó éle volt. Nem megnyugtadni akart hát az első pünkösdi prédikáció. Nem kellemes ünnepi hangulatot kívánt felbreszteni, hanem mint a kard éle, belevágott a hallgatóság szívébe. Hogy nyomában seb keletkezett, azt igazolja a következő vers: Ezeket pedig mikor hallották, szívűkben megkeseredének. Az itt leírt szavak jelentésének egyik formája ez: „megsebezűdtek” Bántón és fájón megéreztek, hogy itt róluk van szó. Ha alázatos engedelmességgel megyűnk a péteri prédikáció nyomán, ebben a személyességben kell nekem is reátok mutatnom s azt mondani, hogy azt a Jézust tette Úrrá és Krisztussá Isten, akit ti megfeszítettetek. Igen: érezűnk kell, hogy nemcsak az egykori zsidók bűne az, hogy Isten Fiának a keresztfán meg kellett halnia, hanem mindnyájűnk bűne: az én bűnűm és a te bűnűd. Érezűnk kell a bűnűs mivoltot a maga személyességében, hogy a pünkösdi evangélium a miénk lehessen. Egy cseppje vagyok a világ, az emberiség tengerének. Mint ahogy a tenger-cseppben benne van az óceán mind az ize, úgy van bennem is az ember világát megmételeyező, azt megkeserítő bűn. Krisztus megfeszítésének más módja is van. Erről a Zsid 6,6 beszél mondván: „...akik önmagoknak feszítik meg az Istennek ama Fiát, és megyalázzák őt.” Amikor Jűdászként eláruljuk, amikor Péterrel együtt félelemből megtagadjuk, amikor a tanítványokhoz hasonlóan elszaladűnk a közeléből, amikor elhal ajkűnkön a neve, amikor csak szó a szánkön Igéje, de életűnkben nem ő az Úr, mit teszűnk, ha nem azt, amivel az első pünkűsdkor vádolt az Ige: ti feszítettetek meg. Bár-csak az igének ez a szava megsebezne titeket is és megkeseredett lélekkel nem azt mondanátok, hogy miért nem szűl valami kedves, megnyugtató, szép melódiához hasonlóan a lelkipásztor, hanem e szívbeli bántással együtt tudnók kérdezni az első pünkűsdi sokasággal: Mit cselekedűnk atyámfiak, férfiak?

Mi alkalomról alkalomra megkérdezzűk azt, hogy mit cselekedett érettűnk az Isten. Halljuk karácsonykor, hogy lekűldte e földre a fiát, nagypénteken, hogy Őt keresztre adta, húsvétkor, hogy feltámasztotta, áldozócűtűrtűkűn, hogy érettűnk magához emelte, de azt kérdezzűk-e, hogy ez isteni cselekedetekre válaszképpen mi mit cselekedűnk? Pűnkűsdkor elkűldte a Szentlelkét és világoasságot gyűjtott a emberi szűvekbe: feltárta a lelkek elűtt az ő szent Fiát. Vajon csak annyi a tennivaló, hogy hittel elfogodom, hogy ez így van, hogy Jézus a Krisztus, hogy Ő az Úr, aki hordozója az Atya Isten akarátának? Nem! Péter egyebet mond. A bizonyásgtétel véget ér. Most immár a kérdésre válaszol: „Térjetek meg és keresztelkedjetek meg mindnyájűn a Jézus Krisztusnak nevében a bűnűknek bocsánatára, és veszítetek a Szentlélek ajándékát.”

Mi hát a tennivaló? Térjetek meg! Ami az első pűnkűsdkor mint emberi tennivaló felhangzott, az megismétlűdűtten hangzik a Bibliában. Amikor a Messiás elűhűrnűke, Keresztelő János megkezdte működését, ezt mondotta. Isten Fia, Jézus Krisztus ígehirdetésében így szűlt az emberekhez: Térjetek meg, mert elközelített az Istennek országa. Amikor a Lélek ajándékát vették az első pűnkűsdkor, ez ismétlűdik: „Térjetek meg!” Íme, a nagy emberi feltétel ahhoz, hogy az Isten országában helyed legyen, ahhoz, hogy a Lélek ajándékában részed legyen. Térjetek meg! El kell hagyni eddigi gonosz, vagy kétlakű, vagy lágymeleg, vagy csak beszéd-keresztűyűségűnkűt, és oda kell fordulni ahhoz a Jézus Krisztushoz, akit érettűnk is adott az Atya. Úgy nem lehet Jézus örűműzenetét, a Lélek ajándékát elvenni, hogy ott maradjak, ahol eddig voltam, a bűnben és a gonoszságban.

A megtérűknek bocsánatot ígér a felhangzó üzenet. Mi más a keresztség, amelyre az akkor még meg nem kereszteltekűt felhívta az apostol, ha nem a bűnbocsánatnak a pecsétje és záloga? Jelenti Jézus Krisztusnak a bűneinkért kiomlott drága vérét. Azért om-

lott ki e vér, hogy bűneinknek legyen bocsánata. Akik ma hallgatjuk e pünkösdi igehirdetést, valamennyien megkeresztelkedtünk. Jézus nevében kereszteltek meg. Életünkben ott van a jel arról, hogy a bűnbocsánatban nekünk is részünk van. Ma az ige meghallgatása után a másik sákramentum, az úrvacsora vár a gyülekezetre, amelyet a mi Urunk parancsolata szerint osztunk ki, hogy akik bűneikből hozzá térnek, vegyék a bűnbocsánat zálogát.

És veszitek a Szentlélek ajándékát. Akik ott akkor szólották, vették a Szentlélek ajándékát. Ez az ajándék az volt, hogy kiléptek a maguk zárt világukból és hittel bizonyoságot tettek a Jézus Krisztusról! Ez az ajándék, a Lélek ajándéka nemcsak az apostoloké volt, hanem a gyülekezeté is lehet. Ha megtérünk, ha vesszük a bűnbocsánat pecsétjeit, mi is vesszük a Szentlélek ajándékát. Egyfelől a hitet, másfelől pedig a Jézus Krisztusba vetett hitből fakadó engedelmes életet. Mert a Lélek tesz képessé arra, hogy higgyünk, hogy hitben éljünk és haljunk meg. Ennek az ajándéknak a lehetősége előtt tágra nyílik a kapu: „Mert néktek lett az ígélet és a ti gyermekeiteknek, és mindazoknak, akik messze vannak, valakiket csak elhív magának az Úr, a mi Istenünk.”

Nektek lett az ígélet. Akik ott hallgattak, többségükben írást ismerő emberek voltak. Ismerték Ézsaiás prófétát. Talán kívülről is megtanították a jövendölését. „Ne félj, én szolgám Jákób, és te igaz nép, a kit elválasztottam! Mert vizet öntök a szomjúhozóra, és folyóvizeket a szárazra; kiöntöm lelkemet a te magodra, és áldásomat a te csemetéidre. És nevednek mint fű között, és mint a fűzfák vizek folyásinál. Ez azt mondja: én az Úré vagyok, amaz Jákób nevét emlegeti, és a másik önkézével írja: az Úré vagyok, és hízelegve Izráel nevét említi.” (44,2–5) Nektek lett az ígélet és gyermekeiteknek, és mindazoknak, akik messze vannak. A szívünket e szó érinti meg. Immár nem sebzön, hanem vigasztalón és bátorítón: akik messze vannak. Milyen messze van földrajzilag e hely, ahol most vagyunk, attól a Jeruzsálemtől, ahol az első prédikáció elhangzott. Milyen messze vagyunk időben a Lélek kitöltésének első idejétől. És íme, felénk is kitarul az ajtó: Néktek lesz az ígélet. A Lélek ajándékában nekünk is részünk lehet. És azoknak is, akik lélekben érzik nagyon messze magukat mindattól, amit a hívő ember boldogan ölel át. Azoknak is szól az ígélet, akik a hit világától távol vannak. Mert ilyenek is vannak itt miközöttünk. Talán csak annyit éreznek, hogy nem jó az életük úgy, ahogy van. Talán csak annyit, hogy értelmetlen így magában az élet. Talán csak annyit, hogy sóvárognak a hit után. Néktek is lett az ígélet. Valakiket csak elhív magának az Úr, a mi Istenünk. Ez istentiszteleti óra a hívásnak egy ilyen drága alkalma. Isten Szentlelke itt van a világban. Munkálkodik. Kopogtat a szíveken. Az igehirdetés, az úrvacsora is eszköz kezében. Nemcsak a lelkipásztor karja tárul ki, hanem hívogatón az Úr karja is közel és távollevőkhöz, s ígéri a Lélek ajándékát.

Indulj el a hívás felé bűnbánó, hozzátérő lélekkel, vedyed a bűnbocsánat pecsétjét, s állj oda engedelmesen a Krisztus Úr zászlaja alá, s élj a Lélek vezetése szerint, hogy megtudd, hogy milyen boldogító drága kincs az, ha Krisztus Jézus által az Úréi lehetünk itt, s majd egykor odaát. Ámen.

(1967)

A Lelket ki ne oltátok!

Alapige: 1Thesszalónika 5,19

Bibliaolvasás: Az apostolok cselekedetei 11,12–18

Mi történt pünkösdkor? Erre a kérdésre mi, régi templomjárók, tudjuk a választ: kitöltött Isten Szentlelke, elsősorban a tanítványok szívébe, utána pedig ez a mennyei tűz átcsapott több ezer ember szívébe, s ennek nyomán alakult meg az első keresztyé gyülekezet, a Krisztus nevére megkeresztelkedettek sokaságából.

A pünkösöd tehát a mennyei tűzgyújtás különleges alkalma volt ezen a földön. Nem olyan tűz volt ez, amit az ember tudna összehozni, hanem olyan, ami belülről kezdte hevíteni a tanítványok szívét, s mindazok lelkét, akik az első pünkösöd ajándékában megszülettek, vagy később lettek részesei ennek. Azt olvastuk első ígénkből, hogy Péter apostol beszámolt a Lélek kiadásáról a pogányok között, amikor megvádolták, hogy mert ő zsidó létére bemenni egy pogány házába, s ott leülni velük egy asztalhoz. Ekkor Péter apostol, a korábban merev, törvényes gondolkozású zsidó ember elmondta, amit látomásban Isten megmutatott neki, hogy amit Ő megtisztított, azt ő, az ember ne mondja tisztátalannak. Így készítette elő Pétert Isten Szentlelke, hogy menjen el Kornéliushoz, a római katonaeMBERhez, lépjen be annak házába, s ott hirdesse a megtartatott evangéliumát.

Kornélius előre készült erre a különleges alkalomra, az Isten emberével való találkozásra. Összegyűjtötte háza népét, barátait is, akik között voltak már kegyes hitű római katonák is. Ezekre is kitöltött Péter igehirdetése után a Szentlélek. Ezért örültek együtt, hogy a pogányoknak is adatott a Lélek ajándéka. Ez a mennyei tűz a zsidó közösségből áterjedt a pogányokra is. Nemcsak zsidók, hanem íme, rómaiak is kapták.

Az apostolok cselekedetei 8. részében olvassuk, hogy Filep elküldetett Samáriába, fél-pogányokhoz, s oda is eljutott a Lélek tüze. Sőt, útközben Filep találkozott, Isten Lelkének a küldése nyomán, az etiópiai királynő pénzügyminiszterével. Ennek a színe bőrű embernek a szívében is felgyúlt a mennyei láng, s hazavitte Etiópiába. Tudjuk, hogy egyik legkorábbi keresztyén ország éppen Etiópia volt. A kopt keresztyénség bölcsője ez az ország, amelyik sajnos, manapság egyik legszegényebb Afrikában. Ma is vannak ott keresztyének, de a többség muzulmán.

A Szentlélek tüze így terjedt. Isten lángot adott egy-egy ember szívébe, s az átcsapott mások szívébe. Ez a tűz lobbant fel az előreformátorok szívében, majd a nagy reformátorok életében is. A husziták, a valdensek, az angol előreformátorok, a magyar reformátorok szívét is ez a láng ragadta meg. Mi lenne velünk a Szentlélek tüze nélkül?

A tűz felfedezése forradalmasította az emberek életét. Az Ószövetségben is nagyon fontos volt a tűz, nem csak a hétköznapi életben. Szent kultikus feladattá vált az oltáron égő tűz őrzése, nehogy az kialudjon. Mert tűz nélkül nincs áldozat. Mi fogja elemészteni az áldozatot? Minek a füstje száll majd fel az ég felé, jelképeül annak, hogy mi ez az odaadtuk áldozatul Istennek? A szent sátorban, s később a templomban is állandó szolgálát volt, éjjel-nappal, hogy a tűz ki ne aludjék. Be voltak osztva a vidéki papok is jeruzsálemi templomba. Például Zakariás, Keresztelő János apja is ilyen szolgálátba volt hetekig, amikor megjelent neki Isten angyala.

A római mitológiában a Vesta papnők állandóan vigyázták a római templomok tüzeit. S mindenki, ha valakinek otthon kialudt a tüze, elmehetett oda, a római templom szent tűzéhez, s onnan vittek haza paraszat, hogy újra meggyújthassák a tüzet az otthonukban.

naikban. Tűz nélkül ugyanis nincs meleg, nincs világosság, nincs élet. A mennyei tűz ennél még fontosabb. E nélkül nincs lelki élet. A Szentlélek tüze, melege és világossága nélkül az ember a bűn sötétségében támo lyog, s nincs céltudatos előrehaladás. Ha egy autós utazni akar, s nem égnék az autó reflektorai, nem lehet elindulni a vak éjszakába. Nem látja az utat, ezért életveszélyes vállalkozás lenne úgy elindulni.

Ezért olyan hangsúlyos mai igénk üzenete, amit Pál apostol a thesszalonikai keresztyéneknek írt, nem a pogányoknak: a Lelket ki ne oltátok. Itt nem az emberben és az állatban lévő élet lelkéről beszél Pál, hanem a Szentlélekről, aki tüzet gyűjtött a keresztyének szívében. Arról a mennyei tűzről beszél, amit féltve kell őrizzenek a keresztyének. Döbbenetes és nagyon elgondolkoztató ez, hogy Pál a keresztyéneket inti ezzel a felszólítással: vigyázzatok, ki ne oltátok a Szentlélek tüztét. Féltve őrködjétek fölötté, nehogy kialudjon, s újra lelki sötétségbe kerüljétek. Nehogy ti magatok, helytelen magaviselet, meg gondolatlan beszéd által kioltátok másokban a Szentlélek tüztét. Mert a Lélek tüze nélkül a keresztyén gyülekezet olyan, mint a test az élet lelke nélkül.

A halál pillanatában az élet lelke elhagyja a testet. Ezért lesz a test egy mozdulatlan, merev anyaggá, amiből elszállt az élet. A keresztyén közösségekben nincs élet a Szentlélek nélkül. Ezért olyan ellaposodott az egyházi élet sok esetben, ezért olyan unalmas, nem kívánatos, megüresedett a keresztyénség sok helyt. Ahol hiányzik ez a belső tűz, ott a szavak üresen konganak, ott nem termi meg a maga gyümölcseit, ott valóban üresen tér vissza Isten szava, s ott nem történik semmi. Ezért mondja Pál: vigyázzatok a Szentlélek tüzére!

Testvéreim, nagy kérdés az, hogy egy gyülekezet, egy keresztyén közösség mit kapott a Szentlélek által. Meg tudjuk-e határozni, le tudjuk-e írni, miért fontos nekünk Isten Szentlelke, a pünkösöd ajándéka? Miért nem elégszünk meg a karácsony látványával, a gyertyafényes, csilingelős, karácsonyfás hangulattal? Miért nem elégszünk meg a húsvéti locsolásos, piros tojásos felvonulással? Miért kellene nekünk a Szentlélek ünnepe éppen olyan fontos legyen, mint ez a két előző? El tudjuk-e ezt mondani? Tudjuk, hogy a Szentlélek a teremtés Lelke. Nélküle nem képzelhető el a mindenség teremtése. Ezért olvasható a teremtés történetében, hogy Isten Lelke lebegett a vizek felett, a káosz fölött.

Isten Szentlelke nélkül nincs újjáteremtés. Az imént énekeltük, hogy Mózesnél is ez a felülről jövő tűz kapott lángra az égő csipkebokor közepén, s ezért égett olyan különös módon Mózes szeme láttára ez a mennyei eredetű tűz. Égett ugyan a csipkebokor, de meg nem emésztetett. Mert, ha Mózes rakott volna tüzet, ahogy a sivatagi pásztorok szokták, az hamar elemészto döött volna, ha nem táplálják folyamatosan. A csipkebokor tüztét Isten táplálta felülről, Mózes szeme láttára, hogy megragadja az embert, megszólíthassa Mózes, hogy ez a tűz ne csak a közönséges, szürke hétköznapi bokorban égjen, hanem ez mintegy onnan átsapjon a Mózes szívébe is. Így értheti meg Mózes, hogy ő önmagában olyan, mint egy kis sivatagi elhagyott csipkebokor, amelyik magától nem tud lángolni, de Isten tüztét kaphatja felülről, s akkor Isten áldott eszközévé lehet. A mennyei tűz által lett Mózes juhászto rból népvézérré, hogy kivigye népét az egyiptomi rabszolgaságból.

Testvérek, így működik ez a tűz ma is. Ugye, a reformátorok is úgy működtek, hogy felülről kapták ezt a tüzet. Önmagukban gyengék lettek volna. Luther önmagában nem tudott volna kiállni egy hatalmas pápai egyházzal s egy birodalmi császárral szemben. Féltre akarták tenni az útból, hogy ne zavarja fel az akkori egyházi élet poshadt állóvízét, amiben lebzseltek a hatalom urai a maguk vallásos ürességében. A Lélek tüze és ereje már rég kialudt az akkori egyházban. Egy embert könnyen félreállíthattak volna az útból, de mert az Istentől jött tűz lobogott Luther csontjaiban, ezért állhatott ki olyan

bátran a Worms-i birodalmi gyűlés elé, azt mondva: *Itt állok, másként nem tehetek. Isten engem úgy segítjen.* Jeremiás is hasonlóan viaskodott a benne lobogó isteni tüzzel. Hiába határozta el az üldöztetések miatt, hogy nem szól többé Isten nevében, újra és újra kicsapott belőle a mennyei tűz, ami hatalmába kerítette.

A pünkösdi ember nem akarja elfojtani ezt a tüzet sem magában, sem másokban. Engedi, hogy ez a tűz uralja bensőjét, egész lényét. Ő, hányszor akarták már ezt a mennyei tüzet kioltani az Isten ellen tusakodók. Jeremiást is azért börtönözték be, azért verték meg többször, hogy ne szóljon többet Isten nevében. Mózeset is el akarta hallgattatni a fáraó. Az előreformátorokat is el akarták némítani. A Lélek tüzeit akarták eltíportani bennük. A kommunista diktatúrák is erre törekedtek. S nem lehetett eloltani, mert felülről jön ez a tűz. Ma is így van ez. Hiába akarja akármilyen gonosz szándék ezt a tüzet valakiben elfojtani, nem lehet, mert ez Istentől jött. Csak vigyázni kell arra, hogy maga a keresztyén ember, az élő közösség el ne oltsa ezt a lángot, s ne hagyja kialudni. Bizony, megtörténhet ez még itt a templomban is. Volt már olyan, hogy jött egy új ember az istentiszteletre, leült valahova, aztán érkezett később valaki, s felállította az előbit, mondván, hogy az az ő helye. Egy kereső lélekben ezáltal ki lehet oltani azt a parányi lángot. Örülni kellene, hogy jött egy új ember, s beült a templomba.

Hallottam olyasmit, hogy istentisztelet után, hazafelé menet egy kereső, először a templomba jött ember háta mögött milyen csúnyán pletykálnak a régi templomosok. Ezzel is ki lehet oltani a Szentlélek tüzeit egy kezdő keresztyén szívéből. Nagyon kell vigyáznunk arra, hogyan élünk, viselkedünk és beszélünk. De arra is, hogyan viszonyulunk az anyagiakhoz. Mert, ha észreveszik rajtunk, hogy kapzsis, fősvények és irigység vagyunk, azzal is ki lehet ábrándítani valakit a keresztyénségből.

Testvérek, mi megy veszendőbe a tűz kioltásával? Miért olyan nagy kár, ha valakiben kioltjuk a tüzet? Azért, mert az a lélek dideregni fog, sötétségben marad. Gondoljunk bele, mi lenne, ha a Nap nem kelne fel többé? Már megsokalljuk azt is, ha a tavasz olyan nehezen akar megérkezni, sok a borús és hűvös nap. Mennyire tudunk örülni, ha végre kistűt a Nap. Amikor a Szentlélek tüze kialszik valakiben, az örök lelki sötétség borul. Hidegség, ridegség, közöny, békétlenség jellemzi az ilyen életet. S ez rettenetes. Sajnos, egyre több ember így él a mai világban. Az ilyen lelki állapotból kellene nekünk segítenie azokat, akiket ránk bízott Isten. Mégpedig úgy, hogy vigyük a Lélek tüzeit sugározzuk a menny melegét és fényét az életükbe.

Nézzük meg, ahogy a történelemben haladunk előre, minél kisebb már a mennyei tűz az emberekben, annál nagyobb az erkölcsi züllés, a belső káosz. Azért jutottunk oda, ahol a valamikor keresztyén Európában, hogy már lehet törvényesíteni az egyneműek házasságát, az eutanáziát, a magzatgyilkosságot. Nem csoda, hogy a többség ezt megengedi, ha már sok európai országban a lakosságnak csak 10–15%-a vallja magát keresztyénnek. Ebben a szétzilált lelki állapotban gyermekeink is rettenetes veszélyeknek vannak kitéve, mert kialudt a Lélek tüze. Talán mi magunk sem fáradozunk eléggé azon, hogy újra gyűjtsük a Lélek lángját, s engedjük, hogy sok lélek dideregjen a belső lelki meleg hiányában.

Testvérek, ha ilyen lelki állapotba kerül egyre több ember, akkor veszedelmes veszélyeknek nézünk elébe. Bizony, ezért nagy felelősség terheli azokat a keresztyéneket, akikben ott lobog még a lélek tüze. Gondoljunk bele, hogy Szentlélek nélkül nincs vigasz. Hogyan áll oda a koporsó mellé valaki, aki nem tud Isten lelkének vigasztalásáról? Hogy néz saját halálára az, aki nem hiszi az örök életet, akinek nincs üdvbizonyossága? Milyen perspektívája lehet annak, aki a koporsón túl semmit nem lát és nem hisz? Sajnos, egyre több az ilyen ember.

Nem csak az egykori thesszalonikai gyülekezet kötelessége volt a Szentlélek tüzeire vigyázni, azt másoknak is továbbadni. Ez a mi feladatunk is. Jaj, de önző lenne az olyan ember, aki nem könyörülne a szomszédján, ha annak elfogyott az utolsó gyufaszála is, s ne adna neki akár egy egész dobozra való, hogy legyen mivel tüzet gyújtania. Hányszor ezt tesszük, amikor érzékeljük, mennyi ember lelke didereg mellettünk, s mégsem szólunk nekik, hogy vegyék ők is a mennyei tüzet, mert Isten azt minden hozzáfordulónak készségesen adja.

Azért olyan fontos Pál apostol felszólítása, mert nem elég tudni, hogy volt egy pünkösd valamikor, hiszen ma is áradhat a pünkösdi Lélek. A Lélek tüze bennünk is főlgyúlhat, s általad mások is lángot foghatnak. Utána pedig vigyázzunk, hogy méltatlan, hiteltelen magaviseletünkkel, visszataszító megnyilvánulásainkkal ki ne oltuk a hit lángját másokban. Sajnos, a fiatalok részéről lehet olyan kifogást hallani: hiába jár apám, anyám a templomba, ha otthon csetepatéznak. Az a gyermek nem fogja kívánni a keresztyénséget. Vagy, ha a szomszédok meghallják a mi veszekedésünket, rögtön levonják a következtetést, hogy mi is hiába járunk a templomba.

Pünkösd ünnepének piros betűs napjai után ez marad a szent feladatunk: vigyázzunk a Lélek tüzeire, ki ne aludjék, s méltatlan életvitelünkkel mi magunk ki ne oltuk azt másokban. Így tölthetjük be az egyetemes papság magasztos hivatását ebben a világban. Ámen.

A Te Lelked

A Te Lelked munkál bennem,
Amikor igaztalanul bánnak velem,
S eltűröm.

A Te Lelked munkál bennem,
Amikor megbocsátok,
De ezt senki nem jutalmazza.
Amikor áldozatot hozok,
De senki nem veszi észre.

Amikor lelkiismeretem szerint
Hozok döntést,
Pedig ez ellenkezik
A többség véleményével.

Amikor valamit szeretetből teszek meg,
Számítás nélkül,
Mert Érted teszem azt.

Amikor valakivel valami jót tehetek,
S nem várom el önzetlenségem
Dicséretét, jutalmát senkitől,
Mert csak jószágodra feleltem.
Mindezekben Lelked vezet.

Kérlek,
Élj bennem Lelkeddel mindenkor,
Hogy én is élhessek Benned – mindenestől!

(Ismeretlen keresztyén imája, USA)

Fordította: dr. B. L.

Prédikáció Szentháromság vasárnapjára

Lakatos Péter

Marosvásárhely-Kistemplom

Szentháromság és szeretetközösség

Alapige: 2Korinthus 13,1

Bibliailvasás: János 14,8–17

I.

A pünkösd utáni vasárnapot a keresztyén egyházakban Szentháromság vasárnapjaként ismerik. A Szentháromságról szóló tanítást – bár keresztyén hitünk legjellemzőbb vonása – a legtöbben túlságosan elvontnak, elméletinek tartják. Miről van szó a Szentháromságtanban? Arról, hogy az egyház próbált fogalmat alkotni magának Istenről. Választ keresett az olyan kérdésekre, mint „milyen valójában Isten?“, „milyen az az Isten, akiben mi hiszünk, aki a Bibliában kijelentette magát?“ – és ezt a választ a Szentháromságtanban fogalmazta meg. A Szentháromságról szóló tanítást a II. Helyét Hitvallás a következőképpen foglalja össze: *Hisszük és tanítjuk, hogy Isten az ő lényegére, vagyis természetére nézve egy... Mindazáltal hisszük és tanítjuk, hogy ugyanaz a végtelen, megoszthatatlan egy Isten, személyeire nézve szélvlaszthatatlanul és összeelegyíthetetlenül különböző, tudniillik Atya, Fiú és Szentlélek.* – És most a teológiában csak egy kicsit is jártasak valószínűleg arra gondolnak, hogy most akár szundíthatunk is egyet, mert ilyen magvas megállapítások után általában a Szentháromságtan hosszadalmas, nagyon bonyolult, nagyon teológiai és filozofikus kifejtése szokott következni.

De nem ezt fogjuk tenni, hanem arra a kérdésre próbálunk választ keresni, hogy a Szentháromság-Istenről szóló tanításnak hogyan kell érvényesülnie életünkben? A híres filozófus, Kant mondta a következőket: *A Szentháromság dogmája semmit sem jelent a gyakorlat számára. Ha a teológiai könyvekből eltávolítanák azt, ami a Szentháromságról szól, szinte semmi sem változna a keresztyének gondolkodásában és életében.* És meg vagyok győződve arról, hogy Kant nem áll egyedül a meggyőződésével, hanem nagyon sok keresztyén hasonlóképpen vélekedik. Pedig ez hatalmas tévedés! Az, hogy a keresztyén egyház a Szentháromságtanban fogalmazta meg a hitét, az nagymértékben meghatározta azt a világot, amit európai, nyugati kultúrának nevezünk. Ugyanúgy, ahogyan a Szentháromságról vallott másféle felfogás meghatározta a keleti, az ortodox keresztyénséget és annak világát. Nekünk most azt kell meglátnunk, hogy a Szentháromság Istenről szóló bibliai bizonyágtétel és az annak nyomán kialakult teológiai tanítás hogyan érvényesülhet az életünkben, milyen modellt nyújt az egyén, az egyház és a társadalom számára.

A Szentírás szerint az egy Isten három személyként éli isteni életét, vagy ahogyan Szent Hilárius fogalmazott: *Egy az Isten, de nem magányos.* A teremtéstörténetben ezt így olvassuk: *Megteremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket.* Ahogyan Isten „nem magányos”, úgy bennünket sem magányos életre, hanem közösségi életre teremtett. A mi hivatásunk az, hogy közösségben, mégpedig szeretetre épülő közösségben éljük életünket.

És itt álljunk meg és gondolkozzunk el! Hogyan állunk mi ezzel a közösséggel? Modern korunknak van egy súlyos betegsége: az individualizmus. Nem a *mi*, hanem az *én* a fontos. Nézzük meg a gyülekezetet, ami a Szentháromság-Istenben levő szeretet-

közösségnek a kiábrázolása kellene legyen. Itt ülünk a templomban 400-an. Gondolkozzon el mindenki azon, hogy ebből a négyszázból hányat ismer? És hány olyan van, aki vadidegen számára, vagy legfeljebb látásból ismeri? De nem csak a templombajáró gyülekezeten belül, hanem a negyventagú presbitériumon belül sem ismer mindenki mindenkit! Ez a mi korunknak az egyik legnagyobb átká: az emberek elszigetelődnek egymástól, behúzódnak a saját csigaházukba, a saját életükbe és ezért egyre kevésbé tapasztaljuk meg a közösségi életnek a szépségét, az áldásait és az erejét.

Mert a közösségben hatalmas erő van! A kommunisták nagyon jól látták ezt és nagyon ügyesen bomlasztották a közösségeket. A nemzedékeket és a társadalmi osztályokat egymás ellen fordították: gyermekeket a szülők ellen, a kétkézi munkásokat az úgymond kizsákmányolók ellen. A hagyományos falusi közösségeket legyengítették úgy, hogy a falvakon élők egy részét felszippantotta a város. A moldvaiakat Erdélybe, az erdélyieket a Regátba vinni, egymás számára idegen embereket bezsúfolni tömbház-negyedekbe. A családban az anya délelőtti váltásban, az apa éjszakaiban dolgozzon és a gyermek délután járjon iskolába. Összekeverni és szétzilálni az egészet és akkor nem kell többé félni a közösség erejétől.

Mit tehetünk mi a közösség helyreállításáért? Hogyan lehetne emberibbé és melegbé tenni elembertelenedett és elhidegült világunkat? Erre éppen a Szentháromság-Isten tanít meg bennünket.

II.

Pál apostol Jézus Krisztussal, a Fiúval kezdi, de mi kezdjük – a megszokott sorrendet követve – az Atyával. *Az Isten szeretete* – a Szentírásban Istent úgy ismerjük meg, mint a teremtő és kezdeményező szeretetet. Nem véletlenül nevezi a Biblia Atyának. Gondoljunk a gyermekre: a csecsemő élete első szakaszában nem szereti a szülőket, nem szeret senkit. Egy jó ideig ő csak fogyasztója a szeretetnek, kapja a szeretetet és később aztán a szülőktől kapott szeretetből megtanul ő is szeretni. *Mi azért szeretünk, mert ő [Isten] előbb szeretett minket* – olvassuk János apostol első levelében (1Jn 4,19).

Fogyasztói társadalomban élünk: az emberek minél többet akarnak fogyasztani, kapni, megszerezni, minél kisebb áron: erre épül a világ. A gazdasági életben ez működik (ott is csak bizonyos szabályok betartásával), de az emberek közötti kapcsolatokban semmiképpen. Az emberek közötti kapcsolatokban nemcsak kapni, hanem adni is kell. Nemcsak fogyasztani, hanem termelni is: a szeretetet. A román gazdaságnak az egyik betegsége az, hogy többet fogyasztunk, mint amennyit termeltünk, többet importálunk, mint amennyit exportálunk. Persze a különbséget valakinek fizetnie kell. Ezt a külföldi kölcsönök biztosítják. Az emberek közötti kapcsolatokban sincsen másképpen: valakinek fizetnie kell. Ha például egy családban mindig az egyik fél az, aki adja a szeretetet, a többi pedig csak fogyasztja, akkor az az egy előbb-utóbb fizetni fog a többi önzéséért: teste-lelke belebetegszik.

Az Atya Istentől a *kezdeményező* szeretetet tanulhatjuk meg. A mi társadalmunknak a másik nagy baja az, hogy az emberekből kihalt a kezdeményezőkézség. Kihalt, mert kiölték belőle: a kommunizmusban nem volt szabad kezdeményezni, hanem „pártunk és kormányunk” utasításait kellett végrehajtani. És ezért az embereknek nehezére esik kezdeményezni, aktívan cselekedni. Az Atya a kezdeményező szeretetre tanít minket. Az Ószövetség parancsa az, hogy amit nem akarsz, hogy neked tegyenek, *te se tedd!* De ez egy passzív modell. Jézus viszont azt kéri, hogy amit akarsz, hogy neked tegyenek, *te is tedd.* Ez a kezdeményező, az aktív, a teremtő szeretet. Erre tanít minket az Atya Isten.

Jézus Krisztus [tehát a Fiú Isten] *kegyelme* – olvastuk. Isten irántunk való kegyelme Jézus Krisztusban lett nyilvánvalóvá, láthatóvá. A Fiú Istenről szóló egyházi tanításban van egy furcsa szak kifejezése. A Filippibelihez írott levélben azt olvassuk, hogy Jézus Krisztus *megüresítette önmagát, szolgai formát vett fel* (2,7). Ezt, hogy megüresítette magát a görög úgy mondja, hogy *kenózis*. Mit ért ez alatt Pál apostol? Jézus Krisztusban Isten testté lett, emberré lett és lemondott minden emberi hatalomról, rangról, vagyonról: nem uralkodni, hanem szolgálni jött. És miközben így megüresítette magát, szolgai formát vett fel, nem szűnt meg Istennek lenni. Emberi testet öltött, és közben istenségét is megőrizte. Sőt, Isten a maga hatalmát és dicsőségét ez által is bizonyította, hogy ő tud alázatos lenni. Van egy közmondásunk, amely szerint *nem az a legény, aki adja, hanem az, aki állja*. Az igazi nagyság nem abban van, hogy valaki uralkodik másokon, hanem abban, hogy valaki uralkodik önmagán.

A Fiú Istenről szóló tanítás itt az igazi nagyságra akar megtanítani minket. A mi tanításunkban általában a fordítottját látjuk: akinek hatalma van, az szereti fitogtatni azt. A minisztertől kezdve a gyári kapusig az emberek szeretik éreztetni azt, hogy nekik hatalmuk van, hogy te most az én kezemben vagy. És ha valakinek pénze van, akkor az is meg akar mutatni, hogy pláne meg kell látszania rajta. Az kell látszódnia a házában, az autójában, a nőjében, a kutyájában, mindenben. Pedig senki nem ez által lesz naggyá. Nemrég hollandokat láttunk a tévében: dégtűl: volt közöttük gazdag cégtulajdonos és volt kamionsofőr. De a vagyoni és a társadalmi különbség nem látszott azon, ahogyan egymáshoz viszonyultak. Senki nem érezte a másikkal azt, hogy neki pénze és tekintélye van.

A mi feladatunk az, hogy a Fiúnak ezt az önmegüresítő szeretetét tükrözzük vissza. Úgy legyünk nagyok, hogy tudjunk kicsik lenni. Úgy legyünk erősek, hogy tudjunk gyengék lenni. Úgy legyünk hatalmasok, hogy tudjunk szolgálni. Ha Istennek a Fiúval megjelentető szeretete bennünk is így testet ölt, akkor ez által nem veszíteni, hanem nyerni fogunk.

IV.

A Szentírás (Ó- és Újszövetség egyaránt) arról tesz biztosságot, hogy az Atya és a Fiú a Szentlélek által, vagy a Szentlélekkel együtt cselekszik. A világ teremtésekor *ten* *Lelke lebegett a vizek fölött* és Jézus Krisztust, de az apostolokat és az első keresztényeket is a Szentlélek vezeti. Így is mondhatjuk: az Istennel való közösség a Szentlélek által valósul meg. Az ige a Szentlélek „közösségéről” beszél. Latin szó a közösségről és kommunikációról van szó. Kapcsolatról és kapcsolatfenntartásról. Ebben a modern, kommunikációs világban talán könnyebben megértjük, hogy mit jelent ez. Tudjuk, hogy milyen fontos a kapcsolatfenntartás. Az, hogy egymással kapcsolatra tudjunk lépni: telefonon, faxon, számítógépen keresztül. Milyen rossz az, amikor csak egy-két napig nem működik a telefonunk.

Az Isten és ember közötti kapcsolat, de az ember és ember közötti igazi kapcsolat a Szentlélek által valósul meg. A kommunikációban kell valami, ami továbbítja a jeleket: drót, optikai kábel, rádióhullám, valami. A lelki és szeretetközösségben a jelek továbbítja Isten. Mert a kommunikációhoz elég a levél, a telefon, az e-mail. De a közösséghez, a közösséghez a Szentlélek Istenre van szükség. Az igazi közösség felülről jövő közösség: a Szentlélek Isten műve. A történelem arra tanít minket, hogy azok, akik a földön erőszakkal meg akarták valósítani a paradicsomot, poklot teremtek. *Nem hatalommal és nem erőszakkal, hanem az én lelkeimmel!* – olvassuk Zakariás próféta könyvében (4,6).

Hát nem furcsa, hogy minél fejlettebbé válik a kommunikáció, annál lazábbak az emberek közötti kapcsolatok? A fejlett nyugati társadalmakban a számítógép és az internet térnyerésével megjelent egy új lelki betegség. Megjelentek az olyan fiatalok, akik nem vesznek részt a család életében, nincsenek barátaik, nem létesítenek párkapcsolatokat, mert idejük nagy részét a számítógép előtt töltik, annak mesterséges világában élve. Nagyon fontos a kommunikáció, de a kommunikációt, az emberek közötti kapcsolatot, a lélek-lélek közötti kapcsolatot semmi nem pótolhatja.

A Szentháromság-Istenről szóló egyházi tanítás nem egy elvont dogma, hanem út és példa számunkra. Szükségünk van az Atyának a testté lett Fiúban megjelenő szeretetére és arra, hogy ez a szeretet a Lélek által közösséget teremtsen. Szükségünk van arra, hogy az *Úr Jézus Krisztus kegyelme, az Isten szeretete és a Szentlélek közössége legyen mindnyájunkkal. Ámen.*

A nehéz hitleri időkben

Istennek kell inkább engedelmeskedni, mint az embereknek.
(ApCsel 5,29)

A nehéz válságos évek alatt, 1933 és 1945 között az egyik evangélikus templomban munkálkodott egy hívő lelkigondozó, aki ellenállt a hitleri szellem kísértéseinek és csábításainak, és az akkori idők Hitvalló Egyházához tartozott. A tavasszal együtt elérkezett annak az ideje is, amikor a templomokban itt is, ott is megtartották a konfirmációt. Ez a hívő ember hosszú ideig vívódott azon, hogy a Szentírásból milyen mondást adjon útravalóul ezeknek a fiataloknak. Vasárnap zsúfolásig megtelt a templom, 29 fiú és 35 lány konfirmandus volt. Teljes istenfélelemben várakozott az egész gyülekezet. A hívő lelkész odalépett az első konfirmandus elé, és az igét az ApCsel 5,29-ből mondta neki: „Istennek kell inkább engedelmeskedni, mint az embereknek!” Minden jelenlévő tudta, hogy mit jelentenek ezek a szavak, hiszen a lelkész a Hitvalló Egyház embere volt, és Hitler pártjával szemben állt. Sokan csendben csodálták a bátor lelkigondozót, hogy ilyen igét mondott az első konfirmandusnak. A csodálkozás azonban pillanatról pillanatra növekedett, amikor a pásztor a második és a harmadik konfirmandusnak ugyanezt az igét mondta fennhangon az ApCsel 5,29-ből. Mind a 29 fiúnak tántoríthatatlanul és erős hangon ezt az igét mondta az ApCsel 5,29-ből. Most következett a 35 lány. Az első konfirmandus lánynak ismét az ApCsel 5,29 igéjét mondta fennhangon: „Istennek kell inkább engedelmeskedni, mint az embereknek!” Lélegzet-visszafojtott csend töltötte be a templomot. Isten Igéje az ApCsel 5,29-ből éles kardként fúrta át a hallgatók szívét. Súlyos pörölyként hulltak a szavak a jelenlévőkre. A fiúnál a bátor lelkész 29-szer kiáltotta: „Isten Igéjét mondom neked az ApCsel 5,29-ből: »Istennek kell inkább engedelmeskedni, mint az embereknek!«” A lányoknál az állhatatos lelkész 35-ször kiáltotta: „Isten Igéjét mondom neked az ApCsel 5,29-ből: »Istennek kell inkább engedni, mint az embereknek!«” Ezt az istentiszteletet egyik hallgató vagy konfirmandus sem felejtette el soha többé.

Egy jelenlévő jegyezte föl az utókor számára, hogy milyen bátran és határozottan szálltak szembe a korszellem sodrásával a hívők a hitleri időkben.

Nekünk is egyre inkább meg kellene hallanunk, el kellene hinnünk és cselekednünk kellene: „Istennek kell inkább engedelmeskedni, mint az embereknek!” Minél előbbre haladunk az antikrisztusi időkben, annál több döntést és határozottságot igényel részünkről az, hogy inkább Istennek engedelmeskedjünk, mint az embereknek. Csak az, aki Istennek teljesen engedelmeskedik az Ő Fiában, Jézus Krisztusban, lesz győztes ebben az utolsó, antikrisztusi időben, és lesz sok-sok más ember számára is erősítés és belső segítség ahhoz, hogy ellenálljanak a korszellemnek.

Id. Fazakas Sándor

Derecske, Magyarország

Teljességgel ne esküdjete!

Alapige: Máté 5,33–37

Az ige megértéséhez

me omoszai holosz = egyáltalán (teljességgel) ne esküdj, (horkosz = eskü).

A görög filozófusok, főleg Pythagoras, Plátó és követői szerint az esküt, ha lehetséges, kerülni kell.

Az Ószövetség egyáltalán nem ismeri a „Hamisan ne esküdj!” intést. Formailag nem, csak mondanivalójában szabad az 2Móz 20,7-re és a 3Móz 29,12-re hivatkozni. Az Ószövetség nem ismeri a hamis eskü tilalmát és büntetését, még a 4Móz 19,16 skk. sem. Miként az ókorban, úgy az Ószövetségben is az eskü Isten felségjoga, de a hamis eskü megtorlása is.

A judaizmus és a farizeusok is tiltották az Isten nevére hivatkozó esküt, de ha Isten neve helyett mást mondtak, elnézték. Az esszénusok csak a saját rendjükbe való felesküddést engedték meg.

Jézus sem zárkózik el az eskü egy bizonyos formája elől. A nagytanács előtt nem válszol az ellene felhozott hamis vádakra. De amikor a főpap így szól: „Az élő Istenre kényszerítelek téged, hogy mond meg nekünk, ha te vagy-e a Krisztus, az Istennek Fia”, akkor többé már nem hallgat, hanem aláveti magát az Istentől rendelt felsőbbségnek, és bizonyoságot tesz az igazságról: „Te mondád!” (Mt 26,63), mely hitvallásként üzeni, hogy igen, Ő Isten Fia. Az egyetlen igaz és hiteles „eskü” a Jézusé. A gyakran ismétlődő „Bizony, (amen) mondom néktek” egy ünnepélyes megerősítés. Az amen Jézus válasza Isten hozzá intézett szavára, melyet tanítványainak továbbít. Jézus amen szava megegyezik Isten saját esküjével, üzenetének valóságára érdekében: „Megesküdtem haragomban” (Zsolt 95,11); vagy „Magamra esküdtem, és igazság jött ki a számból.” (Ézs 45,23) Erre az isteni esküre szükség van egy olyan világban, mely gonoszságban vesztegel (1Jn 5,19), hiszen ez a világ Isten ellenében és tőle távol él.

Az első keresztyének egy ilyen világban gyakorolták az esküt, miként Pál is (Róm 1,9; 9,1; 2Kor 1,23 stb.). Jézus tanítványai számára az eskü szükségképpenisége addig marad fenn, míg e jelenvaló világ létezik, és gonoszság és hazugság uralkodik benne. Egyébként Jézus igaz tanítványai számára megtört a gonosz hatalma, és elkezdődött Isten országa, melyben minden egyes kiejtett szó mintha Isten előtt hangzana, esküképpen, de minden bizonygatás és megerősítés nélkül.

Az egyházatyák egy része, Iréneus, Origenes, Hieronymus azt vallották, hogy a keresztyén ember semmilyen körülmények között sem esküdhet. A legelfogadottabb álláspontot azonban Augustinus képviselte, aki szerint a „tökéletes” keresztyén nem kell esküdjön, de az erőtlének egy bizonyos határig elmehetnek.

A reformátorok nem tiltották a felsőbb hatalmasságtól elvárt esküt. Azzal érveltek, hogy az Ószövetség az „Úrra való esküvést megengedte” (2Móz 22,10), sőt meg is parancsolja, hogy „az ő nevére esküdjél” (5Móz 6,13; 10,20). A reformátorok az anabaptistákkal vívott küzdelmeik során gyakran esküdtek, ez utóbbiak azonban, éppen alapigénkre hivatkozva, tartózkodtak minden eskütől.

ego de legó ymin = én pedig azt mondom néktek. Jézus nemcsak az amen, azaz bizony, hanem gyakran ego de, azaz én pedig szavakkal indítja mondandóját. Ezek egyike sem esküforma, csupán szavai hitelességének személyi autoritással történő megerősítése, alátámasztása. Hiszen Ő maga az igazság (Jn 14,6), ezért az ő beszédei mind igazak és amenek.

nai nai, ou ou = igen igen, nem nem. Jézus az Istenre való esküdözést az egyszerű igen és nem szavakkal helyettesíti. De ezzel egyáltalán nem ment fel az igazmondásnak Isten előtti felelőssége alól, sőt ellenkezőleg. A keresztyén embernek nemcsak egy-két állítása, de minden beszéde a mindentudó Isten jelenlétében hangzik el. Szavai csak igazak lehetnek, olyannyira, hogy ne kelljen azok igaz voltát esküvel bizonygatni. Az eskü ugyanis önmagában, pusztán léteével is, minden más szó iránt is kétséget támaszt. Ez sötétség, mely „a gonosztól vagy” De az igaz tanítvány minden szava maga a világosság.

Prédikáció

Teljességgel ne esküdjetek

Ugye tudod, hogy egy hazug világban élsz? Ezért kell esküdözned olykor égre-földre, különben neked sem hinnének. Igazadat lépten-nyomon bizonyítgatnod kell, mankó nélkül már nem is megy, szépen kell körítened, körül kell cicomáznod, meseszerrűvé kell tenned, hogy hihetőbb legyen. Ma már alig lehet különbséget tenni az igazság és a mese között, hiszen kézen fogva járnak. Nem a mese lett igazsággá, hanem az igazság mesévé. Ezért mondod, ha valami nagyon ígéretest hallasz, például a politikusok szájából, hogy „mese az egész”. Ha nem így lenne, esküre sem volna szükség. Egy tanmese szerint a meztelen *Igazság* sétál az utcán, úgy, ahogy világra jött. Mindenki fél és undorodik tőle, senki be nem fogadja, az emberek menekülnek előle. Ezzel a szomorú és megkeseredett *Igazsággal* találkozik a *Mese*. Pompás, színes, hangulatos, szépen felcicomázott ruhában ágál a *Mese* – mindenki őt nézi, és benne gyönyörködik. Megkérdezi az *Igazságot*: „Mond csak, miért vagy ilyen bánatos?” „Mert öreg vagyok, és engem már senki sem akar megismerni és befogadni” – válaszol az *Igazság*. „Én is öreg vagyok – szól a *Mese* –, sőt minél öregebb leszek, annál inkább szeretnek engem az emberek. *Igazság!* Mondok neked valamit. Cicomázd fel és csípd ki te is magad, a cifra ruhámat is kölcsön adom neked, ha gondolod, s meglásd, téged is szeretni fognak az emberek.” És így lett. Az *Igazság* is felékesítette és kicsípte magát, s a *Mese* pompás, színes ruhájában immár ő maga is ott ágált az utcán. Azóta együtt jár az igazság és a mese, kéz a kézben, nem is tudsz különbséget tenni közöttük. Ez egy olyan tanmese, mely a lényegre tapint. Egy hazug, istentelen világban a meztelen igazságot fel kell öltöztetni, el kell adni, úgy kell csomagolni, hogy hihető legyen. Erre kell *esküvel ráségiteni*. Mennyivel inkább a hazugságra! A hazugságnak még nagyobb szüksége van az esküre, hogy érvényt szerezhessen magának. Jézus pedig éppen ott akarja megsemmisíteni a hazugságot, ahová menekül: az esküdözésben, mely a hazugság oltalmazója, védelmezője, szolgáló leánya. Ezért nevezi Jézus az esküt *gonosztól valónak*, sátáninak. Jézus számára csak a teljes, a meztelen igazság elfogadható, ezt pedig nem kell bizonygatnod.

a) *Mit vár tőled Jézus?* Hogy teljességgel ne esküdjél! Jézus tanítványaként fölösleges esküdözned, hiszen minden egyes szavad Isten *füle hallatára* hangzik. Az Ő követésében nem tudsz nem igazat mondani. Előtte nyitott könyv az életed, „fedetlen arc” (2Kor 3,18). Ő tudja, hogy ebben a követésben igazat mondasz, ő jól ismer téged, s tudja, hogy bűnös emberként sincs titkod őelőtte. Ő azt várja tőled, hogy szavahihető és

őszinte ember légy. És az leszel, ha bűneidet megismered és megvallod előtte. Tudod mit jelent szavahihetőnek, őszintének lenni? Önmagadat megtagadni, azaz a hazugságot, a bűnt többé nem takargatod, nem kendőzöd el előtte. Azt várja tőled, hogy jársz *az Ő keresztje alatt*, mert ott már többé nem kell esküdnöd. A hazugság szétfeszít és összetör minden emberi közösséget: családot, egyházat, társadalmat, de az igazság is szétfeszít és összetör valamit: a hamis és hazug közösséget. Csak az a közösség életképes, mely nem hazugságra, jogtalanságra, hanem az igazság fundamentumára épül.

b) *Ez egy olyan új világ*, melyben igazság uralkodik, ellentétben a régi világgal, melyben a hazugság uralkodott, s melyet esküdözés nélkül nem lehetett fenntartani, elfogadtatni. Egymást túllicitálva, szemrebbenés nélkül hirdették az eltitkolt gazdasági válság idején, hogy „nagy a jólét, ugrásra kész a pannon puma, Európában mi vagyunk a legversenyképesebbek”. Közben százvezrek éheztek, és a hajléktalanok serege napról napra nőtt, hiszen ezrek feje felől árverezték el hajlékukat, s a ranglista végére kerülünk egykori élővasként. Én az életem jó részét egy ilyen hazug világban éltem le. Már hatvan éve hazudják, és megesküdték rá, de hányszor, hogy az „alagútból kifelé megyünk, s már látszik a fény” A nemrég leköszönt miniszterelnök „az ő elvtársai” előtt vallotta be, hogy tízmillió magyar állampolgárnak hazudtak „reggel, délben és este”, csak hogy hatalmon maradhassanak. Nem csoda, ha a becsületes politikusok is hitelt veszítettek lettek, már nekik sem hisznek, még ha megesküsznek sem. Már ez sem segít rajtuk. Talán már van s még lesz kivétel ez alól.

Jézus egy olyan új világot hoz, melyben igazság, igazmondás uralkodik. Amikor azt mondja, hogy teljességgel ne esküdjél, akkor egyfelől *felfedi* egymásközi kapcsolatunk hazug és képmutató voltát, másfelől *betekintést* nyújt egy eskümentes, igaz és új világba, ahol fölösleges szavunknak súlyt adni, bizonygatni, erősködni, színészkedni. Ez az új világ Isten országának kiterjedésével már itt elkezdődik, s az örökkévalóságban teljessédek be.

Se földre, se égre, se Jeruzsálemre, se a te fejedre

Ha Isten nevére esküszöl, kötelességednek érzed, hogy az igazat mondjad. De ha Isten helyére mintegy isteni súllyal rendelkező nagyságot állítasz, akkor úgy érzed, hogy esküd melletti kiállásod már nem annyira kötelező, hiszen ezek a nagyságok már nem olyan „veszélyesek”, mint Isten. Már a régiek is tudták, hogy az élő Isten nevére való eskü megszegése halálos bűn. Ezért pótlólagos nagyságokra hivatkozva arra a következtetésre jutottak, hogy nem feltétlenül szükséges igazat mondani. A régiek, de Jézus kortársai is elővigyázatosságból úgy segítettek magukon, hogy Isten neve helyett égre, földre, a szent városra, saját fejükre esküdtek. Ma ugyanúgy esküsznek az emberek a szentekre, az életükre, a szüleikre, a boldogságukra, a gyermekeikre. Vegyülj el szünetben a gyermekek között az iskola udvarán, vagy nyitott füllel jársz az utcán, nem is sejtet, hogy hányféle esküformát használnak szinte percenként, hogy mi mindenre képesek megesküdni. Ez a képmutató, álságos és hazug magatartás, farizeusi „törvénytisztelet” indítja Jézust az ezzel járó bűn felfedésére, leleplezésére. Ugyanis, amikor a zsidók égre-földre esküdöztek, mégis csak Istenre gondoltak, csak éppenséggel nem az ő nevét, hanem valami mást ejtettek ki szájukon. Ez ma is így van, hiszen miképpen egykor az ég, föld, Jeruzsálem és a saját fej csupán álcázó, ködösítő kifejezéseként szolgáltak, úgy ma is hasonlóképpen szolgálnak az általunk használt, Isten nevét helyettesítő kifejezéseink.

A környezetünkben leggyakrabban hallható esküdözés így hangzik: „Esküszöm az életemre”, azaz, ha nem igaz, amit mondok, akkor haljak meg. Már az óvodások is ismételtetik, ha valamit bizonyítani akarnak. Nagyon régi ez az esküforma. Az ókor nagy

filozófusa, Philo szerint, végső esetben, ha a szükség úgy hozza, megengedett a saját és a szüleink életére és egészségére esküdni. Ez bűn, hiszen nem rendelkezél saját életed felett. Életed és halálad egyedül Isten hatáskörébe tartozik. Ebben te illetéktelen vagy, nem avatkozhatasz be önkényesen, még gondolatban sem, saját életed isteni rendeltetésébe. Életed olyan ajándék, melyet Isten adott kölcsön neked avégre, hogy az Ő rendelése szerint sáfárkodj, azaz élj vele. Az életedet nem zálogosíthatod el. Nem te rendelkez vele. „Néktek pedig még a fejetek hajszála is mind számon vannak tartva” (Mt 10,30). Mai igényekben úgy fogalmaz Jézus, hogy „egyetlen hajszálat sem tehetsz fehérre vagy feketévé”.

És a fogadalomtétel?

Van kivétel a Jézus parancsolta „Teljességgel ne esküdjete!” parancsolat alól? Kálvin szerint: „Sokakat félrevezetett a ’teljességgel’ szócska, s azt gondolták, hogy Krisztus általában véve kárhóztat mindenféle esküt. De erre a határtalan szigorúságra a nagyon is elharapódzott korlátlan és féktelen esküdözési hajlam indítja Jézust. A ’teljességgel’ szócska nem a lényegre, hanem a formára vonatkozik.” A forma az ég, a föld stb.

Miről is van szó? Ha esküd csupán saját szavaidnak megerősítését szolgálja, akkor ne esküdj! Teljesen más, ha a kormány vagy pl. a törvényszék kötelez eskütételre, ahol a tanú kijelentése eskü alatt történik, az igazság kiderítése érdekében. Ebből a szempontból kell értékelni a hivatalnokok, a katonák stb. fogadalomtételét.

De tartózkodnunk kell az önkényes, önös érdekből elhangzó fogadalomtételtől. A szerzetesi fogadalom három erénye: szüzesség, szegénység és engedelmesség, a tömeg számára, megszokott életsodrásában, és az egyén számára, a napi tevékenységében betarthatatlan. E három erény megtartása elhithető az emberrel, hogy szent életet él, és az erkölcsös élet egy magasabb fokán áll, ugyanakkor Isten előtti *érdemszerzésben tetszeleghet*. A szerzetesi lét olyan tökéletesség utáni emberi törekvésből táplálkozik, mely nem a közösséget, hanem az individuumot tartja szem előtt, aszkétikus életvitellel. A reformáció azért folytatott elkeseredett harcot a szerzetesség ellen, mert az Isten előtti érdemszerzés bűnét testesítette meg. Semmiképpen sem szabad ezt a különleges életformát érdemszerzőként felértékelni. De ha ennek az életformának a képviselői komolyan törekszenek arra, hogy minden érdemszerző gondolatot rendjük megélése folytán kizárjanak, és a szolgálat gondolatának megvalósítására törekednek, mint például Teréz anya rendje, akkor fogadalomtételük Isten szerinti.

Összegezve: a szerzetesi fogadalomtételben a kritika szerint a perfektség és a tökéletességre való törekvés kísértése húzódik meg, mely már nem a megigazító kegyelemre tekint, hanem saját érdemeire. A fogadalomtétellel olyan falak emelkedhetnek, melyek a rend tagjait embertársaiktól elválaszthatják, hiszen önmagukat többre tartják másoknál. Tudjuk, hogy ma is léteznek olyan rendek, melyeknek tagjai Isten megigazító kegyelmére várva, a közösséget szolgálják teljes önátadással. Ilyenek voltak például református diakonisszáink. Talán még lesznek. Ezért szükségtelen ezzel kapcsolatban a reformátoraink álláspontját ismételtetni. De ma is teljességgel igent kell mondanunk a reformátorok kijelentésére a megigazulás, a *theologia crucis* kizárólagosságára.

Van kivétel? Igen! Isten felszólítja az Ószövetség népét, hogy különböző alkalmakkor az Ő nevére esküdjének. „Féljed az Urat, a te Istenedet, ő neki szolgálj, és az ő nevére esküdjél.” (5Móz 6,13) Az eskü nem csupán az igazság megerősítésére szolgált. A szent Isten jelenlétének tudatában ez *ünnepi fogadalomtétel és ígéret* is volt. Maga Isten is megesküdött Ábrahámnak: „Én magamra esküszöm, azt mondja az Úr, mivelhogy e dolgot cselekedted, és nem kedveztél a te fiadnak, a te egyetlen egyednek.” (1Móz

22,16; Zsid 6,13) Gondoljunk a konfirmáltak és az esküvőre érkező ifjú pár fogadalomtételére. A szent Isten jelenlétében fogadnak Krisztusnak, az utóbbiak pedig egymásnak is örök hűséget.

Mindezek dacára Jézus tilalma teljesen egyértelmű. Sem a templomban, sem a törvényszéken, sem a parlamentben, sem a magánéletben nem volna szabad esküdni. És hogy mégis sor kerül erre, *az bizonyosága az ember hazudozó természetének és a hazudozás elismerésének.*

Hanem legyen a ti beszédeitek: Úgy úgy; nem nem

Jakab apostol ezt így értelmezi: „Legyen a ti igenetek igen, és a nem nem.” (5,12) Teljesen egyértelmű. „Ami pedig ezeken felül vagyon, a gonosztól vagyon.” Ha igazat mondasz, nem kell bizonygatnod, elég az igen vagy a nem. Ha pedig nem elégszel meg az igennel és a nemmel, akkor az igazad talán nem is igaz, vagy csak félig igaz, ez pedig a gonosztól van. Legyen és álljon meg a te igened és nemed minden körülmények között. E két parányi szócsonka igazságod bizonygatásának szóáradatát teljesen fölöslegessé teszi. E két egyszerű, rövid szócsonka azt a keskeny ösvényt jelzi, melyen Isten akaratára szerint haladhatsz, minden hamisság és hátsó gondolat nélkül. Zárjuk azzal, amit Kálvin mond erről a versről: „Beszédünk egyszerűsége nem lesz kisebb értékű, mint azok esküje, akik nem hívei az őszinteségnek. Állításunk vagy tagadásunk *isméltése* ugyanis arra céloz, hogy szavaink mellett megállunk, s ebből kell kitűnnie *egyenességünknek.*” Ha egyenes ember vagy, akkor a beszéded is egyenes, akkor bőven elég az igened vagy a nemed! Hát ne esküdj! Ámen.

Ajánlott irodalom

BONHOEFFER, Dietrich: *Nachfolge*. Gütersloh 2008.

GIRGENSOHN, Herbert: *Die Bergpredikt*. Witten 1962.

HOFFSÜMMER, Willi: *Kurzgeschichten für Gottesdienst, Schule und Gruppe*. Mainz 1990.

KÁLVIN János *Magyarázata Máté, Márk és Lukács összhangba hozott evangéliumához*. Székelyudvarhely 1939.

LOHMEYER, Ernst: *Das Evangelium des Matthäus*. Göttingen 1956.

REMMERS, Arend: *Die Bergpredikt*. Ulm 1997.

SCHNIEWIND, Julius: *Das Evangelium nach Matthäus*. NTD 2. Göttingen 1950.

THEOLOGISCHES BEGRIFFSLEXIKON ZUM NEUEN TESTAMENT. Wuppertal 1971.

Prédikációk a nemzetközi homiletikai irodalomból

Lüthi, Walter

A negyedik evangélium magyarázata a gyülekezet számára

Az Atyához menetelről

Alapige: János 13,36–14,14

Nagyon sok kell ahhoz, amíg odáig eljut az ember, mint itt Jézus tanítványai: szívükig hatott a szó. Nem csupán megijedtek. A görög eredetiben nagyon erős szót találunk: „megrendültek” A tanítványok szívükben megrendültek, s volt is okuk erre. Követték Jézust, úgyszólván felgyújtották maguk mögött a házat és lerombolták a hidakat. A világon még soha sehol nem voltak emberek, akik egymással olyan teljes kapcsolatban lettek volna, mint a tanítványok voltak Mesterükkel. Ami csak egy ember követésével kapcsolatban a népek között előfordulhat, nem hasonlítható ahhoz, amit az evangéliumban a „követés” jelent. A bibliai követés egyszeri, mivel az, akit itt követnek, egyszeri. És, íme, a Mester kinyilatkoztatta nekik, hogy most olyan úton fog menni, amelyen ezúttal nem követhetik. De ez búcsúzást jelent. Válast az Úrtól! Ez a tanítványoknak egyszerűen lehetetlen gondolat. Ezért vannak szívükben „megrendülve”!

A megrendülésnek ebbe az órájába Jézus egy szót kiált bele. Azt a szót, amely az egész János evangéliumában minduntalan alaphangként tér vissza: „hit”. Higgyetek! – mondja nekik. Ha ezekben a búcsúfejezetekben különösen gyakran és különösképp sürgetően kiáltja nekik, ezzel valahogy ezt akarja mondani: Ha mindeddig nem tudtátok még, mit jelent a hit, most meg fogjátok tudni. Azok meg vannak rendülve, de nemsokára teljesen más megrendülési órák fognak jönni. Péter, a sziklaapostol hallani fogja a kakaskukorékolást, azután összetörik. De az ilyen megrendülési órákban ez a szó: hit, teljes és magasztos csengést nyer. Annyira meg lesznek rendülve, hogy lábaik alatt a talaj inogni fog, megreped, annyira, hogy megtapasztalják: a hit nem teljesítmény, nem emberi képesség, hanem megtartás, átvisz a megrendülés óráin. Azért, ha azt mondja az Úr: „higgyetek!”, ez nemcsak parancs, hanem végső és mentő ajánlat is. Íme, hihettek! Egyetlen egy dolgot mondhatok nektek, egyre csak ezt: „Higgyetek Istenben és higgyetek én bennem.”

„Higgyetek Istenben!” Jézus szájából nagyon szokatlanul hangzik ez. Mintha Isten idegen volna nekik. Mintha most már ő is az „Úristenről” kezdene szólni. Higgyetek a régiek Istenében, az atyák Istenében. Higgyetek Istenben, aki Ábrahám, Jákob és Mózes idejében a szabadítás és megmentés tetteit vitte végbe, aki a múlt időkben utat nyitott a Vörös-tengeren át, aki Jerikó falait lerontotta, aki a férfiakat kimentette a tüzes kemencéből, aki megőrizte Dánielt az oroszlánok között. Higgyetek Istenben! Jézus azonban tudja, milyen könnyű fajsúlyúvá válhat az ilyen „Úristenben” való hit, s mi, emberek mennyire készek vagyunk a jóhangzású és nem elkötelező hitvallásokra, amikor azok a múltra vonatkoznak. Milyen gyorsan kimondható: „Hiszem, hogy Isten lerontotta Jerikó falait.” De milyen más a helyzet, ha te állasz meg a falak előtt és neked kell hinned, hogy Isten le tudja dönteni azokat. Ezért folytatja az Úr, és követeli a hitet abba, aki

most és itt, elkerülhetetlenül előttünk áll, akivel szemben a hit döntéssé lesz: „Hisztek benne”! Ő követeli és kínálja nekik a benne való hitet, abban a pillanatban, amikor indulóban van, hogy tekintetük elől el legyen takarva, és felismerhetetlenné váljon, és mikor nemsokára beteljesedik rajta az ősrégi jövendölés: „...nem volt néki alakja és ékessége, és néztünk reá, de nem volt ábrázata kívánatos!” Most, amikor megszűnik minden rá való tekintés és minden látás, amikor számunkra teljesen láthatatlanná lesz – épp most, a kereszt közeli várásában, éppen most várja el tőlük (és ezt kínálja nekik), hogy higgyenek őbenne. Talán itt is vannak olyanok, akik tudják, mit jelent megrendülni. Ti, akik meg vagytok rendülve, mivel Isten olyan elrejtett, ti, akik megrendültetek, mivel Isten a mai időkben és világban annyira el van rejtve, ti, akiknek kiáltanotok kell a mostani időben az eltakart Isten után, ti, akiknek abban a hiedelemben kell élnetek, hogy mindaz, amit Krisztus cselekedett és beszélt, ezekben a napokban vérben és székenben merült el: nektek kell és szabad hinnedek őbenne. Abban hinni, aki a kereszten van, azt jelenti, hogy egészen, őszintén kitartunk amellett, hogy Krisztus munkája érvényes, hogy az ő győzelme hatóerő, hogy akármilyennek látszik is most, soha nem lesz olyan a világ, amely ne viselné magán annak a férfiúnak a jegyeit, aki ezt mondja: „Higgyetek énbenem!”

Megragadó látni, mennyire szívügye az Úrnak, hogy megkönnyítse tanítványainak a búcsúzást: Így kellene tudni nekünk is beszélni a megrendültekkel. Atyja uralmának teljes nagyságát és dicsőségét eléjük állítva. Szinte kissé primitíven beszél a mennyek országáról, ahogyan anya beszél kicsinyeivel a mennyekről. A mennyek országát „az én Atyám házában” mondja, erről a házról, hogy tágas, hogy abban „sok lakóhely van”. Az ő Atyjának háza nem korlátozódik erre a földre. Van valamije: ott túl, a túlsó oldalon is vannak hajlékok. Ti, tanítványaim, ne gondolkodjatok olyan kicsinyesen az én Atyám uralmáról, hogy pillantásokat e parányi földhöz tapadjon. Ahogyan ezer esztendő előtte csak annyi, mint egy nap, úgy ezernyi tonna is csak annyi előtte, mint egy gyufásskatulya. Kicsinyes, korlátolt dolog volna a tanítványoktól azt gondolni, hogy ha bár Uruk csak 33 évet töltött is a földön, hatóereje csak a földre korlátozódik. A túloldalon levő hajlékok várnak övéi hazatérésére, azokat e kis földért nem hanyagolhatja el. De ha át is megy innen, a tanítványairól odaát sem akar megfélemlíteni. Ott is munkálkodik értük, segítőjük és megmentőjük lesz, s az is marad. „Elmegyek, hogy helyet készítek nektek”, mert „Az én Atyámnak házában sok lakóhely van”.

De ha a túloldalon, odaát sok lakóhely van is, hogyne lenne és maradna ez a föld az ő lakóhelye! Azért jött át Krisztus ide, erre a földre, hogy ezt mindenkorra lefoglalja az Atya számára, s visszavonhatatlanul az ő területének és lakásának nyilvánítsa. Bár ajándékozhatná nekünk valami abból a gyermeki bizalomból, ami ebben a szóban rejlik: „Az én Atyámnak házában sok lakóhely van.” Mennyire hasonlatosak vagyunk ezekhez a tanítványokhoz! Máris elcsüggedünk, mihelyt bezárul előttünk egy parányi ajtó, meg hiúsul valamilyen lehetőség. Mennyire lever minket, hogy vannak népek, amelyek évek, sőt évtizedek óta azon kísérleteznek, hogy becsapják az ajtókat olyan népek előtt, amelyeknek csak a földi „életterület” iránt van érzékük és érdekük, de nem vágyódnak az atyai házban levő egyetlen hajlék után sem. Milyen hamar elcsüggedünk ilyenkor. Azt gondoljuk: most már mindennek vége. S eközben az Atya azon van, hogy valahol másutt nyisson ajtókat, olyan ajtókat, amelyekről úgy látszott, hogy évszázadok, sőt évezredek óta zárva vannak. Ó, higgyétek el, hogy egyetlen valaki hordozza a kulcsot a mennyen és földön levő valamennyi ajtóhoz és hajlékhoz. Bizonyos, hogy napjainkban az emberek és népek részéről nagy bezárás folyik, de a hit tudja, hogy Isten részéről sokkal hatalmasabb a megnyitás a népek tág térségeiben. Tartósan soha nem fog sikerülni egyetlen népnek sem, hogy az ajtókat csukva tartsa, mert a parancs és az Úr akara-

ta így hangzik: „MenjeteK és hatoljatok be valamennyi nép területére, és minden népben állítsátok fel Isten uralmának jelét!” Ennek a bizalomnak a lehelete csap felénk ebből a szóból, amelyet Luther Márton testált reánk. Amikor régen a reformáció és az evangélium ügye kegyetlenül rosszul állt, akkor megkérdezték tőle, hogy hol lesz a helye, ha őt a fejedeleme cserben hagyja és a nép elűzi? Rövid gondolkozás után Luther így válaszolt: „Az ég alatt!” Valóban, sok lakóhely van az Atya házában, mennyen és földön egyaránt.

De Krisztus egyáltalán nem gondol arra, hogy feladja a földet, habár tütött is az óra, midőn az atyai ház túlsó oldalán levő hajlékaiba vonul. Ha a tanítványok nem is követhetik azon az úton, amelyen most elindult, neki, Krisztusnak mégis bármely időben nyitva áll és járható marad az út, vissza tanítványaihoz, vissza erre a földre. Ha a túlvilágra megy is, nem hagyja el az ő Atyjának házát, hanem csak úgy megy át oda, ahogyan az ember ugyanazon házon belül, egyik helyiségből a másikba megy át. Ugyanazon tető alatt marad azonban. Azáltal, hogy ő bejött ebbe a világba, ég és föld ugyanazon tető alá, ugyanazon fedél alá került, és nyitva áll az út oda és vissza – az út ég és föld között –, sem ember, sem ördög nem tudja azt többé elzárni, miután Isten megnyitotta azt. Ezért Krisztus nem is tud úgy szólni odameneteléről, hogy ugyanazon lélegzetvétellel ki ne jelentené: visszatérek! „És ha majd elmegyek és helyet készítek néktek, ismét eljövök és magamhoz veszek titeket, hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek.” Még eljön az idő, amikor az innenső és túlsó hajlékok közötti válaszfalak lerontatnak. De még nincs itt a tökéletes „újraegyesülés”-nek ideje és alkalma.

Amíg ő visszajön, addig övéinek az innenső hajlékokban kell várniuk és kitartaniuk. Nekünk, mint keresztyéneknek, hűeknek kell maradnunk ehhez a földhöz. A magasztos tény, hogy ő elment helyet készíteni nekünk, soha nem jogosít fel minket arra, hogy idő előtt elhagyjuk ezeket a helyeket, melyek az innenső oldalon kiutaltattak számunkra. Itt a földön élve kell ragaszkodnunk az éghez. Amint e világnak királyai azt kívánják katonáiktól, hogy kitartsanak minden rögön és minden talpalatnyi helyen, így várja el az Úr, aki minden földi és mennyi tér fölé helyeztetett, hogy övéi – bárhol élnek is e földön – kitartsanak a menny mellett. A hívőknek éppen az a szolgálatuk ezen a földön, hogy kitartsanak abban, hogy ez Isten földje, és Isten földjévé Jézus Krisztus által lett. Igaz, hogy van itt egy sereg, amelyik a népünkért kitart a menny mellett. Ki szabad és ki is kell tartanod a menny mellett családodért, amelybe Isten rendelt téged, a házastársadért, akit oldaladra helyezett az Úr. E föld térségeit többé nem engedjük át az ördögnek, amióta Isten maga jött ide. Itt kell kitartanunk, amíg csak vissza nem jön, hogy magához vegye övéit, „hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek” Milyen lesz az, amikor már nem lesz válaszfal?! Amikor beteljesül az, amit a 17. zoltár írója hisz, amit e szavakba öltöztet: „Én igazságban nézem a te orcádat, megelégszem a te ábrázattal, midőn felszerkenek.”

Krisztus visszajöveteléig azonban meg kell elégedniük a hívőknek azzal, hogy tudják, hová és miért ment Krisztus: „És hogy hová megyek én, tudjátok, az utat is tudjátok.” Tamás, akire megrendítően hat ez a bekövetkező elválás, hirtelen így válaszol: „Uram, nem tudjuk hová mégy, mi módon tudhatjuk azért az utat?” Tamás Krisztustól az ismert választ kapja: „Én vagyok az út, az igazság és az élet, senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam.” Hozzászoktunk, hogy ezt a nagy és szép ígét az összefüggésekből kiemelve lássuk és vizsgáljuk. Hasson ezúttal reánk nem jelentéktelen összefüggésében. Mindenekelőtt az időpontot kell figyelembe vennünk, amikor az Úr ezt a kijelentést teszi: közvetlenül a megfeszítés előtti időpont ez. Ezzel az egész sajátos módon oly igévé válik, amely hitet kíván. Krisztus ezt mondja: „Én vagyok az út.” Látja előre a közeledő órát, amikor az út többé nem lesz látható. A kereszt minden útnak a

vége. Itt minden megszűnik, valóban minden. Csak borzalmas pusztaság és úttalan sivatag lesz. De éppen itt, minden út szörnyű végén, Krisztus az út, aki átvezet odaát és ideát – a mennyei hajlékokból a földre, és a földi hajlékokból a mennybe. Ha most a bűn és a könnyek tengere választja is el a földet az égtől, mióta a keresztre feszítet ezt mondta: „Én vagyok az út”, azóta tudjuk, hogy Isten számára ma is van út. Az út ott van a kereszten. Azután ezt mondja: „Én vagyok az igazság.” Ezt ama nap előestéjén mondja, amikor győzedelmeskedni fog felette a gonoszság, ahogyan ilyen összegomolyodott sötétségben még soha nem tudott diadalmaskodni. A nép ezt tartja: a hazugságnak rövidek a lábai, de ez Krisztuson kívül nem igaz. Ha nem tekintünk Krisztusra, a hazugságoknak hosszú, borzasztóan hosszú lábai vannak, nagy léptekkel járnak és képesek meghódítani az egész világot. De ezen a helyen határ van kitűzve számukra. A hazugságnak vége van itt, ahol Krisztus a halált várva ezt mondja: „Én vagyok az igazság”! és végül ezt mondja: „Én vagyok az élet.” 24 óra múlva mint holttestet helyezik a sírba. És ebben az időpontban mondja: „Én vagyok az élet”! Ha ő ott, akkor ezt mondja, akkor ez ma is érvényes, amikor a halál arat, és mindenütt a halál lehelete fűdögöl. Krisztusban hinni azt jelenti, hogy kitartok amellett, hogy ő az út ott, ahol már egyáltalán nincs is út, hogy ő az igazság ott, ahol az igazság a kereszten függ, hogy ő az élet ott, ahol a pusztulás lehelete terjeng. Ezt jelenti Krisztusban hinni!

És hogy itt csakis hitről lehet szó, nyomtatékosan megmutatkozik egy másik tanítványon: Filepen. Jézus tanítványai hitét szinte kikényszeríti egy olyan izgató szóval, amellyel szemben csak hit vagy hitetlenség lehetséges: „...aki engem látott, látta az Atyát.” Erre felel Filep: „Mutasd meg nekünk az Atyát!” Jézus erre így felel: „Annyi idő óta veletek vagyok”, és azt mondod: „Mutasd meg nekünk az Atyát!”, mégsem ismertél meg Filep? Annyira nem boldogulunk Jézussal szemben hit nélkül, hogy még azok is, akik mindent láttak a szemükkel, mindent hallottak a fülükkel, akik őt kezükkel érintették meg, akik vele ettek és vele jártak, még ők is kizárólag hittel tudják felfogni: kicsoda Krisztus? Ezért kérdi Fileptől: „Nem hiszed-e, hogy én az Atyában vagyok, és az Atya én bennem van?” És azután mindjárt a tanítványokhoz szól: „Higgyetek nekem, hogy én az Atyában vagyok, és az Atya én bennem van.”

Aki megajándékozott a hittel, aki fel tudja fogni, hogy Jézus az út, az igazság és az élet, az immár hozzákezdhet ahhoz, hogy az e világon történő eseményeket, kiváltképpen korunk eseményeit, reménykedő szemmel tekintse, aki felismeri az isteni cselekvés módját s Isten útjait Krisztusban, arra tiszta fény hull Krisztusról, amelyik bele sugárzik a népek életébe. Az tud arról a leleplező „vezércikkéről”, amely minden idők, így a mi időnk felé is odairódott. Ez az egyetlen mérvadó vezércikk három részre oszlik. Így hangzik: Krisztus az út minden pusztaságon át – az igazság a sötétségben – és az élet a halálban. Aki pedig hisz Krisztusban, az nemcsak újabb módot talál, hogy hogyan tekintse a világot és annak eseményeit, az nem fogja karba tett kézzel szemlélni a világi eseményeket, hanem már e mostani időben tetteket visz véghez. Igaz az, hogy ha hiszünk Krisztusban, sok mindent nem teszünk ezután, amiket eddig tettünk. De igaz az is, hogy hozzászokunk olyan dolgokhoz is, amelyeket eddig elmulasztottuk. A hitből tettek sarjadnak, és pedig nem kis tettek. Krisztus nemcsak azért ment át, hogy övéinek az örökkévalóságban nyugóhelyet készítsen, hanem hogy odaátról ezen a földön, a visszamaradott tanítványokon keresztül, igazában most bontakoztassa ki teljes hatóerejét. (12–13. v.) Felfoghatatlan ígéret ereje rejlik e szavakban. Gondoljuk csak el, itt megrendült kis csapat hallgatja őt, s néhány hét múlva ez a néhány ember egyetlen napon háromezret keresztelhet meg. Ezek azok a tettek, amelyeket az Atyához menetele után az övéin keresztül fog cselekedni. Gondoljunk arra, hogy ő Palesztinára korlátozta magát, a föld e kicsiny népének térségére. A gyülekezet nemsokára a határon túla tör, s

követei később minden néphez elmennek. De Jézusnak az ígérete egész teljességében és dicsőségében inkább a nyomorúságunkat érezteti. E kérdés elé állít: hol vannak azok a cselekedetek, amelyeket Krisztus, onnan túlról, közöttünk akar végbevenni? Hogyan van, hogy tetteink mindig olyan kicsinyek, erőtlenek, hogy összezsugorodnak? Nem úgy van-e, hogy mi nem Krisztusban és az ő örökkévalóságából kiinduló munkájában hiszünk, hanem önmagunkban és a magunk tetteirejében? De miért is nem hiszünk? Hallottuk, hogy a tanítványok megrendültek, amikor az Úr a hitet kínálta, s egyben parancsolta nekik, s itt élénk mered a kérdés: hát mi nem rendültünk-e meg?

Gyakran kérdezgetem magamban: azok a súlyos dolgok, amelyeket átéltünk, megrendüléshez vezettek-e? Egészében véve, még mindig nem rendültünk meg. De nem találkozunk-e minduntalan kétségbeesett emberekkel? Bizonyára! Azonban az, aki kétségbeesett, az szívében még nem rendült meg, sőt a legtöbb kétségbeesés mögött az ember dacossága bújjik meg. A kétségbeesett ember Istennel szemben mereven és konokul a maga akaratához akart ragaszkodni, ezért következett be a kétségbeesés. Modern kétségbeesésünk hátterében Isten elleni lázadásunk és dacosságunk húzódik meg.

Ahol dacos kétségbeesés és arcátlan önbiztonságérzet uralkodik, ott nem képesek meghallani a hitre hívó szót. Sem a dacos, sem a magabiztos ember nem akar hinni. Ezért nem hallják meg a másik kiáltást sem: „Ne nyugtalankodjék a ti szívetek!” A dacnak és a magában való bizakodásnak, ellenkezőleg, ezt mondja Krisztus: „Csak nyugtalankodjatok!” Legfőbb ideje, hogy nyugtalankodjatok. Különbösen egy nap kellemetlen ébredésedet lesz. Ahol azonban megrendülés következett be, a szíveknek olyan megrendülése, amelyik tavaszi olvadásként megtöri a telet és a jeget, ott úgy hallhattuk ezt meg, hogy belőle erő nyerhetünk: „Ne nyugtalankodjék a ti szívetek: higgyetek Istenben, és higgyetek énbennem!” Mert – „Én vagyok az út, az igazság és az élet!” Ámen.

Jézus más vigasztalót ígér

Alapige: János 14,15–25

A világnak szüksége van vigasztalóra. Szüksége van rá a betegeknek a kórházban, akiket gyötör a tudat, hogy nem tudnak segíteni magukon. De nekünk, egészségeseknek is, akiknek fel kell ismernünk: megrendítően kevéssé tudunk segíteni magunkon, annak ellenére, hogy egészségesek vagyunk. Szükségük volt asszonyainknak vigasztalóra, amikor férjeik hadba vonultak, a férfiaknak, akik feleséget és gyermekeket hagytak hátra nagy bizonytalanságban. Azok sem voltak biztonságban, akik visszamaradtak. A gyermekeket motorok zaja ébresztette fel, s ijedten bújtak édesanyjuk mellé. Nincs biztonságban az államférfi sem, aki a rádió mellett áll, s népét nyugalomra, biztonságra és közös felelősségre buzdítja. Vigasztalóra volt szükségük azoknak, akik a harctéren levő hozzátartozójuk halálhírét meghallották, és azoknak, akik bizonytalanságban élnek: nem robban-e rájuk egy újabb, minden eddiginél borzalmasabb háború? Mindannyiunknak szükségünk van Vigasztalóra. Az utóbbi időben olyan emberek is beszélnek vigasztalásról, Istenbe vetett bizalomról, akikről éppen nem gondoltuk volna.

Krisztus azonban itt csak annyiban szól az egész világhoz, amennyiben az, amit itt a Vigasztalóról mond, mindazokra vonatkozik, akik az idő folyamán, bármikor vagy bárhol a világon, hinni kezdenek őbenne, s az övéihez fognak tartozni. Krisztus itt az övéihez, az ő tanítványaihoz, az ő gyülekezetéhez szól. Nem csak a világnak, Krisztus gyülekezetének is szüksége van a Vigasztalóra. Krisztus egyháza nem nyert soha olyan ígéretet, hogy „védve” lesz és biztonságban ülhet akkor, amikor a világban viharok dúlnak. A gyülekezetet is utoléri azok a nyomorúságok, amelyek most átvonulnak a föld kerekéjén. De ezen az általános részvételen felül Krisztus gyülekezetére még külön

nyomorúság is vár. Ezért különösen is szüksége van vigasztalóra. Igen, ő – s éppen ez az ismertetőjegye – minden vigaszra szorulóak között a leginkább szorul vigaszra. Anynyira szüksége van erre, hogy nem is kell megvárni, míg háború vagy valami más egyetemes szerencsétlenség éri. Eleve vigaszra van utalva, minden időben, a legbékésebb időszakban nem kevésbé, mint akkor, amikor a vizek már feldagadnak, az emberek százáig érnek, hogy azok kiáltozni kezdenek. A gyülekezet már akkor is örül a vigasznak és rá van utalva erre, amikor mindenki azt gondolja, csak sajnálkozva lehet tekinteni ezekre a különös emberekre, akik minden vasárnap „futnak a templomba”, bizalomról szóló vigasztaló énekeket zengenek, s akik közönséges munkanapon sem bírják ki hitük vigasza és erősítése nélkül. Akár van háború, akár nincs, mindig van egy olyan nőkből és férfiakból álló sereg, amelyik abból él, hogy Krisztus ezt mondotta: „És én kérem az Atyát, és más vigasztalót ad néktek, hogy veletek maradjon mindörökké.”

Azért van szüksége a gyülekezetnek külön vigaszra, mivel tud Istenről. Aki tud Istenről, az éhez a vigaszt. Nem tehet másképpen, minthogy elmenjen bajaival Istenhez, elé vigye azokat a kérdéseket, talányokat, amelyek az idők örvényéből feltörnek. Aki tud Istenről, annak hamarosan ezzel a szükségszerű kérdéssel kell találkoznia: Miért? Mert nem csak az istentelennek és kétkedőnek van meg a „miért” kérdése, de van „miért”-je Isten népének és gyermekeinek is. Tekintsünk csak a Zsoltárokbba, mily gyakran és sokféleképpen vetődik fel a megkísértett hitnek ez a kérdése, ez a hívő gyermeki kérdés. A gyermek szokta kérdezni atyjától: miért, miért nem, meddig, hová, mi célból? Bizony gyermeki kérdések ezek. Ti, hívők, ne szégyelljétek, hogy ilyen gyermeki kérdéseitek vannak. Borzaszó volna, ha nem ismernénk ilyen gyermeki kérdéseket. Nem az az igazi hívő, aki hindu vagy sztoikus nyugalommal hagyja leperegni a komor korszak eseményeket, hanem az hisz a valóságban, aki e világnak e mély nyomorúságában gyermekként hú az Atyához, az Atyához kiált, az Atyára van szüksége, s többé nem tud élni az Atya nélkül. Mi, Isten gyermekei, azért vagyunk különösképpen vigaszra szorulóak, mivel tudunk az Isten szeretetéről, mivel a világon sok olyan esemény történik, ami elhomályosítja előttünk, s ezért nem ismerjük fel ezt a szeretetet. Ezt a szeretetet egyetlen helyen láthatjuk meg tisztán: Krisztusnál. Azért szomjúhozzuk a vigaszt, mivel – bár tudunk Isten mindenhatóságáról és mindentudásáról – e világon mégis minduntalan olyan balgán alakulnak ki a dolgok, hogy Istent csak a lehetetlenség állapotában látjuk: megfeszített alakjában. S végül mi, hívők különösképpen azért szomjúhozzuk ezt a vigasztalót, mivel nemcsak azt tudjuk, hogy van Isten a mennyben, hanem azt is tudjuk, hogy van föld is, ami Istené, mivel láttunk valamit fényleni abból az új égből és új földből, amelyben igazság lakozik. Ezzel ellentétben látnunk kell, mint süllyed vissza ez a föld minduntalan önmagába, a régi állapotába. Ki ne vetné hát fel a kérdést? Ki ne szenvedne miatta? De megmondott: „Boldogok, akik sírnak: mert ők megvigasztaltatnak.” A gyülekezet Ura mondotta: „És én kérem az Atyát, és más vigasztalót ad néktek, hogy veletek maradjon mindörökké.” Ebben áll a hívő vigasza ebben a világban, és megerősödik, ha hittel ragadja meg a nagy ígéreteket, amelyeket Isten e nyomorult föld felett felállított. Hallatlanul fontos szolgálat az, ami a világ hívőire hárul. Itt érvényes, hogy hűségeseeknek kell maradnunk a földhöz, és ki kell tartanunk őrhelyünkön. Most kell kitartanunk Isten ígéretei mellett. Ezeket a nagy ígéreteket nem lehet kisebbiteni, csonkítani, elvizenyősíteni, félremagyarázni vagy éppen elnyomni. Nem! Most kell kitűnniük azoknak! Gyülekezet, most adatott neked a világosság, amelyet semmi körülmények között nem rejthetsz véka alá. Most kell hegyen épített várossá lenned, és annak maradnod! Most kell vigasszá és fénylő világossággá lenned mindazok számára, akiknek erre szemük és szívük van. A „más Vigasztaló”, aki velünk akar maradni mindörökké, felemel, valahányszor a világból jövő hírek lesújtanak minket, legyőzi fáradtságunkat, ami

oly könnyen letompítja a jó lelkek győzelmébe vetett hitünket. Ez a „más vigasztaló” a gyülekezetet és pásztorait olyan sereggé tudja erősíteni, amelyikről a próféta ezt mondja: „Hát nem tudod-e és nem hallottad-e, hogy örökkévaló Isten az Úr, aki teremté a föld határait? Nem fárad és nem lankad el, végére mehetetlen bölcsessége! Erőt ad a megfáradottnak, és az erőtlen erejét megsokasítja. Elfáradnak az ifjak és meglankadnak, megtántorodnak a legkülönbek is. De akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnya kelnek, mint a saskeselyűk, futnak és nem lankadnak meg, járnak és nem fáradnak el!” (Ézs 40,28–31)

„Más Vigasztalót”! A görög eredetiben tulajdonképpen egy erősebb és határozottabb értelmű szó áll: a Paraklétosz. A paraklétosz valójában: az odahívott, az, akit segítségül hívnak, aki a segítség számunkra. Ez az ismertetőjele Krisztus gyülekezetének, tudja, hogy magára hagyva élni nem tud, hogy ő nem „önálló”, nem „nagykorú” ebben a világban és korban, hanem szüksége van a segítőre, gyámolítóra, a paraklétoszra. Ezt mindig is tudta a gyülekezet! De ha nem tévedünk, az utóbbi években kezdték ezt a függőséget világosabban felismerni. Növekszik azoknak a száma, akik felismerik, hogy tehetetlenek vagyunk a felülről való segítség nélkül. Sőt, úgy látszik előttem, hogy korunknak és korunk különös nyomorúságának ez az értelme: Isten iskolába fogott bennünket, megmutatja, hogy önállóan, ahogyan képzeltük, nem tudunk megállni. Elveszi önállóságunkat, amire építettünk, amiről csak Isten tudja, mi mindent képzeltünk el. S Isten nem nyugszik, mindaddig aláz bennünket, valameddig mindannyian, de mindnyájan belátjuk, hogy semmit sem ér az istentelen önállóság, amelyet mint legmagasztosabb evangéliumot prédikáltunk öndicsőítésünk magasabb és alacsonyabb iskoláiban. Jó annak, aki kezdi látni nemcsak nyomorúsága nagyságát, hanem a valódi segítőt is, azzal vigasztalódik, azt a segítőt, akit Krisztus övéi számára kér az Atyától. Valóban, jó nektek, keresztyéneknek, akik eddig is hittetek a segítőben, nektek sokkal, hasonlíthatatlanul sokkal jobb, mint azoknak, akik el voltak telve a maguk vélt önállóságával és elvesztek. Ezek számára a gonosz idő keserű meglepetés. Bizonytal, kimondhatatlanul nehéz, ha az embernek hosszú éveken át semmi támogatásra nem volt szüksége, nem kellett segítőt hívnia, mivel minden úgy ment, mint a karikacsapás... Most keservesen kell tapasztalnia, hogy Isten segítségére szorul. Ez az „átállás” némely embernek nem sikerül többé. Ezért most sok embert ki kell segíteni a bajból, aki maga soha nem találta vissza. Most csendes, teljesen csendes samaritanusi szolgálatra van szükség, amit senki sem tudna végezni, csak azoknak gyülekezetek, akik már régtől örömeiket és vigaszukat lelik ebben az örök segítőben. Mint Isten gyermeke, ezt a rejtett tudásodat nem tarthatod meg a magad számára. Most kétségbeesett emberek álldogálnak az utcán, a lépcsőházakban, a hivatali szobákban, mivel nem tudják megtalálni az átmenetet az istentelen önállóságból a megvigasztalódott függési állapotba. Átkozódásba és káromlásba sodródhatnak, mivel nem tudnak többé imádkozni. E tekintetben jó neked, gyülekezet! De mennyire is kötelez téged a tény, hogy neked mondatott, hogy hozzád szól, s rád gondolt Krisztus, mikor ezt mondja: „És én kérem az Atyát, és más Vigasztalót ad nektek, hogy veletek maradjon mindörökké.”

De ennek a görög szónak: Vigasztaló, még egy határozottabb értelme is van. Paraklétoszt mindenekeelőtt akkor hívnak segítségül, amikor jogsérelem esett, amikor az embernek szószólóra, ügyvédre van szüksége, aki védi, hogy felmentsék. Így a segítő az igazunkhoz segít. Valóban, az igazsághoz a hívőnek is segítőre van szüksége. Feltűnő, hogy milyen nyomatékosan kívánja az Úr, mindegyre visszatérve, éppen ezekben a búcsúfejezetekben az ő parancsolatainak a megtartását, megmaradást az isteni igazság mellett, tiszteletet az ő Igéje és parancsa iránt: „Ha engem szerettek, az én parancsolataimat megtartátok.” Az szeret engem, aki megtartja az én parancsolataimat. De hallha-

tunk-e mi, gyülekezet, ilyen követelményeket anélkül, hogy ne lássuk: kikerülhetetlenül az örök ítélőszék előtt állunk? Hallhatjuk-e anélkül, hogy azonnal tudatára ne jussunk: vádoltatunk! Ez Krisztus gyülekezetének helyzete: látja, hogy vád alatt van, vádolja Isten Igéje és parancsa. Nincs mentsége. Lehetetlen kivonnia magát ebből az ügyből. Ez a keresztyén gyülekezetnek a legnagyobb nyomorúsága, nemcsak ezekben az időkben, de különösképpen a nagy leszámolás napjaiban. A népek között élő keresztyén sereg képtelen meg nem látni a vétket, képtelen arra, hogy az egész mostani sötét eseményso-rozatot úgy fogadja, mint meg nem érdemelt sorsot. Tudja, ez nem meg nem érdemelt sors, nem vak hatalmak dühösködése. Nem! Itt rejtélyesen látó igazságosság működik. Ami most látható lett a földön, az annak a sok igazságtalanságnak érett gyümölcse, ami az utóbbi években kiengesztelhetetlenül és megbocsátás nélkül felgyülemlett közöttünk. Mindez azoknak a jogszegéseknek és jogsérelmeknek summája, amelyeket kicsinyben és nagyban követtek el. Nemcsak jogtalanság történik most. Nem jogos-e az, ami törté-nik? Minden felfoghatatlansága ellenére is, egy darab isteni igazság történik. Ezt, ter-mészetesen, csak a gyülekezet tudja felismerni. A világ nem lát át ezen. Ezt hittel meg-látni csak az a sereg tudja, amelyikben a „más Vigasztaló” lakozást vett, és engedi, hogy vezesse őt az „igazságnak Lelke”, ahogyan azt Jézus nevezi. Csak az igazságnak Lelke, a Szentlélek tudja az ember előtt felfedni ezeket a mélyebb összefüggéseket.

Az igazság e Lelkében van valami kérlelhetetlenség. Az alapokig hasít, és mi nem akarunk feljajdulni, kímélni akarjuk magunkat, ki akarunk térni. Pedig üdvös és szük-séges az igazságnak mélyéig hatolni. S végtére is, mit tár fel előttünk az „igazságnak Lelke”? Hova vezet bennünket? Annak a ténynek a felismerésére, hogy nem csupán általános vétek az, ami most a világban elintézésre kerül, hanem a mi tulajdon bűnünk is, és elsősorban ez. Ez a Lélek azért az igazságnak a Lelke, mivel személyválogatás nélkül feltárja azt, ami terhünkre szól, világosan és visszavonhatatlanul meggyőző büne-inkről. Európa valamennyi népe között most a keresztyének serege az a hely, ahol ezt mondják: „Mea culpa, mea maxima culpa!” „Az én bűnöm, az én igen nagy bűnöm!” A világot az jellemzi, hogy így kiált: „A te bűnöd, a te igen nagy bűnöd!” A mások büne, a gonosz emberek büne, a gonosz Isten műve. A gyülekezetnek meg az a különös is-mertetőjele, hogy ezt mondja: az én vétkem, a mi vétkünk. A mi bűnünk, az én bűnöm, hogy most ezerszámra vesznek éhen ártatlan gyermekek. A gyermekgyilkosságnak ez a szelleme már régen közöttünk él, naggyá növekedett és láttuk növekedni anélkül, hogy idejében ellene állottunk volna! Hogy megerősödhetett és megeríthetett, ez az én bűnöm, a mi bűnünk, ami igen nagy bűnünk. Így a gyülekezet engedi, hogy az, ami most törté-nik a földön, töredelemre vezesse és megtérésre vezérelje. Beismeri, hogy nem tartotta meg Isten parancsolatait. Ezt csak ő képes beismerni. Krisztus gyülekezete tudja, hogy Isten trónja előtt az a vád ellene, hogy ő a háborús főbűnös. Csak a gyülekezet tudja ezt felismerni. A világ nem. S nem is fogja soha felismerni. A világ csak azt tudja öles hosszúságú cikkeken bizonyítani, hogy mások a hibások, minden hiba csak másokban van, ő maga ártatlan, mint egy ma született bárány. Mert a világban nincs az igazságnak Lelke. Nem tudja elviselni ezt a Lelket, mivel ez ellene szól. A világ csak azt tudja elvi-selni, ami mások ellen szól, s ami őt magát igazolja és megerősíti eddigi mivoltában.

A gyülekezetnek azonban itt van szüksége a vigasztalóra. Itt vigasztalhatatlan ő, ezért teljesen Isten vigaszára van utalva. Mert bűnösnek tudja magát, másoknál sokkal bűnösebbnek. Mi, keresztyének, semmit sem tudunk mentségünkre felhozni. Mi itt csakugyan gyámoltalanok vagyunk, mint az árva gyermekek. Mi itt ki vagyunk szolgál-tatva a nagy vádlónak, teljességgel védőnkre és ügyvédünkre vagyunk utalva, aki ezt mondotta – és hol lennénk, ha nem mondotta volna –: „Nem hagylak titeket árvakül, eljövök ti hozzátok.” Mi rászolgáltunk a halálra, nem értelmetlen halál az, ha meg kell

hálnunk. Igazságos a halálos büntetés, amit megérdemeltünk. Egyetlen védőnk van, ez pedig az, aki jön és szól: Nem kell meghalnotok, „mert én élek, és ti is élni fogtok.”

Az a benyomásunk, hogyha most, ezekben az időkben minden ember kész volna magára vonatkoztatni ezt az igazságot, meghajolna alatta, javulnának a viszonyok. Ilyen bűnbánat és megtérés volna egy jobb világnak a feltétele. Ezen alul nem megy. Miért mindig, minden népben csak egy kicsiny és megváltott keresztyén sereg engedi magát vezetetni az életnek útján? Ez a körülmény kísértés számunkra. Az egyik tanítvány nyilván érzi is ezt a kísértést. Ezért olvassuk róla: „Monda néki Júdás (nem az Iskáriótes): Uram, mi dolog, hogy nekünk jelentek ki magadat, és nem a világnak?” Nem tudja ezt magának megmagyarázni. Krisztus azonban felel neki: Csak magadra legyen gondod, a viláéért való gondot csak bízd éneám. Csak arra törekedj, hogy te szeress engem, parancsolatomat megtartsd ama napig, amikor én és az Atya el fogunk jönni, hogy lakozást vegyünk benned és mindazokban, akik várnak reánk. „Felele Jézus és monda néki: Ha valaki szeret engem, megtartja az én beszédemet: és az én Atyám szereti azt, és ahhoz megyünk, és annál lakozunk.” Egykor pedig eljön ama nap, amelyikről ezt olvassuk: „Íme az Isten sátora az emberekkel van, és velük lakozik, és azok az ő népei lesznek, és maga az Isten lesz velük, az ő Istenük.” Ámen.

A Fiú végrendelete

Alapige: János 14,26–31

Az Úr – emlékezzünk erre egy pillanatilag – éppen búcsúzik a tanítványok kis csapatától. Azzal vigasztalja övéit, hogy rámutat arra: mit hagy rájuk. Úgy beszél, mint egy haldokló atya, aki elmondhatja megrettent gyermekeinek, gondolt rájuk és gondoskodott róluk. A Biblia egyetemes tartalmát nem hiába nevezzük „testamentumnak”. Valóban testamentum az, amit itt az Úr gyermekeinek és örökösének feltár. Nem tartalmaz ugyan pénzt, jövedelmeket – külső javakban szegényen hagyja hátra őket –, ellenben az ő békéjét ígéri nekik, s ezen mindazt érti, amire szükségük lesz az életre és a halálra: „Békességet hagyok néktek, az én békességemet adom néktek.”

Krisztus a népekre az ő békességét hagyta. Igazzá lett az, amit az angyalok hirdettek azon az éjszakán: „...és e földön békesség.” Isten békessége itt van, Krisztus adta ezt át tanítványainak, rájuk hagyta. Tudjuk, hogy ez szorosan véve olyannyira valószínűtlenül hangzik, mint mikor az ember, kint az Isten szántóföldjén, a koporsótól három lépésnyire – ahol a kábító virágtengeren keresztül is érzik a rothadás szaga –, az életről merészel beszélni s bizonyosságot tenni. Ahogyan az ember a halálos ágyán beszél az életről, úgy beszél ő a békességről. Igaz, nagy merészség ez, de miért ne lennénk merészek? Miért lennénk gyávák ahhoz, hogy megadjuk magunkat az ún. „tények” előtt? Avagy nem tény-e az, hogy Krisztus ezt mondja: „Békességet hagyok néktek, az én békességemet adom néktek.” Természetesen szükség volt a Fiúra, hogy ez megmondassék az emberiségnek. S ha van bennünk merészség, hogy üzenetét hittel elfogadjuk s ezt továbbadjuk, az ember úgy gondolja, olyan hangjának kellene lennie, mint egy angyalnak, arkan-gyálnak, az egész mennyei sereg sokaságának harsonaszavával kellene zengenie, s ebbe a bűntől mérgezett, halálosan beteg világba belekiáltania: Krisztus nekünk, embereknek, az ő békességét adta! De ha már nincs is angyalhangunk, s harsonák sem állnak rendelkezésünkre, mégis mondjuk el az olyan közönséges embereknek szegényes halk hangján, akik maguk is ennek az ellenséges világnak közepében élnek, és akik maguk sem tudják, mikor kerül rájuk a sor, mikor robban rájuk borzalmas háború. Gyengén bár, de adja Isten, szóljuk mégis hittel: Krisztus mondotta: „Békességet hagyok néktek, az én békességemet adom néktek.”

S ha már erről a békéről tudunk valamit, fel kell figyelniünk, ha békéről beszélnek az emberek. Oly sok mindent mondhatnak békének. S ami egyeseknek béke, az másoknak gyakran háború. Krisztus jól tudja ezt, ezért nagyon óvatosan beszél a békéről. „Az én békességemet adom néktek” – mondja Jézus nagyon határozottan. S hogy semmi félreértés ne essék, megismétli: „nem úgy adom én néktek, amint a világ adja”.

Tudniillik, a világ is ad békét. Nem igaz az, hogy a világ oly nyomorult, oly szegény és oly gonosz lenne, hogy ne tudna minket valamiféle békességgel megajándékozni. Ha például a régi görögök békességről beszéltek – erről pedig gyakran és szívesen beszéltek –, ezen az emberi nyugalmat értették, jó egészséggel együtt. Sőt, tisztelték a békeség istennőjét, Eirénét, és képben is ábrázolták. De nagyon meggondolkoztató, ha azt halljuk, hogy ők ezzel a békeistennővel együtt egy fiúcskát is ábrázoltak. Nagyon hasonlatosnak látszik ez Mária képmásához a gyermek Jézussal. De ez a fiúcska egy kis Plutó-gyerek volt. S ezt nevezték békének. Azt az időt, mely kedvezett a pénzszerzésnek, a meggazdagodásnak. Most ezt kérdezzük: Nem ezt gondolják-e Európa népei akkor, amikor oly hangosan kiáltanak a béke után? Nem ezt az istennőt a Plutó-fiúcskával? Nem egyszerűen ez után vágyódunk-e? Oly korszakra, amikor ismét háborítatlanul szerezhetünk pénzt? Ez béke volna, az általános jólét kora? Ha a mai nemzedék abban merül ki, hogy nyugodtan kertészkedhessék, nyugodtan pirithassa a szalonját, béke volna ez? Ilyen „békét” tudnának adni nekünk az emberek. Olyan béke volna ez, amelyet talán az amerikai nagybácsi tudna hozni számunkra, de béke volna ez? Krisztus ezt mondja: „Békességet hagyok néktek, az én békességemet adom néktek: nem úgy adom én néktek, amint a világ adja.” A rómaiak is sokat beszéltek a békéről, ők is ismertek egy békeistennőt, Paxnak nevezték. Babérkoszorút viselt a fején, az emberi tisztelet és dicsőség jelét. Nem ismertünk-e mi is, európaiak ilyen „béke-időt”? Az emberi dicsőségnek olyan korszakait, amikor az emberiség halántéka köré babérkoszorút fontunk, s ujjongtunk: mennyivel előbbre jutottunk! Nem hódoltunk-e mi is a tébolyig ennek a babérkoszorús homlokú békeistennőnek? S nem erre vágyódnak-e ismét a népek, az önimádat és önistenítés korszakára?

Isten gyülekezetében is nem ritkán ezt tartották békének, a pénz és dicsőség istenével szerzett békét, ezt a Plutó-fiúst, s ezt a babérkoszorús békét. Az egyházi tömegben ma is kísért az ilyen béke utáni vágy, az egyiptomi húsosfazekakhoz való visszatérés gondolata. Az Ótestamentumon egyetlen küzdelem húzódik végig, a hamis és igaz próféták küzdelme. A hamis próféták olyan békét hirdetnek, amelyik az emberi tunyaságot táplálja, az igazi prófétáknak azonban még a jólét és a békesség idején is fel kellett emelniük szavukat: „...mondván: Békesség, békesség, és nincs békesség!” (Jer 6,14) Az ilyen hamis béke ellen tiltakozik az Úr, amikor halljuk, hogy ezt mondja tanítványainak: „Békességet hagyok néktek, az én békességemet adom néktek: nem úgy adom én néktek, amint a világ adja. Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, se ne féljen!”

Persze, az a gyermek, akinek születésekor angyalok hirdettek békességet a földön, nem a Plutó-fiúcska! A gyermek Jézus valóban nem az emberi jólétet és gazdagságot testesíti meg. Nem! A szegény világ öltözetét viseli, egyszerű vászonba van bepólyálva és a jászolban fekszik. Ez a Békefejedelem nem babérkoszorút, hanem nemsokára töviskoszorút hord. Szegénység és védtelenség az őt körülvevők látható jele, attól az éjszakától, amikor az angyalok énekelték, addig a napig, amikor a Nap fényes nappal elveszítette világosságát. Nem a gazdagok és hírnevesek békéje ez, nem, hanem az ócsároltak, megvetettek békessége ez, amit Krisztus örökségül hagy tanítványaira. Azoké, akik a maguk dicsőségének utolsó babérlevelét is elveszítették homlokukról, a szegény bűnösök békessége ez, akik minden dicsőséget nélkülöznek Isten előtt. Vannak közöttünk olyanok, akik nem tudnak sem aranyat, sem tömjént, sem mirhát vinni a

gyermek Krisztusnak, hanem csak egy szegény, vétektől megejtett, bűnös szívet. Nettek hagyta hátra az Úr a maga drága örökségét. Ti különösképpen figyeljétek, ha halljátok, hogy az eltávozó Úr ezt mondja övéinek: „Békességet hagyok néktek, az én békességemet adom néktek: nem úgy adom én néktek, amint a világ adja. Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, se ne féljen!”

De miért ne nyugtalankodjék és ne féljen a tanítványok szíve? Erre alapos okuk van, mert hiszen Uruk közvetlenül passiójának küszöbén áll. A tanítványokra hamarosan olyan órák jönnek, amikor azt, aki békéjükéről kezeskedik, az ellenség kezére adják. Nemsokára, rövid ideig, úgy fog látszani, mintha az ős gonosz ellenség lenne a győztes, ez számukra megdöbbenő lesz. Ha csak kis ideig is, de úgy látszik, mintha a békesség végérvényesen megszűnne, mintha a világ feltartóztathatatlanul az örök ellenségeskedésbe zuhanna vissza. De „ne nyugtalankodjék a ti szívetek, se ne féljen”, „mert jön a világ fejedelme: és énbennem nincsen semmije.” Ő jön, a világ fejedelme! Az Úr látja, hogy mennyire ijesztően közeleg, jön teljes hatalmával, sok-sok csellel. Jöhet! „Énbennem nincsen semmije.” És azért nincs semmije azokban sem, akiket Krisztus végrendeletszerűen a békességnek megbonthatatlan örökségébe helyez. Az a keresztyén sereg, amelyik szorosan mellette áll, és senki más mellett, mondhatja vele együtt és utána: Ha a világ ördöggel volna is tele, ha jön is a világ fejedelme, énbennem nincsen semmije. Aki engedi, hogy hitben teljesen belevétessék a Krisztus halálába, abban a vádlónak sem az időben, sem az örökkévalóságban nincsen semmije. Az első keresztyének a béke egyetemes örökösének tudták magukat, ezért dicsekedhettek ezzel: „Örömünk van az ítélet napjában!” Igen, a végítéletben is védelme, fedezete lesz a vádló ellenében annak, akinek egyedül Krisztus a békességének a keze. Akinek meg van ez a békessége, ne keressen mást!

Ebben a világban, ahol nincs egyetlen talpalatnyi föld sem, ahol béke volna, itt, ahol minden rög harci- és küzdőtér, minden vízcsepp hatalmas mérkőzések színtere, ebben a világban, ahol állandóan hadi állapot van, szárazföldön, vízen és levegőben: íme, itt van az a békelehetőség, amelyet az Úr Jézus megnyit az ő tanítványai előtt, ez sem magától értetődő, sem lebecsülendő dolog. Az általunk szerzett békékben nincs átütő erő. Nem ér el az égig, nem ér el addig, ameddig lázadásunk elhat. Mert lázadásunk végeredményben az ég elleni lázadás mindenkor. Békességet csak egy valaki ajándékozhat nekünk, akinek megadatott, hogy békét szerezzen az ég és föld között. Ez lenne az a totális béke, amely a mi totális háborúinknak véget tudna vetni. Ezért minden béke, amely nem az ég és föld közötti béke, csak rövid életű. De íme, Krisztus az, aki vállalkozott rá, akinek meg is adatott, hogy létrehozza ezt a totális békét, az ég és föld békéjét. Ez ott történt meg, ahol végül is ezt mondta: „Elvégeztetett!” Ez, és nem kevesebb, mint ez végeztetett el, itt a kereszten! Itt vannak az ég és a föld szélei összetartva. Itt lehet elmondani: minden viszály véget ér. Nem azért háborúskodnak a föld népei, mivel nincs itt a béke, hanem mert megvetik ezt a békét, s tagadják azt, ahelyett, hogy hitben elfogadnák. Ez a béke Krisztus cselekedete, éspedig engedelmisségi cselekedete. És az Úr ezt nem ellenkezve, nem kényszeredetten és kedvetlenül, hanem önkéntes engedelmisségben és az Atya iránti szeretetből cselekedte. „Hogy megtudja a világ, hogy szeretem az Atyát és úgy cselekszem, amint az én Atyám parancsolta nékem: keljétek fel, menjünk el innen.” Mint vezényszó, hangzik az éjszakában: „Keljétek fel, menjünk el innen.” De hová? – A keresztre, a harcra, a győzelemre!

Nekünk pedig annak örököséivé kell lennünk, amit ő ott küzdött ki számunkra a kereszten. Ez az örökség nem azért adatott nekünk, hogy magunk élvezzük, hanem hogy szétosszuk ezt másoknak is. Tartozunk ezzel a világnak. Aki helyesen valósítja meg az Úrnak ezt a végrendeletét, amelyben búcsúzik övétől, az tudja, hogy a béke világossá-

gává és sójává kell válnia a népek között. Hogyan is mondja Pál az Efézusi levélben? „És felsaruzván lábaitokat a békesség evangéliumának készségével.” És hogyan mondja Ézsaiás? „Mily szépek a hegyeken az örömondónak lábai, aki békességet hirdet, jót mond, szabadulást hirdet, aki ezt mondja Sionnak: Uralkodik a te Istened!” De hogyan mondja maga az ÚR? „Boldogok a békességre igyekezők, mert ők Isten fiainak mondatnak.” Ámen.

A szőlőtőről szóló példázat

Alapige: János 15,1–27

„Az Isten szeretet!” Ez ennek a fejezetnek a nagy üzenete. De Isten a maga módján szeretet. Mi ma olyan Isten után kiáltunk, aki úgy bizonyítaná meg szeretetét, ahogyan az számunkra meggyőző és megfelelő volna. Isten azonban az ő szeretetével a maga útján jár, és ez is így van jól. Ha valaki megmondhatná, milyennek kellene lennie az ő véleménye szerint Istennek, hogy szeretet, valódi igaz szeretet legyen, valami hasonló történe, mint amikor valaki maga idézhetné elő az időjárást. Isten azonban szeretetét meghatározott helyen bizonyítja, amit ő keres ki meghatározott időben, amit ő szab meg, és ezt egészen határozott, egyéni, egyszeri és utánozhatatlan módon és formában bizonyítja meg az embereknek, hogy ő – szeretet! Isten ezen akarata előtt meg kell hajolnunk. Aki ebbe nem törődik bele, annak egész életében kételkednie kell abban, hogy Isten szeretet, és egész életében vitatkoznia kell afelett, hogy ő semmit nem vesz észre, nem lát olyan Istenből, aki a szeretet. De aki Istennek ezen fenséges eljárása előtt meghajlik, az megtapasztalja és kénytelen megérteni: „Isten szeretet!”

Hogy miképpen szeretet Isten, s mi módon akar az lenni, ezt mutatja meg nekünk János ebben a 15. fejezetben. Ezt ugyanolyan joggal lehetne a szeretet himnuszának nevezni, mint az 1Kor 13-at. Amikor János Isten szeretetéről akar szólni, a szőlőtőről beszél, ennek a földnek egyik növényéről. De azt is mindjárt értésünkre adja, hogy itt olyan szőlőtőről van szó, amelyik nem azonos a többivel, s ezt a többivel ellentétben az „igazinak” mondja, vagyis annak az igazi szőlőtőnek, amelyhez nincs más hasonló: „Én vagyok az igazi szőlőtő, és az én Atyám a szőlőműves.” Az Atya, aki más szőlőtöveket hagyott tenyészni e földön, ezt az egyet, ezt az „igazi szőlőtövet” különös szándékkal plántálta bele a földbe. Jelenítsük meg ezt a hallatlan dolgot, amit Krisztus mond itt, ezzel: Isten úgy szeretet, hogy ő ezt Jézus Krisztusban plántálja a földbe. Krisztust magát kell érteni az igazi szőlőtőn. De tegyük mindjárt hozzá: ő, a szőlőműves nem feltétlenül plántál. Úgy cselekszik, hogy az örök szeretet gyökeret verjen a földbe, nemcsak hajszálgyökereket, hanem olyanokat is, amelyeket a szőlőtő hajt. Isten szeretete Krisztusban, az ő emberré létele által, mint a Paradicsomból származó, élő és életképes növény plántálódott ide, erre az elveszett földre, és itt mélyen gyökeret is vert. Való, hogy mi többé nem a Paradicsomban élünk, régen kiűzettünk onnan, de most úgy tettett a szőlőművesnek, hogy a Paradicsomnak legszebbik növényét, a szeretetet adja oda ezzel a rendeltetéssel: tovább növekedhetik ezen a földön. Krisztus születése óta Isten szeretete visszavonhatatlanul itt él ezen a földön.

De hol van ez a szeretet? Min vehetjük észre, hogy itt van a földön? Erre Krisztus ismét ebben a példázatban felel. Ne keresd messze! Ne keresd a világban! Ne keresd másoknál sem! Keresd magadnál! Mindazoknak, akik most perlekedve kiáltanak a világba, a messze csillagokig: Hol az Isten szeretete? – azoknak az ég, e példázaton keresztül, az isteni szeretet utáni kérdést visszadobja. S itt az ég az, aki kérdez és perel velünk: Hol az Isten szeretete? Hova tetted? Hol van benned? Még sohasem vetted észre, hogy benned akar lenni? A szőlőtőnek vannak ágai. Ezek az ágak ti vagytok, embe-

rek. „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők.” És milyen igaz, hogy a szőlőtő az életnedvet az ágakba adja, úgy adja Krisztus az ő örök isteni szeretetét az emberekbe, és önti azokba, övéibe, tanítványaiba, akik összenőttek vele. Ott látható és érezhető Isten szeretete, ahol emberek úgy kapcsolódnak Krisztushoz, úgy élnek Krisztusból, mint ahogy a vessző csüng a szőlőtőn, és a tőből él. „Szeretet mozgat mindent, a napot, holdat és csillagokat.” – így szól egy álmélkodó, akin elhatalmasodott az isteni szeretet nagysága. De ez a szeretet mégis ott a legnagyobb, ahol ez a csillagokból alájött erre a kis földcsillagra, s itt embereket kezd mozgatni.

Bizony, van okunk a csodálkozásra! Már az is csoda, hogy Isten beleplántálja szeretetét ebbe a földbe. Ahol pedig egy ember-ág lehet az „igazi szőlőtő”, azzal a kegyelem legnagyobb csodája történik. Hiszen végre is, nem a mi hatalmunkban áll, hogy ilyen ág lehessünk. Amint a szőlőtő az, amely ágakat hajt és tart, úgy Krisztus az, aki szánandó, félvad embereket arra méltat, hogy teljesen egyesülhessenek vele úgy, ahogyan az ág egy a szőlőtővel. Egyedül Krisztus az, aki minket, vadhajtásokat, nemes és gyümölcsöző ágakká tehet. Itt annak az isteni kiválasztásnak boldog titka áll előttünk, amelyik aláhajol hozzánk, emberekhez, amelyik kutat utánunk, és bennünket az Istennel való örök boldog közösségbe vesz be. „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket, és én rendeltelek titeket, hogy ti elmenjeteek és gyümölcsöt teremjeteek, és a ti gyümölcsötök megmaradjon.”

Olyan bensőséges ez a közösség, amelyikbe Krisztus az ő kegyelme által kiválasztott embereket vonja be, hogy kiválasztottait barátainak nevezi. „Ti az én barátaim vagytok.” Az emberek barátokká, Isten barátáivá lesznek. Ha csak annyit mondanak, hogy szolgálai vagyunk, már ez is elegendő volna, majdnem túl nagy ahhoz, hogy elfogadhatnánk. De ő itt most többet mond. Barátainak nevez minket. Minket, akiket jól ismer! Minket, akiknek Péterrel együtt szégyenkezve kell mondanunk: „Uram, te mindent tudsz!” Tud arról a mélyen gyökerező Isten iránti engedetlenségünkről, amely szívoosan és kiirthatatlanul osztályrészünk, lényünk legbelsejébe gyökerezik. S még így is barátainak mond, Isten barátainak. Ahogy a vakoknak mondotta: Lászatok! A sántáknak: Járjatok! A bélpoklosoknak: Tisztuljatok meg! A halottaknak: Keljeteek fel! – úgy mondja itt az Atya megbízásából, teljhatalommal: „Ti az én barátaim vagytok!” „Nem mondalak többé titeket szolgálóknak, mert a szolga nem tudja mit cselekszik az ő ura: titeket pedig barátaimnak mondtalak, mert mindazt, amit az én Atyámtól hallottam, tudtul adtam néktek.”

Aki meg tudja érteni, az értse meg, mert mi csak ámulni tudunk, örülni és köszönni. Fölöttébb örvendetes dolog Isten barátjának lenni. Része ez annak a legtisztább és legtökéletesebb örömmek, amely a menny angyalait hatja át, valahányszor egy bűnös vezekeel és megtér a földön. „Ezeket beszéltem néktek, hogy megmaradjon ti bennetek az én örömem és a ti örömetek beteljék.” Íme, az Isten szeretete. A mennyei Atya azoknak kínálja barátságát, akiről tudja, hogy az ellenségei. Isten szeretete irántunk, emberek iránt ellenség-szeretet, szeretet a bűnösök iránt.

Ez a barátság azonban, amelyet Isten nekünk, embereknek kínál, az ő számára sem olcsó. Nagyon sokba került neki. Barátságot ajánlani az ellenségnek, fölöttébb drága és kockázatos dolog, áldozatot is követel: „És lőn, amikor ő letelepedék a házban, imé sok vámszedő és bűnös jött oda és letelepedtek Jézussal és az ő tanítványaival az asztalhoz. És látva ezt a farizeusok, mondának az ő tanítványainak: Miért eszik ez a ti Mestereteek a vámszedőkkel és bűnösökkel együtt? Jézus pedig ezt hallván, monda nékik: Nem az egészségeseknek van szüksége orvosra, hanem a betegeknek.” (Mt 9,10–12) A betegekhez ül Jézus, oda, ahol a világ a legszennyesebb, ahol a világ a legmesszebbre esett a mennytől. Sőt, annyira társult a bűnösökkel, hogy – szinte szemé-szája eláll az em-

bernek: „Mikor pedig elmenének a helyre, mely Koponya helyének mondatik, ott megfeszíték őt és a gonosztevőket, egyiket jobbkéz felől, a másikat balkéz felől.” (Lk 23,33) Ilyen sokba került neki az a barátság, melyet ő a bűnösöknek kínál. „Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja az ő barátaiért.”

Most kezd derengeni előttünk, hogy minden növény közül – pedig nagy volna a választék – miért éppen a szőlőtőt választotta ki hasonlatképpen az Úr, amikor Istennek a bűnösök iránti szeretetéről szól. A szőlőtő az ő vérenek a jele, melyet érettünk kiontott. Valahányszor vacsorájához hív, megisméltődik, hogy vámszedőkkel és bűnösökkel ül asztalhoz. Ezt kell gondolnunk, amikor ezt mondja: „Én vagyok az igazi szőlőtő, és az én Atyám a szőlőműves.” Ilyen az Isten szeretete, a keresztre megy érettünk.

Ámde ez a barátság nemcsak Istennek, hanem nekünk, embereknek sem könnyű. Nemcsak ékességül vannak az ágak ezen a szőlőtőn, sőt nem is önmagukért vannak ott. Az ág azért van, hogy gyümölcsöt hozzon. Ezért: „Minden szőlővesszőt, amely énbenem gyümölcsöt nem terem, lemetsz, mindazt pedig, amely gyümölcsöt terem, megtisztítja, hogy több gyümölcsöt teremjen.” „Abban dicsőítetik meg az én Atyám, hogy sok gyümölcsöt teremjete, és legyetek az én tanítványaim.” Legyetek az én tanítványaim! Hiszen máris azok vagyunk, amint az előbb hallottuk: kegyelemből. De csak akkor vagyunk igazi tanítványai, ha gyümölcsöt termünk. Ágak vagyunk a szőlőtőn, mégis akkor leszünk valódi ágak, ha ezeken gyümölcsök teremnek. „Mindazt pedig, amely gyümölcsöt terem, megtisztítja, hogy több gyümölcsöt teremjen.”

Az ágakat meg akarja tisztítani. Hiszen – ismétlem – az ágak meg vannak tisztítva. „Ti már tiszták vagytok ama beszéd által, amelyet szóltam néktek.” Ez a keresztről való beszéd. Ott történt meg a tisztítás. Istennek barátja: megtisztított ember! Olyan, aki megkönnyebbült, megszabadult a tehertől. Letehette azt, mivel az ember megtalálta a helyet, ahová helyezheti azokat. Fellélegezhetett! Ezért nincs szükség arra, hogy elpuhogtassa életerejének háromnegyed részét, hogy tisztába jöjjön önmagával, embertársaival és Istennel. Nem! Aki Isten barátjává lett, annál megvalósult az, hogy: megtisztult. Tisztába jött önmagával, embertársaival és Istennel is. Isten tisztította meg őt. Sőt, az következett be, ami a szőlőtőn különösen feltűnik: hatalmasan kihajt! Téged is hajt, téged is hajt valami a felebarátodhoz. Aki megtisztult, azt kezdi szorongatni Krisztus szeretete, és a hajtóerő benne az a „szeretet, mely mozgat napot, holdat és a csillagokat”, és most – mily csoda – hajt embereket!

Hogy ezt mind meg kell érteni, ismét megvilágosodott előttem egy kórházi látogatásom alkalmával. Egyik súlyos beteg előadta betegsége történetét, az ápolónőkkel kapcsolatos tapasztalatait. Megállapította, hogy kétféle betegápolónő van. Az egyik mindent észrevesz a betegen: rosszul vetették-e az ágycát, jól aludt-e, szomjas-e, vannak-e fájdalmai, milyen gondolatokat hordoz? Az ilyennél nem is szükséges, hogy panaszkodjunk. Megértően bólogatnak, az ember észreveszi: ők tudják... mindent tudnak. Ezek mellett aztán vannak másféle ápolónők és orvosok is. Ezek is szintén jók a maguk nemében. A beteg nem is akar háládatlan maradni a hosszú éveken át kapott ápolásért. De ezek nem látnak és nem vesznek észre semmit. Meg kell mondani nekik mindent. Mintha valami hiányoznék belőlük. Nem lehetne azt állítani, hogy ezek kötelességmulasztók. De mi az, amit ez a beteg hosszú betegsége alatt megfigyelt? Észrevette azt, hogy egyeseket öröm, hála, szeretet hajt munkára, akik végzik munkájukat, mint Isten barátai, hajtja őket Krisztus. Aztán vannak olyanok is, akik önmaguktól végzik a munkát, talán valami emberszeretet hajtja őket, de nem az az erő, amely a szőlőtőből származik. Nem a hivatali ruhán múlik a dolog. Az Istennel való barátságon dől el minden. Ezt gondolja Jézus, mondván: „Aki énbenem marad, én pedig őbenne, az terem sok gyümölcsöt: mert nálam nélkül semmit sem cselekedhettek.”

A Genezáret partján

(Lelkigondozói rovat lelkipásztorok részére)

Gyökössy Endre

XVII.

Legyen teljes örömünk!*

János apostol, a szeretett tanítvány első levele számomra mindig igen sokat jelentett. Életem rám szakadó nehéz próbái alatt nem egyszer merítettem belőle erőt és vigasztalást. Kaptam belőle útmutatást és vezetést is utamon.

Jézus mennybemenetele után János apostol is aktív misszionárius lesz. Az üldözések alatt Jeruzsálemben tartózkodik. Pál első missziói útja során meglátogatja őt.

Pál halála után Kis-Ázsiában, Efézusban találjuk. Ő veszi át az ottani gyülekezet vezetését.

Ezt a levelét 90 körül írja a kis-ázsiai gyülekezetek számára, mintegy körlevél gyanánt. A levél szerkezetére nézve nem egységes. Inkább azt mondhatnám, olyan, mint egy gyöngy-nyakék. Örök érvényű, Lélektől ihletett gyöngyszemek, gondolatok, tanítások egybefűzése ez a körlevél. De minden gondolatcsoport külön-külön is időt álló és örök érvényű, mert *szemtanú* írása és minden sorában Jézust, az Ő lelkét tükrözi.

A levélből megtudjuk, hogy a kis-ázsiai gyülekezetek akkor még éppen külső békében éltek, de belül hamis tanítások ütötték fel fejüket. Ez ellen hadakozik János. Ezt a hamis tanítást ma *gnózis*nak nevezzük. (*gnózis = ismeret*)

A gnosztikusok már nem ismerték személyesen Jézus Krisztust, s a jézusi tanításokat zsidó és pogány gondolatokkal, filozófiával vegyítették. Azt vallották, hogy lehetséges egy misztikus és mindent fölülmúló istenismeret. Erről az általuk kiagyalt „magasabb rendű” megismerésről elméleteket gyártottak. Magukat természetesen felsőbbrendű, „beavatott” embereknek tartották, és bizonyos fokig lenézték az egyszerű hívőket, akik nem értettek ehhez a keverék-vallásfilozófiához. Ők mindenek fölé helyezték a megismerést, a tudást, s úgy vélték, hogy ilyen módon különleges megismeréshez és tudáshoz juthatnak, mint az általuk lenézett, egyszerű hívők Jézus követése által.

Ami a legveszélyesebb volt ebben a gnózisban, gnoszticizmusban (s ez ma is veszélyes!), hogy Jézus számukra már csak legfelsőbb tekintély volt, legmagasabb rendű Szellem – de *megváltó halála* már szinte semmit sem jelentett nekik! Ezt pótolták „tudásukkal”, egyedül helyesnek vélt istenismeretükkel és külön lelki-gyakorlataikkal.

Ha mindezt jól meggondoljuk, észre kell vennünk, hogy a gnózisban lett először „vallás- és világnézet” Jézus tanításaiból. Mégpedig olyan vallás- és világnézet, amely már független „érték”, s lényegében másodrendű a közben megélt élet. Az a fontos, amit vallanak, hisznek, amit tudnak, amit tapasztalnak.

Milyen eleven ma is ez a gnózis! Hány és hány gnosztikussal találkozhatunk napjainkban is, akik sokat tudnak Jézus tanításaiból, sőt: rendhagyó élményekre, „misztikus” megismerésre, lelki tapasztalatra hivatkoznak – s közben életük semmiben nem különbözik a környező világ nem hívő életmódjától. S ugyanakkor kimondva vagy ki nem mondva az ő „vallásukból” (amelyet magasabb rendűnek is vélnék az egyszerű hívők hiténél) *kimarad Jézus Krisztus váltság-halála, vérének büntörlő és egyedül üdvözítő*

* Gyökössy Endre: *Mélységeken át – az öröm titkáig*. Szent Gellért Kiadó és Nyomda, Budapest.

ereje! Bár Jézusra hivatkoznak, szeretik, tisztelik, a legfelsőbb tekintélynek vallják, mégis úgy vélik, valamiképpen majd maguk is boldogulnak az általuk összegyűrt megismerésükkel.

A János korabeli és a modern gnoszticizmus között pedig csak annyi a különbség, hogy most nem zsidó és görög eszmék ötvöződnek a gnózisban, hanem inkább misztikus keleti tanítások.

János levele akkor is, ma is a gnózis, az élettől elszakadt „vallásos világnézeté” ellen küzd! Eleitől végig azt mondja, tanítja: *nem a vallásos elmélet, a tudáshalmaz a lényeg, hanem a tett!* Az életben megélt és kiabrázolt Jézus Krisztus!

János ebben a levélben ismét azt tanúsítja (jó, ha mi is meghalljuk végre), hogy Jézus erre a földre nem vallást, nem világnézetet hozott, hanem egy sajátos életformát! Jézus Jánoson keresztül üzeni: – Így él az, aki az én tanítványom! Így szól, így cselekszik, így szeret, így tud megbocsátani! S mindezt azért, mert szenvedtem és meghaltam érte.

Erről tanúskodik János, aki maga is szemtanú, aki látta, szerette, követte, hallotta Jézust. Ezért aktuális örökre ez a levél, mert amit János mond, „első kézből” való. Attól származik, aki maga is Jézustól vette, a forrás közvetlen közeléből, ahol a víz még egészen tiszta, semmivel nincs szennyezve.

Most pedig elmélkedjünk János levelének bevezető sorairól – hogy teljes legyen az örömünk:

Ami kezdettől fogva volt, amit hallottunk, amit szemünkkel láttunk, amit megfigyeltünk, amit kezünkkel is megtapintottunk, azt hirdetjük az élet igéjéről.

Mert megjelent az élet, mi pedig láttuk, és bizonyosságot teszünk róla, és ezért hirdetjük nektek is az örök életet, amely azelőtt az Atyánál volt, most pedig megjelent nekünk.

Amit tehát láttunk és hallottunk, azt hirdetjük nektek is, hogy nektek is közösségek legyen velünk: a mi közösségünk pedig közösség az Atyával és az ő Fiával, a Jézus Krisztussal.

Ezt azért írjuk meg nektek, hogy örömünk teljes legyen. (1Jn 1,1–4)

Három, rövid, hitvallásszerű vallomás ez Jézus Krisztusról:

– Jézus öröktől fogva való, Ő az Élet Igéje.

– Jézus megszületett emberi testben az első karácsonykor.

– Azért jelent meg, hogy közösségünk lehessen Vele és Rajta keresztül az Atyával!

Csak Vele és Általa lehetünk közösségben Istennel.

S mindezt azért írja János, hogy örömünk teljes legyen! Tehát nem azért, hogy csupán *tudják* ezt a kis-ázsiai hívők, s így magasabb rendű ismeretük legyen Jézusról: ez csak egy másféle gnózis lenne. Hanem azért, hogy örömük teljes legyen, hogy életük öröms, Jézust követő élet legyen.

Valóban: mit ér bármi magasztos tudás Jézusról, ha az nem válik bennünk állandó és mindig felbuzgó, belső öröm forrásává?

Itt lepleződik le a mi vallásunk, hamis miszticizmusunk, vallásos áltudományunk: ha nem teszi örömtelivé az életünket, csak gnózis az. Pontosabban: akadnak örömeink, de ezek valahogy nem akarnak összeállni teljes örömmé. Míg az egyik örömet átéljük, már el is veszi valami, és ismét várhatunk a másik kis örömrre. Mert ezek a kis örömek *kívülről* érik el életünket és nem *belülről* buzognak fel!

Hogyan lehet ahhoz az életformához jutni, amikor az öröm *belülről* ered? Az Ige és a Szentlélek által! Biztos vagyok benne, hogy János apostol levele ma is képes sokakat hozzásegíteni a gnosztikus életből a teljes örömhöz. Nem is csak a levél, az Ige, hanem általa a Lélek, Isten Lelke!

Ezért forduljunk nyitott szívvel Feléje. Ne csak azért, hogy többet tudjunk, hanem *legyen életté bennünk* az, amit általa kapunk – és így teljes legyen az örömünk.

Alkalmi prédikációk

Bibliaóra

Móra László Tibor

Kajántó

Az utolsó ítélet

Alapige: Máté 16,27; 25,31–46

Az elmúlt alkalommal arról volt szó, hogy hagyjuk Istenre az ítéletet. Ne mi, emberek ítéljük meg a másik embert, mert nem a mi feladatunk ez. Amikor az isteni ítéletre gondolunk, akkor nagyon sokszor apokaliptikus képek jelennek meg. Minden recsegve-roppogva felbomlik, megsemmisül. Minden, ami ebben a világban van, semmivé válik. Már említettem az egyik bevezetőben, hogy ezeket a félelmeket táplálják sokszor azok az újságcikkek meg filmek, amelyek ilyen témákról szólnak. A mai íge azonban egy teljesen békés képet mutat az utolsó ítéletről. Nincs tűz, nincs rombolás. Nagyon idillikus e kép. Egy pásztor képe jelenik meg, aki szétválasztja a nyáját, a juhokat és a kecskéket külön csoportba tereli. Krisztus ezzel szemlélteti, hogy megítél mindenkit cselekedetei alapján.

De mi az, ami jó cselekedet Isten szerint? Sokszor nem tudjuk, hogy mi az, ami jó, és mi az, ami rossz. Kérdés, hogy mit kellene tennünk, hogy az jó legyen mindenkinek. Sokszor ott van a kényszer, hogy meg kell felelni. Megfelelni a világnak, az embereknek, a munkahelyen, a baráti társaságban, a gyülekezetben. Egyáltalán meg kell felelni valaminek, valakinek? Ha igen, akkor kinek? Mit kéne tenni, hogy mindenkinek jó legyen? Hogy ne ahány helyzet, annyi álarcot hordjunk. Hogy a mi cselekedeteink jók legyenek, ha már itt ezt mondja ki Jézus, hogy ezek alapján lesz az ítélet. Az ember szerette volna megtudni és megismerni, hogy mi a jó és mi a rossz, de ennek katasztrofális következményei lettek, amikor szakított a jó és gonosz tudásának fájáról.

Milyenek tehát a mi cselekedeteink? A Heidelbergi káté 62. kérdése és felelete a következőt mondja: „És jó cselekedetünk miért nem lehet igazsággá Isten előtt, vagy annak valamelyes részévé? Azért, mert annak az igazságnak, mely Isten előtt megállhat, vétek nélkül valónak, tökéletesnek és Isten törvényével mindenben egyezőnek kell lennie. Ámde a mi legjobb cselekedeteink is ebben az életben mind tökéletlenek és bűnökkel fertőzöttek.” Akkor ott van a kérdés: tudunk-e jól cselekedni, vagy pathhelyzet áll elő? Ha igen, hogyan? Hitből fakadnak-e azok a cselekedetek vagy önzésből?

Nézzük meg az ígét, hogy mit mond. Mi alapján lesz eldöntve, hogy ki hova kerül. Ki megy be az örökkévalóságba és ki reked kívül.

A történetre már utaltam. Egy idillikus pásztor képe jelenik meg, ahol a pásztor szétválasztja nyáját. Krisztus ezt magára érti. Ő a Jó Pásztor, aki szétválassza a nyáját, jobb és bal keze felé helyezi őket. Hogyan? Mi alapján? Az íge csak egy dolgot mond. Jót tettünk vele vagy sem. Ennyire egyszerű lenne? Nem kell valami különleges dolgot cselekedjünk? Vegyük észre, hogy sokszor a legegyszerűbb dolgok azok, amelyek segítségével valamit elérhet az ember, csak mi vagyunk olyanok, akik szeretünk elbonyolítani sok mindent.

A kérdés csak az, hogy hogyan tudunk jót tenni Krisztussal? Nincs itt közöttünk. Nem látjuk. Nem tudjuk megérinteni, nem tudjuk elérni. Test szerint igaz, hogy nincs

itt. Tudjuk, hogy felment az Atyához, és ott van. Szentlelkével, Igéjével azonban itt van a földön. Ez azonban nem hozza őt kézzelfogható közelségbe, nem hozza őt el, hogy vele valamit is tudjunk cselekedni, hogy megmutassuk tetteinkben azt, amit érzünk, hogy ez által hitünk kézzelfogható valósággá váljon, ne elvont filozofikus hit legyen, vagy rajongás. De nézzük meg, hogy mit is mond Jézus a történetben? Ha a legkisebbel az én atyámfiai közül megcselekedtél, akkor velem tettél meg.

Mit mond tehát ez az ige? Vegyük sorra annak részleteit, és lássuk meg, hogy mit kell nekünk tennünk.

Azzal kezdi Jézus a történetet, hogy elmondja, hogy majd valamikor el fog jönni az ő dicsőségében, angyalaival együtt. Beül a királyi székébe, ahova egybegyűjt mindenkit. Ez az a hely, ahol az ítéletet tulajdonképpen kimondja. Ott lesz az egész világ. Nehéz elképzelni ezt. Azok, akik éltek valaha is e földön, mind együtt lesznek. Meghaladja az ember képzelőerejét. De erről beszél itt most az Úr. Minden emberről, aki valaha is ezen a földön volt. Keresztyének és nem keresztyének egyaránt. És ezek után megtörténik az emberiség szétválasztása. Tamási Áronnak van egy írása, az a címe, hogy *Rendes feltámadás*. Úgy írja le az egészet, hogy akik feltámadnak, azok rang és vagyon szerint lesznek Isten országában, a gazdagok elől, a szegények hátul. Ez az író elképzelése, amivel valamit üzenni akart akkor és ott, amikor ezt leírta. A bibliai történet teljesen mást mond. Nem rang és vagyon szerint, hanem Istenhez való hűség szerint, Istenért tett dolgok szerint lesz a szétválasztás.

A történet, mint már említettem, az akkori mindennapokból vett képpel folytatódik. A pásztor képe, aki szétválasztja a nyáját. Látja, hogy melyik juh és melyik kecske. Tudja, hogy melyiket hova kell irányítania. Így lesz majd akkor is. Krisztus látja, hogy ki milyen. Tudja, hogy ki mit tett, milyen cselekedetei vannak az embereknek. Ezért egyeseket elfogad, magához hív, másokat meg elutasít.

Az egészben az a furcsa, hogy egyik csoport sem tudja, hogy miért kerül pont oda, ahol van. Mit tettem, hogy elfogadsz? Vagy mit tettem, hogy nem fogadsz el? És ott a válasz Krisztus részéről: „Mert éheztem, és ennem adtatok; szomjúhoztam, és innom adtatok; jövevény voltam, és befogadtatok engem; Meztelen voltam, és megruháztatok; beteg voltam, és meglátogattatok; fogoly voltam, és eljöttetek hozzám.” (Mt 25,35–36) A másik csoportnak pedig pont az ellenkezőjét mondja: ezeket nem tették meg velem.

Erre ott lehet a jogos kérdés az ember részéről, hogy mikor tettük, vagy mikor nem tettük meg ezt, hisz tudjuk, hogy az Úr nincs itt testileg közöttünk, az első húsvét után negyven nappal felment a mennyekbe. Mi erre a válasz? Ha eggyel is megtették a legkisebbek közül, akkor velem tették meg.

A kérdés akkor az lehet, hogy mit csináljak? Lessem, hogy kin kell segíteni? Lessem, hogy ki az, akivel jót tudok tenni, hogy bejussak Isten országába? Nem leszek akkor farizeussá? Kérkedek cselekedeteimmel? A jó cselekedetek hitből kell fakadjanak. Aki hisz, az nem azt nézi, hogy mit tesz, hanem belső kényszer hajtja arra, hogy segítsen másokon. Nem kérkedik vele, hanem árnyékban maradva, Isten kinyújtott kezévé válik.

Mi a másik csoport válasza erre? Mikor nem tettük meg mindezt? Amikor nem látuk az igazi rászorultat, amikor elmentünk mellette, amikor nem tudtuk odaadni a felső ruhát, megosztani a kenyeret, mosolyogni, hogy más is mosolyogni tudjon. Amikor a fölölselegünkben nem tudtunk nyújtani másnak. Inkább kidobtuk, elpocsékoltuk.

A szétválasztás meg fog történni. Még nem tudjuk, hogy mikor, de jönni fog az alkalom. Lehet meglep, mint a tolvaj, vagy hirtelen tör ránk, mint a fájdalom a szülő nőre, ahogy máshol mondja Jézus. A kérdés az, hogy hova akarunk tartozni. Melyik csoport-

ba? Még van választási lehetőség! Döntési helyzet előtt állunk. Hosszú távú következményei lesznek a döntésünknek. Ezért jól kell döntenünk.

Mit tegyünk tehát? Cselekedjünk. Cselekedeteink pedig hitből fakadjanak. Segítsünk azokon, akiknek szüksége van a mi segítségünkre, de ne azért, hogy kérkedjünk tetteinkkel, hanem váljunk az Úr kinyújtott kezeivé, hogy majd valamikor az ő keze megnyissa előttünk azt a kaput, amely mögött ott van az az ország, amelyet öröklünk. Ámen.

Esketési igehirdetés

Márton Zoltán

Alsóbölkény

Egymás terhét hordozzátok

Alapige: Galata 6,2

Kedves menyasszony, vőlegény! Ez az ige van felírva a házasságkötési okmányra. Isten és az Erdélyi Református Egyházunk ezzel az igével indít a házasságba, a családi életet megélni. Ez az ige a legtöbbször nem is kerül elolvasásra, mert leköti a figyelmünket a menyasszony szépsége, a vőlegény daliássága, a házasságkötés helye, idillje. Most mindezek mellett figyeljünk oda erre az igére és a benne levő üzenetre.

I.

Töltsétek be a Krisztus törvényét! Mi is a Krisztus törvénye? Jézust megkérdezi egy írástudó: „Melyik a nagy parancsolat a törvényben?” Jézus így felelt: Szeresd az Urat a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és nagy parancsolat. A második hasonlatos ehhez. Szeresd felebarátodat, mint magadat.

A törvény betöltésének különlegessége a ti életetekben most már az, hogy ezt a törvényt nem egyedül és egyenként kell betöltsétek, hanem együtt és közösen a ti közös házasesletetekben.

Mit jelent ez? Például van a házasságban, a családi életben közösen elmondott ima, vasárnapi istentisztelet, amelyre közösen mentek, a családban megünnepelt vallásos ünnep. De van közösen megünnepelt születésnap, névnap és immár házassági évforduló is.

A szeretet megélésében folyamatosságot, életvitelt, életformát kér az ige. Vegyétek komolyan a házasesletetekben, a családi életetekben a szeretet parancsolatát. De figyelmeztetek, a szeretet megélésének csak kezdete van, azonban soha nincsen vége.

II.

Hogy lehet ezt a nagy szeretetet Isten és egymás iránt folyamatosan megélni? A hétköznapi valóság az, hogy néha bajaink és problémáink vannak, fáradtak vagyunk és kedvetlenek, kimerültnék érezzük magunkat, rohanunk és mintha mégsem jutna elég időnk semmire.

Pál ezt tanácsolja: A szeretetet csak úgy lehet folyamatosan megélni Isten és egymás iránt, ha egymás terhét hordozzátok.

Vannak olyan terhek, amelyeket egyedül nem tudunk elhordozni, mert nincs hozzá erőnk. Ha mégis megpróbáljuk, kudarcot vallunk, belebetegedünk. Vannak terhek, amelyeknek a hordozása leköti egész életenergiánkat, minden erőnket és szabad időnket is. Nem marad idő, erő, kedv Istenre, házastársra, családra sem.

Az ige kér titeket, hogy figyeljétek oda egymásra. Kedves menyasszony, kedves vőlegény, vállalj át egy részt házastársad terheiből a szeretet parancsa szerint és ezt megtapasztalva majd ő is ugyanannyi terhet fog átvállalni a te terheidből a szeretet parancsa szerint. Ne hagyd magára terheivel házastársadat, akit szeretsz!

Milyen terhek lehetnek ezek? Hétköznapiak. Túl sok munka vállalása a munkahegyen és otthon. De lehetnek lelki terhek is. Bánat, gyász, kétségbeesés, félelem, elmagányosodás.

Az ige rámutat arra, hogy közös házasságban, közös családban, a ti közös életetekben közösen kell elviseljétek életeteknek terheit is. Ha átvállalsz egy részt házastársad terheiből a szeretet parancsolata szerint és ő ugyanígy tesz, akkor marad időtök, energiátok, kedvetek Istenre, egymásra, a családra.

A szeretet parancsát megélni a családi életben csak úgy lehet, ha felvállalsz egy részt házastársad, családtagod terhéből. Ezért mondja a mai ige: „Egymás terhét hordozzátok és így töltsétek be Krisztus törvényét!” Ámen.

Temetési igehirdetés

Balázs Lajos

Nagysátrmás

Én mindig veled leszek...

Alapige: Zsoltárok 73,23–26

Egy ember lelki harcai és az azokra kapott isteni kijelentés áll előttünk ebben a zsoltárban. A zsoltáriró vallást tesz mind az átélt nyomorúságról, mind az Istentől kapott feleletről. Lelki szemeivel szüntelenül az Úrra tekintett, aki védelmezőjeként mindig mellette állt. A feleletet Isten szent helyén kapta meg, ahogy mi is sokszor a templomban kapjuk meg a választ az emésztő kérdéseinkre, hol „Szívem csendben az Úrra figyel, ki segít”. Ezen a helyes úton tartotta az ő lelkiismerete és eljutott addig a bizonyosságig, hogy az Istennel való közösség, amely sokféle veszélyben megtartotta, nem szűnhet meg a halállal sem. Isten előlép dicsőségében és magához veszi az imádkozót és kiragadja a halálból. Ebben a bizonyosságban az imádkozó mindent el tud viselni és mindenről le tud mondani: mindene Isten. Így foglalható össze a zsoltáros vallomása. Ezt figyeltem meg, hogy H. I. életének is ez volt erős oszlopa. Úgy, amilyen szorossá vált közöttünk a kapcsolat az elmúlt 14 esztendőben, olyan mértékben nyílt meg az ő lelke előttem. Szavai mindig bánatos hangvételűek voltak, amelyek leginkább ezekben idézhetők: „Mert micsoda marad meg az embernek minden ő munkájából és elméjének nyughatatlan fáradozásából, mellyel munkálkodott a nap alatt? Holott minden napja bánat és búsulás az ő foglalatossága, még éjjel is nem nyugodt az ő elméje.” (Préd 2,23–24) Talán ezek a sorok foglalják össze az Istenre való hagyatkozásának okát. Milyen jó, hogy hite nem apadt betegsége idején sem. Ebből merített erőt erőtlensége idején.

Lelkipásztor testvéremnek is át kellett élnie az üldöztetést és a szenvedést. Az életnek és főleg hivatásának sok-sok nyomorúságát – a múlt rendszer idején. Veresegyházán, Kisfülpösön, Sajószentendrason. 1975 és 1990 között hányatott és szomorú sors jutott neki osztályrészül, amelyet sikertelen házassága tetőzött be. Egyetlen vigasza volt, hogy Isten fogja a jobb kezét, aki előtt mindig imádságos lelkülettel tudott hódolni. Erénye volt a gyermekekkel és az ifjúsággal való foglalkozni tudás. Szépséges mesevilágot idézett nekik, amelyben a gyermekek nem csak nevetni, szórakozni tudtak, de hinni is tanultak. Betegn nyugdíjas éveiben is ott volt az istentiszteleteken, ahol valóban együtt lehetett vele imádkozni – mindenkiért. Minden reggel imádságába foglalt mindenkit. „Imádkoztam a püspök úrért és a vezetőkért is” – szokta mondani nagy lelki elégtétellel. „Mert minden reggel meg-megújul, nagy a te hűséged” – mondja Jeremiás. „Jó az Úr azoknak, akik várják őt, a léleknek, amely keresi őt.” (JSir 3,25)

Az Úr szent vacsoráját el nem mulasztotta. Ha alkalma volt, adta mások részére is a minden lelki nyomorúságra való orvosságot: a Krisztus szenvedéseinek jegyeit. Menynyire fájtn neki testvérenek keserű sorsa! A saját nyomorúságát is elfelejtette, amikor betegebb testvérét támogatta, gyógyíttatta. És erre a legmegfelelőbb gyógyír az úrvacsora volt. (Ő méltónak találta magát ezt kiszolgáltatni.)

Ő volt, aki minden igehirdetést megköszönt délelőtt is, délután is. De mindig arra kért, hogy imádkozzam érte, ha úgy érezte: „...ha kiáltok és segítségül hívom, nem hallja meg imádságomat... Kifeszítette kezivét és a nyíl elé célul állított engem... Egész népemnek csúfjává lettem... Eltöltött engem keserúséggel, megrészegett engem örömmel... És kizártad a lelkem a békességből, elfeledkeztem a jóról.” (JSir 3,12–17)

Sokszor felfakadt belőle a vágy, hogy Isten Igéjét hirdethesse. És ez sokszoros jajt okozott neki, hogy betegsége miatt nem tehetette. De verseket írt és énekelt, hogy lelki békességre jusson. „Istenes” versei mindig bizonyították, hogy nem távolodott el az Úrtól: Isten közelsége nagy ajándék volt számára, ami lehetővé tette, hogy életének szebb jövőjében is reménykedjék.

Mindez, ami megmaradt őbenne, az a testvéreinek gondoskodása és szeretete által vált lehetővé. Itt nemcsak szavakra volt szükség, hanem áldozathozatalra is. Nem volt könnyű sem anyagilag, sem lelkileg. Mind a kettőt ki kellett bírni. De, legyen tudomásul: amit meg tudatok tenni érte, az marad meg számotokra is vigasztalásul. Más minden veszendő. Ne feledje senki, hogy Isten keze lehetünk a ránk szoruló részére, sőt, az a küldetésünk, hogy legalább eggyel megcselekedjük eme kicsinyek közül. Ezt cselekedte életünk Ura is: odaadta életét is értünk, kicsinyekért. Drága vére árán az övéi vagyunk. A halált legyőző, hatalommal teljes Urunk tulajdona.

„Kicsodám van az egekben?” – Az, aki előre ment, hogy helyet készítsen nekünk: Életünk Fejedelme. „Magasságban és szentségben lakom, de a megrontottal és alázatos szívűvel is, hogy megelevenítsem az alázatosok lelkét, és megelevenítsem a megtörték szívét.” (Ézs 57,15) Ebben lehet megtalálni a földön a boldogságot. Ez volt H. I. életének legnagyobb elégtétele. Aki így éli életét, bizvást vallhatja: „Ha elfogyatkozik is testem és szívem, szívemnek kősziklája és az én örökségem te vagy, oh Isten, mindörökké!” – Akitől nem szakaszthat el „sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény.” (Róm 8,38–39) Ott vagy te már boldog lélek – hited és meggyőződésed szerint – ott, ahol nincsenek szenvedések. Ahol az önmagát feláldozó Úr az örökség – örökre. Ezzel a gondolattal veszünk tőled búcsút. Ámen.

(Elhangzott Herman István lelkipásztor temetésén, 2010. április 29-én.)

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

400079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.

Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület

Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Dávid Zoltán

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Salamon Emese

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Jer, dicsérjük az Istennek Fiát

Batizi András éneke
(† 1546 után)

1. Jer, dicsérjük az Istennek Fiát, A szép szűznek áldott szent magzatját,
E világnak édes Megváltóját, Bűnösöknek kegyes szószólóját.

2. Jézus Krisztus, kegyelmes Megváltónk, Úr Istentől adott tanítónk,
Szent Atyáddal felséges megtartónk, Szentlélekkel mi megigazítónk!

3. Téged vallunk hatalmas Istennek, Kezdet nélkül való természetnek,
Szent Atyáddal egy örök Istennek: Szentlelkétől lelkeztél Istennek.

4. Felöltözel az emberi testbe, E világra jövél miközinkbe, Igaz hitet
adál mi szívünkbe, Új világot gerjesztél lelkünkbe'.

5. Szent véreddel minket te megváltál, Bűneinkből szépen kitisztítál,
Szentlélekkel megvilágosítál, És Atyádnak kedvébe juttattál.

6. A keresztfán érettünk meghaltál, Harmadnapra ismét feltámadtál,
Mennyországban felmagasztaltattál, Tisztességgel megkoronáztattál.

7. Azért vallunk téged királyunknak És örökké való főpapunknak, Isten
előtt minden gyámolunknak, E világon minden oltalmunknak.

8. Te vagy nekünk mi nagy igazságunk, Jámorságunk és ártatlanságunk,
Te vagy nekünk szentségünk, váltságunk, Isten előtt örök boldogságunk.

9. Te vagy nekünk a mi reménységünk, Ez világon mi nagy tisztessé-
günk, Isten előtt minden dicsőségünk, Mennyországban örök idvességünk.

10. Ó, Istennek drága kincstartója, Szentléleknek rajtunk nyugtatója,
Nyomorodott árvák megtartója, Mi hitünknek megkoronázója.

11. Ó, Istennek kedves áldozatja, Kit jó szemmel megtekint az Atya,
És megmarad az ő jó illatja, Mindörökké kedves foganatja.

12. Édes Jézus, Elődbe járulunk, Széked előtt arccal leborulunk, Keser-
vesen téhozzád óhajtunk, És nagy sírván mennybe felkiáltunk.

13. Adjad nekünk a te Szentlelkedet, Terjesztessed a te szent ígédet;
Ismerjük meg mindnyájan tégedet, Dicsérhessük a te szent nevedet.

14. Tekints reánk most a magas mennyből, Látogass meg királyi székedből,
Tégy jól vélünk kegyelmességedből, Ments meg minket keserűséginkből.

15. Vigasztald meg a mi siralminkat, Teljesítsd bé mi kívánságinkat;
Mi is néked hálaadásinkat, Bémutatjuk mi áldozatunkat.

16. Édes Jézus, néked hálát adunk Jóvoltodért és felmagasztalunk, Aján-
dékot elődbe mutatunk, Dicséretet te nevedre mondunk.

17. Dicsértessék az Atya Úr Isten, Dicsértessék a Fiú Úr Isten, Dicsértes-
sék a Szentlélek Isten, Szentháromság egy örök Úr Isten!